

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

T.C.

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANA BİLİM DALI

**TURİSTLERİN SAKİN ŞEHİR DENEYİM BİLEŞENLERİNİN
NETNOGRAFİK ANALİZİ: ADAY DESTİNASYONLARA
ÖNERİLER**

Fatih ÖZTÜRK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Doç. Dr. Bayram AKAY

BURDUR – 2024

T.C.
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANA BİLİM DALI

TURİSTLERİN SAKİN ŞEHİR DENEYİM BİLEŞENLERİNİN
NETNOGRAFİK ANALİZİ: ADAY DESTİNASYONLARA
ÖNERİLER

Fatih ÖZTÜRK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Doç. Dr. Bayram AKAY

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Abdullah USLU

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Mert GÜRLEK

BURDUR – 2024

T.C.
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ETİK BEYAN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'ne göre hazırlamış olduğum “Turistlerin Sakin Şehir Deneyim Bileşenlerinin Netnografik Analizi: Aday Destinasyonlara Öneriler” adlı tezin hazırlanması sürecinde akademik ve etik kuralları ihlal etmediğimi, tezin özgün olduğunu, başvurduğum kaynakları metin içinde, dipnotlarda ve kaynakçada eksiksiz ve bilimsel kurallara uygun olarak gösterdiğimi taahhüt ederim.

Adı Soyadı
Fatih ÖZTÜRK

Tarih ve İmza
....../....../2024

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim boyunca ve tez yazma aşamasında bana her türlü destek ve yardımını esirgemeyen değerli tez danışmanım Doç. Dr. Bayram AKAY' a bana vermiş olduğu emeklerden dolayı teşekkürlerimi sunarım.

Tez jüri üyeleri, değerli hocalarım Doç. Dr. Abdullah USLU' ya ve Doç. Dr. Mert GÜRLEK' e teşekkür ederim.

Tez yazma sürecimde bana her türlü destek ve yardımını esirgemeyen değerli arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Burdur,2024

(ÖZTÜRK, Fatih, “Turistlerin Sakin Şehir Deneyim Bileşenlerinin Netnografik Analizi: Aday Destinasyonlara Öneriler, Yüksek Lisans Tezi, Burdur, 2024)

ÖZET

Cittaslow hareketi ilk olarak 1999 yılında, İtalya'nın Chianti bölgesindeki Greve kasabasının Orvieto tiyatrosunda, yavaş yemek felsefesini benimsemiş dört küçük kasabanın (Greve in Chianti, Orvieto, Bra, Positano) belediye başkanları ve yavaş yemek hareketinin lideri Carlo Petrini önderliğinde ortaya çıkmıştır. Türkiye’de ise 2009 yılında İzmir’in Seferihisar ilçesinin sakin şehirler ağına katılması ile başlamıştır. Günümüzde sakin şehirler turizm sektöründe önemli bir popüleriteye sahiptir. Bu tür destinasyonlar, turistlerin günlük hayatın stresinden uzaklaşarak dinlenme ve kendilerini yeniden şarj etme fırsatı buldukları huzurlu ortamlar sunmaktadır. Bu çalışmanın amacı, sakin şehirlerdeki turist deneyiminin temel bileşenlerini netnografik bir analiz çerçevesinde incelemek ve gelecekte sakin şehir olmak isteyen destinasyonlara yönelik öneriler sunmaktır. Bu araştırmada, nitel analiz yöntemlerinden netnografi analizi kullanılmıştır. Netnografi, internet üzerinde yer alan online toplulukları incelemek için yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu kapsamda, TripAdvisor uygulaması üzerinden, Cittaslow Türkiye resmi sitesindeki, Türkiye’de yer alan 22 şehrin “Cittaslow” ünvanı aldıkları tarihlerden itibaren ziyaret eden turistlerin yorumları kodlanarak incelenmiştir. Kodlanan veriler, MAXQDA Programı aracılığıyla incelenerek, kelime frekansı analizleri, kodlama istatistikleri analizleri, kod dağıtım analizleri ve sakin şehirler ve turist deneyimi bileşenleri analizleri yapılmıştır. Sonuç olarak, sakin şehirlerde en çok görülen turist deneyimi bileşenleri; hedonizm (keyif, eğlence ve rahatlama), yerel kültür (gastronomik kültür ve yerel halk), yenilenme (canlanma ve rahatlama) ve katılım (etkinliklere katılma) olarak görülürken; en az görülen bileşenler ise, anlamlılık (bireysel edinimler ve kişisel gelişim), bilgi (entelektüel gelişim, kültürel gelişim ve yeni bilgiler), yenilik (rutinden kaçış, heyecan ve macera, can sıkıntısını azaltma) ve olumsuz deneyim olarak şikayetler belirlenmiştir. Ayrıca cittaslow şehirlerin turistler tarafından sıkça tavsiye edildiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Netnografi, Sakin şehir, Turist deneyimi bileşenleri, TripAdvisor

(ÖZTÜRK, Fatih, "Netnographic Analysis of Tourists' Sakin City Experience Components: Suggestions for Candidate Destinations, Master's Thesis, Burdur, 2024).

ABSTRACT

The Cittaslow movement first emerged in 1999 in the Orvieto theater of the town of Greve in the Chianti region of Italy, under the leadership of the mayors of four small towns that adopted the slow food philosophy (Greve in Chianti, Orvieto, Bra, Positano) and the leader of the slow food movement, Carlo Petrini. In Turkey, it started in 2009 when Izmir's Seferihisar district joined the Slow Cities network. Today, quiet cities have significant popularity in the tourism sector. Destinations with the title “slow city” offer peaceful environments where tourists have the opportunity to relax and recharge themselves away from the stress of daily life. This research aims to investigate the fundamental elements of the slow city visitor experience through a netnographic analysis and provide recommendations for future slow city locations. In this research, netnography analysis, one of the qualitative analysis methods, was used. Netnography is widely used to study online communities on the internet. In this context, the comments of tourists who visited 22 cities in Turkey from the dates they received the "Cittaslow" title on the official website of Cittaslow Turkey through the TripAdvisor application were coded and examined. The MAXQDA Program was used to analyze the coded data and analyses of word frequency, coding statistics, code distribution, slow cities, and tourist experience components were carried out. As a result, the most common tourist experience components in Cittaslow cities are hedonism (pleasure, entertainment and relaxation), local culture (gastronomic culture and local people), regeneration (revival and relaxation) and participation (participation in events), while the least common components are meaningfulness (individual achievements and personal development), knowledge (intellectual development, cultural development and new information), innovation (escape from routine, excitement and adventure, reducing boredom) and complaints as negative experience. Additionally, it has been discovered that visitors frequently suggest cittaslow cities.

Keywords: Netnography, CittaSlow, Components of tourist experience, TripAdvisor

İÇİNDEKİLER

ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
KISALTMALAR	x
TABLolar DİZİNİ	xi
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

SAKİN ŞEHİR (CİTTASLOW / SLOW CITY) HAREKETİ İLE İLGİLİ TEMEL BİLGİLER VE KAVRAMLAR

1.1. Yavaş Hareketi (SlowMovement) ve Yavaşlık Kavramı	3
1.2. Yavaş Yemek (SlowFood) Hareketi.....	6
1.3. Sakin Şehir (Cittaslow/Slow City) Hareketi	7
1.4. Sakin Şehir (Cittaslow/Slow City) Hareketinin Sembolü ve Anlamı	10
1.5. Uluslararası Sakin Şehirler Birliği'nin Organizasyon Yapısı	10
1.6. Uluslararası Sakin Şehirler Birliği'ne Adaylık Başvuru Aşamaları.....	11
1.7. Sakin Şehir (Cittaslow/Slow City) Olabilme Koşulları ve Kriterleri.....	11
1.7.1. Çevre Politikaları	11
1.7.2. Altyapı Politikaları.....	12
1.7.3. Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları	12
1.7.4. Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkârlara Dair Politikalar.....	13
1.7.5. Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlar	14
1.7.6. Sosyal Uyum.....	14
1.7.7. Ortaklıklar.....	15
1.8. Türkiye'de Sakin Şehir (Cittaslow/Slow City) Hareketinin Ortaya Çıkışı.....	15
1.9. Türkiye'deki Sakin Şehirler (Cittaslow/Slow City)	16
1.9.1. Ahlat/Bitlis.....	16
1.9.2. Akyaka/Muğla	17
1.9.3. Arapgir/Malatya	19
1.9.4. Eğirdir/Isparta	19
1.9.5. Finike/Antalya	21
1.9.6. Foça/İzmir.....	22
1.9.7. Gerze/Sinop	23
1.9.8. Gökçeada/Çanakkale	23
1.9.9. Göynük/Bolu.....	25
1.9.10. Gündül/Ankara.....	26
1.9.11. Halfeti/Şanlıurfa.....	28

1.9.12. İznik/Bursa.....	28
1.9.13. Kemaliye/Erzincan.....	29
1.9.14. Köyceğiz/Muğla.....	30
1.9.15. Mudurnu/Bolu.....	32
1.9.16. Perşembe/Ordu.....	33
1.9.17. Seferihisar/İzmir.....	34
1.9.18. Şavşat/Artvin.....	36
1.9.19. Uzundere/Erzurum.....	36
1.9.20. Vize/Kırklareli.....	38
1.9.21. Yalvaç/Isparta.....	39
1.9.22. Yenipazar/Aydın.....	40
1.10. Sakin Şehir İle İlgili Bazı Araştırmalar.....	41

İKİNCİ BÖLÜM

TURİST DENEYİMİ BİLEŞENLERİ.....	46
2.1. Deneyim Kavramı.....	46
2.2. Turist Deneyimi.....	47
2.3. Turist Deneyimi Bileşenleri.....	48

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM.....	55
3.1. Araştırmanın Problemi.....	55
3.2. Araştırmanın Amacı.....	55
3.3. Araştırmanın Önemi.....	55
3.4. Araştırma Soruları.....	56
3.5. Araştırmanın Yöntemi.....	56
3.5.1. Paradigma Seçimi.....	57
3.5.2. Netnografik Analiz.....	58
3.5.3. Netnografik Araştırmanın Basamakları.....	59
3.6. Evren ve Örneklem.....	60
3.7. Geçerlilik ve Güvenilirlik.....	60

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR.....	61
4.1. Sakin Şehirlerin Kelime Frekansı Bulguları.....	61
4.2. Kodlama İstatistikleri Bulguları.....	64
4.3. Kod Dağıtım Analizleri.....	66
4.4. Sakin Şehirler ve Turist Deneyimi Bileşenleri Analizleri.....	71

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE TARTIŞMA.....	97
-------------------------------	-----------

5.1. Aday Destinasyonlara Öneriler	100
5.2. Sınırlılıklar ve Gelecekteki Araştırmalar	103
KAYNAKÇA.....	104
ÖZGEÇMİŞ	122

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
Akt.	: Aktaran
DATUR	: Doğu Anadolu Turizm Geliştirme Projesi
GDO	: Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar
KÖYDES	: Köylerin Altyapısının Desteklenmesi Projesi
M.Ö.	: Milattan Önce
SODAM	: Sosyal Dayanışma Merkezleri
TSK	: Türk Silahlı Kuvvetleri
TÜİK	: Türkiye İştatistik Kurumu
UNESCO	: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
Vb.	: Ve Benzeri
Vd.	: Ve Diğerleri
VİZEP	: Vize El Sanatları Pazarı Projesi
TL	: Türk Lirası

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1: Kelime Frekansı Analizi.....	62
Tablo 2: Tavsiye ve Şikayet Kod İlişkileri.....	66
Tablo 3: Deneyim Bileşenlerinin Sakin Şehirlere Göre Dağılımı	99

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: Kelime Bulutu Analizi	63
Şekil 2: Kelime Trendleri Analizi	63
Şekil 3: Kodlama İstatistikleri Analizi	64
Şekil 4: Kodlamaların Kelime Bulutu Analizi	65
Şekil 5: Tavsiye Kod Dağıtım Analizi	67
Şekil 6: Şikayet Kod Dağıtım Analizi	69
Şekil 7: Ahlat Tek-Vaka Modeli	72
Şekil 8: Akyaka Tek-Vaka Modeli.....	73
Şekil 9: Arapgir Tek-Vaka Modeli.....	74
Şekil 10: Eğirdir Tek-Vaka Modeli.....	75
Şekil 11: Finike Tek-Vaka Modeli	76
Şekil 12: Foça Tek-Vaka Modeli	77
Şekil 13: Gerze Tek-Vaka Modeli	78
Şekil 14: Gökçeada Tek-Vaka Modeli	79
Şekil 15: Göynük Tek-Vaka Modeli	80
Şekil 16: Gündül Tek-Vaka Modeli	81
Şekil 17: Halfeti Tek-Vaka Modeli	83
Şekil 18: İznik Tek-Vaka Modeli.....	84
Şekil 19: Kemaliye Tek-Vaka Modeli.....	85
Şekil 20: Köyceğiz Tek-Vaka Modeli	86
Şekil 21: Mudurnu Tek-Vaka Modeli	87
Şekil 22: Perşembe Tek-Vaka Modeli.....	89
Şekil 23: Seferihisar Tek-Vaka Modeli	90
Şekil 24: Şavşat Tek-Vaka Modeli.....	91

Şekil 25: Uzundere Tek-Vaka Modeli.....	92
Şekil 26: Vize Tek-Vaka Modeli	93
Şekil 27: Yalvaç Tek-Vaka Modeli.....	94
Şekil 28: Yenipazar Tek-Vaka Modeli.....	95

GİRİŞ

Dünya genelinde insan yaşamını pek çok farklı açıdan etkileyen ve içerisinde olumlu ve olumsuz etkileri barındıran küreselleşme sürecinin en önemli etkilerinden biri toplumun yaşam hızında baskın duruma gelen teknolojik yenilikler olmuştur. İnsanları gündelik yaşamlarında daha hızlı olmaya iten bu yenilikler, yaşamı hızlandırmanın yanında birçok sorunu da beraberinde getirmiş ve zaman içinde bu sorunlara tepki olarak pek çok güncel yaklaşım gelişmiştir (Ak, 2017).

Bu doğrultuda şehirlerin karşılaştıkları değişimlere hem uyum sağlayabilmesi hem de sürdürülebilirlikten uzaklaşmadan ilerleyebilmesi için güncel yaklaşımlara gereksinim duyulmaktadır (Cittaslow Türkiye, 2023). Sakin Şehir (cittaslow) hareketi, ihtiyaç duyulan bu güncel yaklaşımlardan birisidir. Tercih edilebilirliği hızla artan Sakin Şehir hareketi, şehirlerin plansız ve hızlı bir şekilde büyümelerini yavaşlatırken, yaşam kalitesini de yükseltmeyi hedeflemektedir (Aktaş, 2022: 2). Sakin Şehir yaklaşımı özünde, sürdürülebilirlik, yerellik ve sakin yaşam şeklindeki kavramları barındırmaktadır (Bozkurt, 2022: 5).

Sakin Şehirler, güncel hayatlarında sürekli maruz kaldıkları yaşam şekillerinden yorulan, farklılıklar arayan, çalışma hayatı gibi etkilerinden uzaklaşmak isteyen kişiler açısından oldukça ilgi çekici bir seçenek haline gelmektedir (Öztürk ve Görkem, 2011; Baldemir, Kaşmer ve Kaya, 2013). Sakin Şehir hareketi yukarıda bahsedilen özellikleri ve etkileri nedeniyle yerel yönetimlerce de ilgi çekici bulunmaktadır (Ekinci, 2014). Bu kapsamdaki turizm çekiciliğine sahip yerel bölgelerin Sakin Şehir olarak nitelendirilmesi, bu bölgelerin tercih edilebilirliğinin artmasına ve turizm faaliyetlerinin sürdürülebilmesi açısından önem taşımaktadır (Sarıbaş vd., 2016). Bu çıkış noktasıyla hareket eden ve oluşumunu bu yönde devam ettiren destinasyonlar sürdürülebilirlik, yerellik ve yaşam biçimi olarak olumlu sonuçlar elde edebilmektedirler. Özellikle de yerel/kırsal bölgelerde yer alan az gelişmiş ya da gelişmekte olan destinasyonlar kendilerine ait öz değerlerini korurken, alternatiflerine göre farklılaşarak rekabet avantajı elde edebilmektedirler (Dündar ve Sert, 2018; Ongun, Gövdere, Kılınç ve Yeşiltaş 2017: 148).

Dünya geneline yayılan Sakin Şehir hareketi, Türkiye’de yakın geçmişte başlayan tercih edilebilirliği ile yükselen bir grafik oluşturmaktadır. Sakin Şehir hareketi, bünyesinde dünya geneli 33 ülkede yer alan 287 tane farklı yerel bölge ve küçük şehirleri

barındırmaktadır. Büyük bir ağ oluşumu haline gelen bu hareket, kendine has adı, logosu, ilkeleri ve misyonu ile destinasyon markasına dönüşerek hızla büyümeye devam etmekte ve turizm alanındaki araştırmacıların da dikkatini çekmektedir (Heitmann vd., 2011: 1; Cittaslow Türkiye, 2023).

Türkiye’de ilk olarak Seferihisar’ın 2009 yılında Cittaslow ağına katılmasıyla birlikte yavaş şehir hareketi başlamış ve Türkiye Cittaslow Koordinatörlüğü kurulmuştur (Ünal ve Zavalı, 2016: 903). Günümüzde Türkiye’de farklı bölgelerde 22 farklı destinasyonun Sakin şehir olarak nitelendirilmesinde etkili olmuştur. Sakin şehir destinasyonlarını tercih eden turistlerin deneyimlerinin incelenmesi, karşılaştıkları sorunların ya da memnuniyetlerinin tespit edilmesini sağlamaktadır. Bu kapsamda Türkiye’deki Sakin Şehirleri turist deneyim bileşenleri ile inceleyen çalışmalar, bu hareketin daha çok gelişebilmesi ve sağladığı memnuniyeti sürekli olarak arttırabilmesi açısından önem sağlamaktadır. Buradan yola çıkarak bu çalışmanın amacı, Türkiye’deki 22 Sakin Şehir’i ziyaret eden turistlerin deneyim bileşenlerini tespit etmek ve aday destinasyonlara öneriler sunmaktır. Bunların yanında çalışmanın sonucu, Sakin Şehir hareketine katılan ziyaretçilere, yerel yönetimlere ve yerel halka da sonraki süreçlerde değerlendirebilecekleri bilgiler sunacaktır. Söz konusu destinasyonların bazıları hakkında yapılmış önemli çalışmalar bulunsa da Türkiye genelinde bütün Sakin Şehirleri kapsayan bir çalışma gerçekleştirilmemiştir. Turist deneyimi bileşenleri ile inceleyerek literatürdeki bu boşluğu doldurmayı hedeflemektedir.

Çalışmanın birinci bölümünde, Sakin Şehir kavramı hakkında detaylı bilgiler verilecektir. Sakin Şehir hareketinin felsefesi, ortaya çıkış süreci, katılım şartları, gerçekleştirilen projeler, Türkiye’deki Sakin Şehirlerin Uluslararası Sakin Şehirler Birliği’ne adaylık başvuru aşamaları, sembolü ve anlamı gibi kavramlar veya süreçler açıklanacaktır. Ayrıca, yerel yönetime ve yerel halka sağladığı ekonomik katkılara yer verilecektir. İkinci bölümde, turist deneyimi bileşenleri kapsamlı bir şekilde açıklanacaktır. Üçüncü bölümde ise, çalışmanın problemi, amacı, önemi, netnografik analiz, geçerlilik ve güvenilirlik, evren ve örneklem hakkında detaylı bilgi verilecektir. Dördüncü bölümde sakin şehir yorumlarının kelime frekansı, kodlama istatistikleri, kod dağıtım analizleri içeren bulgular incelenecektir. Çalışmanın son kısmında ise sonuç ve tartışma, aday destinasyonlara öneriler ile gelecek araştırmalara öneriler ve çalışmanın kısıtlılıklarına yer verilecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. SAKİN ŞEHİR (CİTTASLOW / SLOW CITY) HAREKETİ İLE İLGİLİ TEMEL BİLGİLER VE KAVRAMLAR

1.1. Yavaş Hareketi (SlowMovement) ve Yavaşlık Kavramı

Yavaş hareketi, modern dünyanın hız ve tüketim baskısına karşı çıkan, kültürel değerleri ve yaşam kalitesini korumayı amaçlayan sosyal bir harekettir (Sezgin ve Ünüvar, 2011). Yiyecek içecek kültürünü ve kültürel değerleri koruyarak yaşam kalitesini iyileştirmeyi hedefleyen “Yavaş Yemek (SlowFood)” yaklaşımıyla başlamıştır. Hayatın tüm alanında insan hayatını etkileyen teknolojik gelişmeler sonucu küresel ölçekte hızlı yemek sunan (fastfood) işletmeleri ortaya çıkmıştır. Hızlı yaşamın simgesi haline gelen fastfood zincirleri kültürel ve yerel anlamda bir tehdit haline gelmiştir (Yurtseven vd., 2010:). Toplumun yerel kültürün ve yemeklerin yok olma endişesi hızlı yemek anlayışına tepki olarak yavaş hareketinin ortaya çıkmasına sebep olmuştur (Keskin, 2010: 35).

Yavaş Yemek (SlowFood) hareketi, Carlo Petrini tarafından 1986 yılında McDonald's restoranlarını protesto etmek amacıyla başlatılmış bir inisiyatiftir. Bu başlatılan hareket, Yavaş Hareketin temelini atmıştır (Ekincek, 2014:7). Yavaş Hareketi, çağdaş yaşam biçimine eleştirel bir yaklaşım sunan ve yeme-içme ile ilgili kültürel değerleri koruyarak hızlı yaşam tarzına karşı çıkan bir toplumsal bakış açısıdır. Yavaşlık kavramı, yaşamın farklı alanlarında gerçekleştirilen faaliyetlerin daha tatmin edici ve doğru bir hızda icra edilmesi gerektiğini vurgulayan bir terimdir (Alpat, 2013: 45-47).

Yavaş Hareket felsefesi, hız kavramının zıttı olan yavaşlıktan türetilmektedir. Hız terimi, aceleci, yüzeysel düşünme tarzını ve nitelik yerine niceliği daha fazla önemseyen davranışları ifade etmektedir. Öte yandan, yavaşlık kavramı sabır, kaliteye odaklanma, sakinlik, analitik düşünme ve dikkatli davranma gibi özellikleri ifade etmektedir (Honore, 2008: 15).

Yavaş Hareket, küreselleşme süreciyle birlikte dünya çapında hızlı tüketim temelli yaşam tarzının olumsuz etkilerinden kaçınmak amacıyla benimsenen bir felsefe haline gelmiştir (Görkem ve Öztürk, 2014: 13). Honore (2004), “Yavaşlığa Övgü” adlı eserinde bir eylemin hızlıca değil, makul bir hızda gerçekleştirilmesi ve yaşamın her

alanındaki aktivitelerin keyifli bir şekilde sürdürülmesini sağlayabileceğini vurgulamıştır.

Son zamanlarda yapılan araştırmalar, “Yavaşlık” kavramının yavaş yaşam, yavaş ticaret, yavaş seyahat, yavaş turizm, yavaş işletme yönetimi, yavaş finans ve yavaş yemek gibi yaşamın çeşitli alanlarında uygulanmaya başladığını göstermektedir (Slow Movement, 2023). Bu alanlardan bir tanesi olan Yavaş Yaşam (SlowLiving), Parkins ve Craig, (2006)’e göre günümüz dünyasının hızlı tempolu yaşam tarzı, modernize edilmiş yaşamın en belirgin özelliklerinden birini yansıtmaktadır. Yavaş yaşam, küresel dünyanın hızına karşı çıkarak hayatı daha derinlemesine deneyimleyerek ve keyif alarak daha etkili bir şekilde yaşamak olarak açıklanmaktadır (Ekincek, 2014:7). Birçok insan, yaşamlarının farklı alanlarında fazla telaş, hızlı yaşam, hızlı tatil, hızlı iletişim ve birden fazla aktiviteyi hızla gerçekleştirme eğilimindedir. Bu hızlı yaşam tarzı, insanların yaşamın keyfini sürdürmekten ve gerçek bağlantılarından uzaklaşmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda, günümüzde stres, küreselleşmenin getirdiği hız ve çeşitli sağlık sorunlarından uzak bir yaşam sürdürme arayışı, toplum için önemli bir husus haline gelmektedir (Slow Movement, 2023).

Yavaş yaşam kavramının, kolay yaşam kavramıyla birçok benzerliğe sahip olduğu gözlemlenmektedir. Bu benzerliklere rağmen, bu iki yaklaşımı ayıran en temel fark, zaman kavramıdır. Yavaş yaşam, zamanı kazanarak geçici bir düzenin değiştirilmesini hedeflerken, kolay yaşam yaklaşımı duygu, düşünce ve aktivitelerin yanı sıra şehir ve kırsal yaşam arasında bir tercih yapmayı amaçlar (Sezgin ve Ünüvar, 2011). Yavaş yaşam, zamanı anlamlı bir şekilde değerlendirmeyi amaçlayan bireylere önem veren ve zamanı dikkatle kullanmayı hedefleyen bir yaşam tarzıdır (Parkins ve Craig, 2006: 67). Yavaş yaşam yaklaşımı, modern yaşamdan sorumluluk bilinciyle ayrılan bir yaşam tarzına geçişte hızlı bir değişimi temsil etmektedir (Mayer ve Knox, 2006: 321).

Yavaş Ticaret (SlowTrade) yaklaşımı ise yerel üretim ve doğal ürünlerin önemini vurgulayarak adil bir ticaret ortamını teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca pazar olanaklarını geliştirerek tüketicilerin bilinçlenmesine katkı sağlamayı hedeflemektedir. Eşitlik, yavaş ticaret için kritik bir unsurdur ve insan haklarına saygı göstererek bu alandaki gelişmeyi teşvik eder (Redfern ve Snedker, 2002: 4). Küreselleşme süreci, ulusal pazarların uluslararası boyutta genişlemesine yol açmıştır. Büyük şirketler, ulusal

pazarlarının sınırlarını aşarak ürünlerini uluslararası arenada sunma eğilimine girmişlerdir. Bu durum, büyüyen küresel pazarda şirketlerin sayısının artmasına ve ülkeler arasındaki kültürel, ekonomik ve politik ilişkilerin hızlanmasına neden olmuştur (Gürün, 2001: 13). Bunun sonucunda, ülkeler arasında adil olmayan ticaret ve ekonomik dengesizlikler ortaya çıkmıştır. Yavaş ticaret, bu dengesizlikleri düzeltebilmek amacıyla üreticileri ve tüketicileri bilinçlendirmeyi hedefleyerek böylece sömürünün önüne geçer. Ayrıca, ticaretin doğal kaynakları sürdürülebilir bir şekilde kullanmasını ve adil bir biçimde gerçekleşmesini teşvik eder. Yavaş ticaret aynı zamanda yoksulluğun azaltılmasına ve toplumun güçlenmesine katkı sağlar (Yurtseven vd., 2010: 72-82).

Yavaş Seyahat (Slow Travel)'in temel prensibi, ziyaretçilerin yerel topluluğun bir parçası olarak kabul edilmesi, yerel hizmetlerden yararlanması ve ziyaret ettikleri yerlerin daha ayrıntılı yönlerini keşfetmek için yavaş bir seyahat yapmaları gerektiğidir. Yavaş seyahat kavramının önemli faktörlerinden biri havayolu taşımacılığından uzaklaşarak daha fazla çevresel etkileşim içeren ulaşım yöntemlerine yönelmesidir. Havayolu taşımacılığı, küreselleşmenin bir sonucu olarak ortaya çıktığı kabul edilir ve bu nedenle yavaş seyahat prensiplerine aykırıdır. Yavaş seyahat, daha yavaş ve çevre dostu ulaşım yöntemlerinin tercih edilmesini teşvik eder. Ayrıca, bu yaklaşım, varış yerlerinde yerel kültürlerle daha yakın etkileşim kurmayı ve yerel ulaşım araçlarını kullanmayı amaçlar (Heitmann, vd., 2011:119).

Yavaş Turizm (Slow Turizm) kavramı, hem yerel halkın hem de ziyaretçilerin çıkarlarını korumayı amaçlayan bir yaklaşımı ifade eder. Yavaş turizm, doğal çevrenin korunması ve sürdürülebilir bir perspektiften yavaş yaşam anlayışının desteklenmesini hedefler. Bu yaklaşım, bölgenin değerlerini turizmin ayrılmaz bir parçası olarak görme amacını taşır ve aynı zamanda bölgeye ekonomik katkı sağlama düşüncesini içerir. Yavaş turizm, ağ turizmi, kırsal turizm ve bisiklet turizmi gibi doğayla iç içe aktiviteleri içeren turizm türlerini kapsamaktadır (Sezgin ve Ünüvar, 2011:124-126).

Yavaş turizmin temel amacı, sürdürülebilir turizm faaliyetlerini desteklemektir. Sürdürülebilir turizm, bölgenin doğal güzelliklerini ve tarihini koruyarak turistlerin ilgisini çekmesini sağlayarak gerçekleştirilebilir. Ayrıca, turizmin ekonomik sürdürülebilirliği, yerel gıda sistemini geliştirerek yerel ürünleri tüketerek elde edilebilir. Bu kapsamda, yerel yiyeceklerin tercih edilmesi ve tüketilmesi, çiftçilere ve işletmelere

katkı sağlayabilir (Yurtseven vd., 2010: 59). Sürdürülebilirlik için sadece yerel ürünlerin satın alınması yeterli olmamaktadır. Aynı zamanda gelen ziyaretçilerle yerel halkın sürekli etkileşim içinde sorunsuz bir şekilde yaşaması gerekmektedir (Ünal ve Zavalı, 2016: 898).

Yavaş İşletmecilik (Slow Business), insanların sadece temel ihtiyaçlarını karşılayabileceği bir miktarda mülkiyete sahip olması gerektiğini savunur. Lüks ve gereksiz tüketimden kaçınılmalıdır ve bu şekilde yaşamak, yaşam kalitesini artırabilir. Yavaş işletmeler arasında kâr amacı gütmeyen işletmeler de bulunur. Bu tür işletmeler, sosyo-kültürel, ekolojik ve ekonomik sistemlerin iyi, temiz ve adil bir şekilde yönetildiği durumlarda bolluğun mümkün olduğunu vurgular. Yavaş işletmecilik sadece para kazanmak veya işin kendisi ile ilgili değildir. Bu yaklaşımın amacı, toplumun olumlu yönlerini bulmak ve bu alanları güçlendirmektir. Ayrıca yavaş işletmeciliğin önemi, insan yaşamını iyileştirmek, barışı teşvik etmek ve doğal kaynakları koruyarak sürdürülebilir bir uyum sağlamaktır (Messitte, 2008).

1.2. Yavaş Yemek (SlowFood) Hareketi

“Slow” kelimesi Türkçede genellikle “yavaş”, “sakin” veya “durgun” anlamlarına gelir. Aynı zamanda bir durumu, yeri veya etkinliği tanımlamak için kullanıldığında heyecansızlık veya yavaşlık anlamlarını içerebilir. “Food” kelimesi ise besin, beslenme, yiyecek maddesi gibi anlamlarda kullanılır. “SlowFood” terimi Türkçeye “sakin yemek” veya “yavaş yemek” olarak çevrilebilir, ancak “yavaş” kelimesi yemek yeme eyleminin gerçekleşme şeklini ifade etmekten ziyade, besin maddelerinin üretiminden sunumuna kadar her aşamada dikkat edilmesi gereken temel prensipleri ifade eder (Küçükali ve Şen, 2017: 262).

Yavaş Yemek Hareketi, 1986 yılında İspanyol Merdivenleri’ndeki bir McDonald’s restoranının açılışı sırasında gerçekleştirilen bir protesto ile başlatılmıştır. Bu protesto, Carlo Petrini liderliğindeki bir grup aktivist tarafından yapılmıştır. Grup, bu mekânın meydanın estetiğini bozduğunu ve İtalyan yemek ve beslenme kültürüne zarar verdiğini iddia etmiştir (Sırım, 2012: 121).

Yavaş Yemek, yerel yemek kültürlerinin ve geleneklerinin kaybolmasını engellemek, hızlı yaşama karşı durmak ve insanların yedikleri yiyeceklerin kaynağı ve üretim süreci hakkında ilgilerini canlı tutmak gibi hedeflerle ortaya çıkmış olan küresel

bir inisiyatiftir. SlowFood Birliği, 1989 yılında 15 ülkenin Paris'te "SlowFood Manifestosu"nu imzalaması ile resmiyet kazanmıştır (Bayraktar vd., 2016: 71). Bu bağlamda SlowFood hareketinin felsefesi 3 temel ilkeye dayandırılmaktadır; good, clean ve fair terimlerinden oluşmaktadır. Bu ilkeler doğrultusunda "Yavaş Yemek" tanımı, "iyi gıda (good) + temiz gıda (clean) + adil gıda (fair) = sürdürülebilir kaliteli gıda" şeklinde yapılabilir (Günerhan vd., 2010: 33).

Yerel yemek ve gıda kültürünü vurgulayan SlowFood felsefesi, Cittaslow hareketinin temelini atmış ve küreselleşmenin neden olduğu tek tipleşmeye karşı koymayı ve yerel özelliklerin korunmasını teşvik etmeyi amaçlayarak Sakin Şehir Belediyeler Birliği'nin oluşturulmasına katkı sağlamıştır (Bayraktar vd., 2016: 72).

1.3. Sakin Şehir (Cittaslow/Slow City) Hareketi

Küreselleşme, toplumların ilerlemesi, gelişmesi ve yayılması için önemli katkılar sağlamış olsa da yerelliğın ortadan kaldırma riskini de beraberinde getirmiştir. Küreselleşme sonucunda, toplulukların benzersiz kimliklerini yitirdiği, basit ve benzer modellerin ortaya çıktığı görülmüştür. "Her Yer Şehirleri" olarak adlandırılan bu şehirler, coğrafi sınırları olmayan ve aynı menüleri ile ürünleri sunan işletmelerin bulunduğu, bireyler arasında herhangi bir farkın gözlemlenemediği şehirlerdir. Küreselleşmenin etkisi altındaki şehirler, büyüme hedefleri doğrultusunda yerel kimliklerini ve özelliklerini kaybederken, diğeri benzer etkilere sahip şehirlerle daha fazla benzeşerek tek tip hale gelmektedirler. Bu tür şehirlere genellikle "Klon Şehirler" denilmektedir (Ak, 2017: 888).

Küreselleşme etkisi altındaki şehirlerde, yerel kültürün ve kimliğın kaybı, göç nedeniyle yaşanan sorunlar, yönetim zorlukları, çevresel bozulmalar, benzerlik ve ayrımcılık gibi sorunlarla karşı karşıya kalınmaktadır. Sakin Şehir hareketi, küreselleşmenin yol açtığı bu yerel kimlik ve kültür erozyonuna karşı durmayı, homojenliğı en aza indirmeyi ve yerellik korumayı amaçlamaktadır. Sakin Şehir olmayı hedefleyen şehirlerin, önemli ve öncelikli olarak hangi özelliklere sahip olmaları gerektiğini belirlemelerine yardımcı olmayı ve bu özellikleri sürdürebilmeleri için stratejiler geliştirmeyi amaçlamaktadır (Coşar, 2013: 17).

Sakin hareket, hızın karşısında durmaktadır. Bu süreçlerin hızlı olması değıl, zamanı doğru bir şekilde kullanmanın önemli olduğu vurgulanmaktadır. Destinasyon

ziyaretleri yapılırken doğaya zarar vermeden, ekolojik dengeyi bozmadan gerçekleştirilmelidir. “FestinaLente” olarak Latince’de geçen ve “sakin, yavaş şehir” anlamına gelen Cittaslow, yavaşça acele etmeyi, yaşamın normal ritmini ve geçmişini korumayı hedefler (Görman, 2019: 24).

İkinci Dünya Savaşı sonrasında, ülkeler sanayileşmeyi kalkınmanın temel aracı olarak benimsemiş ve büyük bir önem vermişlerdir. Sanayileşme, kalkınma standartlarının artmasını ve daha fazla mal ve hizmet üretimini teşvik etmiştir. Ancak bu yaklaşım plansız tüketimi artırmıştır. Artan tüketim, kaynakların sürdürülebilirliğini tehlikeye atmaktadır. Ayrıca, sanayileşme ile birlikte kırsaldan kentlere plansız ve yoğun göç, hızlı kentleşmeye yol açarak tüketimi artırmıştır. Sanayileşme ile birlikte teknolojinin ilerlemesi, dünyayı küçük bir köye dönüştürerek küreselleşme kavramını doğurmuştur. Küreselleşmenin olumlu yönlerinin yanı sıra, aşırı tüketim ve çevresel kaynakların sürdürülebilirliğinin göz ardı edilmesi, yerel değerlerin zarar görmesi ve özgünlüğünün kaybolması gibi olumsuz etkilere yol açmıştır. Bu kaybolan özgünlük, yerellik, ekonomik, çevresel ve sosyal faktörleri öncelikli olarak ele alan sürdürülebilir şehirlerin oluşturduğu “Sakin Şehir” (Cittaslow) hareketini doğurarak küreselleşmenin getirdiği plansız değişikliklere karşı bir tepki olarak ortaya çıkmasını sağlamıştır (Akpınar ve Pektaş, 2019: 32).

1999 yılında, İtalya'nın Chianti bölgesindeki Greve kasabasının Orvieto tiyatrosunda, yavaş yemek felsefesini benimsemiş dört küçük kasabanın (Greve in Chianti, Orvieto, Bra, Positano) belediye başkanları ve yavaş yemek hareketinin lideri Carlo Petrini, yavaşlık ilkelerini kentsel düzeyde uygulama isteğiyle bir araya gelerek Sakin Şehir Manifestosu’nu (Manifesto of Cittaslow) hazırlamışlardır. Bu amaçla Sakin Şehir Birliği’ni kurmuşlardır. İlk bildirgelerinde, küreselleşmenin insanlar arasındaki iletişimi, kaynaşmayı ve değişimi kolaylaştırmasının yanı sıra farklılıkların ortadan kaldırılarak tek bir insan modelinin oluşturulmasına doğru gidildiği ve sonunda sıradanlığın hâkim olabileceği endişelerini ifade etmişlerdir. Bu nedenle, yerel değerleri koruma ve geliştirme amacı güden bir mesaj ile olası sonuçları engellemeyi hedeflemişlerdir. Sakin Şehir Manifestosu, gürültü kirliliğini azaltma, yeşil alanları artırma, yerel üretim yapan çiftçilere ve bu ürünleri satan işletmelere destek sağlama, yerel estetik öğeleri koruma gibi altı başlık ve 71 kriterden oluşan mükemmellik koşullarını içermektedir (Günerhan, vd., 2010: 33).

Sakin Şehir Manifestosu, sadece eko-gastronomik anlamlarla sınırlı olmayan bir belgedir. Aynı zamanda yerel yaşam kalitesini artırmaya yönelik, sürdürülebilir ve benzersiz şehirlerin oluşturulmasını teşvik eden yerel yönetim hedeflerini içermektedir. Bu nedenle, sakin şehirler, yavaş yemek hareketinin kentsel düzeyde uygulanma biçimi olarak kabul edilmektedir (Pink, 2009). Yavaş yemek hareketi, yöresel yeme içme kültürünü ve biyoçeşitliliği büyük bir önemle vurgulamaktadır. Sakin şehirler ise kültürel ve mimari öğeleri koruyarak sürdürülebilirliği destekleyen yaşam alanları olarak görülmektedir (Radstrom, 2011).

Sakin şehirler, yavaş yemek hareketinin uzantısı olarak kabul edilen şehirlerdir. Bu şehirler, doğal ve tarihi dokunun korunmasını hedefleyerek yerel halk ve ziyaretçiler için daha yüksek yaşam kalitesi sunma ilkesini benimsemektedir (Erten, 2009: 107). Mayer ve Knox (2006: 322), sakin şehirleri; yerel tarihe önem veren, farklı yerel kaynakları kullanarak daha iyi ve sürdürülebilir bir gelişme sağlayan yerler olarak tanımlar. Beatley (2005: 335), sakin şehirler arasındaki destinasyonların farklı amaçlara hizmet etse de onları bir araya getiren ortak özelliğin benzersiz ve ayırt edici özelliklerini koruma isteği olduğunu belirtir. Pink (2009) ise sakin şehirleri, hızlı ve küresel anlamda homojenleşmiş döneme karşı bir tepki olarak ortaya çıkan ve küreselleşme bağlamında yerel farklılıkları vurgulayan, yerel yaşam kalitesini artırmaya odaklanan bir hareket olarak değerlendirir (Baldemir, vd., 2013: 32).

Sakin Şehir kriterlerine ve tüzüğüne göre, bu inisiyatife katılan şehirlerin yerine getirmesi gereken şartlar sürdürülebilirlikle sıkı bir ilişki içindedir (Coşar, 2014: 227). Dolayısıyla, Sakin Şehir, küreselleşmenin olumlu yönlerini vurgulayarak sürdürülebilirlik ve yerelleşmeyi teşvik etmek amacıyla tasarlanmış bir şehir modelidir. Sakin Şehir hareketi, öncelikle sürdürülebilirlik ve yerelleşme hedeflerini benimseyen, yerel düzeyden küresel düzeye yönelen ve küreselleşmenin ortaya çıkardığı sorunlara çözüm bulma amacını taşıyan bir şehir modelidir. Genel olarak, Sakin Şehir, tarihi, doğal ve kültürel mirasın korunmasını, şehir sakinlerinin ve ziyaretçilerin daha yüksek yaşam kalitesine sahip olmalarını, yerel kimliklerin muhafaza edilmesini, ekonomik, toplumsal ve kültürel yapıların sürdürülebilirliğini sağlamayı amaçlar ve bu nedenle yerelleşmeyi temel bir ilke olarak benimser (Koçaş, 2019: 79).

1.4. Sakin Şehir (Cittaslow/Slow City) Hareketinin Sembolü ve Anlamı

Sakin Şehir hareketi, aynı felsefeyi benimseyen ve daha önce ortaya çıkan Sakin Yemek hareketinin logosu olan “salyangoz”u kendi logosu olarak benimsemiştir. Sakin Şehir hareketinin logosu, turuncu renkte bir salyangozu gösterir ve kabuğunun üstünde evler bulunur. Salyangozun logo olarak seçilme nedeni, bu canlının yavaş bir tempo ile hareket etmesidir. Salyangozun kabuğunun üzerindeki evler, Sakin Şehir hareketine katılan bölgeleri temsil eder ve Sakin Yemek hareketi ile Sakin Şehir hareketinin birlikte çalıştığını simgeler (Cengiz, 2019: 4).

Salyangoz, yavaş ama kararlı bir şekilde uzun mesafeleri kat ederek hedefine ulaşmayı başaran bir canlıdır. Kendi evini sırtında taşıyan, kalın ve sert kabuğu ile kendini koruyan ve antenleri sayesinde sürekli çevresini algılayan bir yapıya sahiptir. Benzer özelliklere sahip olan kaplumbağadan farkı ise ilerlediği yerde izler bırakmasıdır (Donat, 2016: 20). Logo üzerinde yer alan tarihi şato ve hemen yanındaki modern beton binalar, geçmiş ve geleceğin bir arada temsil etmektedir. Tarihi şato, kültürel mirası sembolize ederken modern binalar çağdaş medeniyeti yansıtmaktadır (Koçaş, 2019: 81).

Sakin Şehir hareketinin ayrılmaz bir parçası olan sloganı, İtalyanca’da “CittaslowReteInternazionale delle città del buonvivere” olarak ifade edilir ve Türkçe olarak “Cittaslow Birliği: Yaşamın Kolay Olduğu Kentlerin Uluslararası Ağı” şeklinde çevrilebilir. Logo ve sloganın kullanımı, izne tabidir ve yalnızca Sakin Şehir hareketine katılan şehirlerle sınırlıdır (Çerçi, 2013: 92).

1.5. Uluslararası Sakin Şehirler Birliği’nin Organizasyon Yapısı

CittaslowAğı’nın organizasyon yapısında üç temel organ bulunmaktadır. Bu organlar, karar alma yetkisine sahip “Koordinasyon Komitesi”, hareketin genel yönlendirmesini yapan ve bilimsel altyapısını oluşturan “Bilim Komitesi” ve birliğin operasyonlarını yürüten “Sekretarya”dan oluşmaktadır. Genel Merkez, bu organların merkezi noktasını temsil eder. Cittaslow belediyeler birliği, ulusal ağlardan oluşur ve bir ülkede üç veya daha fazla Cittaslow belediyesi bulunması durumunda ulusal bir ağ kurulabilir. Bu ulusal ağlar, kendi ülkelerindeki adaylık sürecini yönetir ve “Genel Merkez” ile kendi ülkelerindeki Sakin Şehirler arasında iletişimi sağlarlar. Ayrıca, ülkelerde Cittaslow hareketinin yaygınlaşması ve gelişmesine katkıda bulunmak amacıyla üyelerle projeler geliştirebilirler (Cittaslow Türkiye, 2023).

1.6. Uluslararası Sakin Şehirler Birliği'ne Adaylık Başvuru Aşamaları

Sakin şehir olmayı hedefleyen bir şehir bazı aşamalardan geçmek zorundadır: İlk olarak, şehir kendisini belirlenmiş kriterler açısından değerlendirir ve bu kriterlere puan verir. Şehir yönetimi, gereken puanların en az %50'sini elde ederse, sakin şehir olma niyetini gerekçeleriyle birlikte bulunduğu ülkenin Sakin Şehirler Birliği Temsilciliği'ne iletmelidir. Başvuru olumlu bir şekilde değerlendirilirse, Ulusal Sakin Şehirler Birliği Temsilciliği, başvuran şehre adaylık değerlendirme ziyareti yapar ve Adaylık Değerlendirme Raporu hazırlar. Bu rapor olumlu sonuçlandığında, şehir Aday Şehir statüsüne ulaşır (CittaslowTürkiye, 2023). Sakin şehir kriterlerindeki eksikliklerini içeren bir Hazırlık Raporu oluşturulur. Şehre, bu eksiklikleri gidermesi için 1 yıl süre tanınır. Eksikliklerin giderildiği tespit edildiğinde, Ulusal Sakin Şehirler Birliği Temsilciliği tekrar ziyaret eder. Değerlendirme olumlu sonuçlanırsa, şehir Başvuru Dosyası hazırlayarak İtalya'da bulunan Sakin Şehirler Genel Merkezi'ne üyelik başvurusunda bulunur. Genel Merkez tarafından olumlu değerlendirildiğinde, aday şehir Sakin Şehir üyeliğine kabul edilir. Sakin Şehir olarak kalmak isteyen bir şehir, şehir yönetimi olarak sakin şehir kriterlerini sürekli olarak sürdürülebilir bir şekilde uygulamalıdır (Sırım, 2012: 124).

1.7. Sakin Şehir (Cittaslow/Slow City) Olabilme Koşulları ve Kriterleri

Türkiye'de Uluslararası Cittaslow Birliğine başvuru sürecini Cittaslow Türkiye ofisi yürütmektedir. Adayların başvuru dosyalarını hazırlayıp Cittaslow Türkiye Ulusal Ağı'na başvuruda bulunmaları gerekmektedir (Cittaslow Türkiye, 2023). Cittaslow Türkiye'ye göre aday olabilme koşulları ve kriterleri aşağıdaki gibidir (Cittaslow Türkiye, 2023; Özmen, 2018; Cittaslow International, 2017);

1.7.1. Çevre Politikaları

- Hava kalitesinin uygun olduğunun belgelendirilmesi ve korunması,
- Su kalitesinin uygun olduğunun belgelendirilmesi ve korunması,
- Halkın içme suyu tüketim seviyesi,
- Şehrin katı atıklarının ayrıştırılarak toplanması,
- Endüstriyel ve evsel kompostlamanın desteklenmesi,
- Şehir genelinde kanalizasyon için atık su arıtma tesisinin olması,
- Kamu kullanım alanlarında ve binalarda enerji tasarrufunun olması,

- Kamu kapsamında olan yenilenebilir enerji kaynaklarından enerji üretimi
- Trafik gürültüsünün ve görsel kirliliğin azaltılması,
- Devlete ait ışıklandırma sistemlerinin oluşturduğu ışık kirliliğin azaltılması,
- Hane başına düşen elektrik enerjisi tüketimi,
- Biyoçeşitliliğin korunması,
- Yenilenebilir kaynaklardan enerjinin bireysel üretim ve tüketimini teşvik ederek "enerji topluluklarının" oluşturulmasını desteklemek.

1.7.2. Altyapı Politikaları

- Kamu binalarının denetimindeki yollarda bisiklet yolları,
- Bisiklet yollarının araç yollarına göre kilometre cinsinden değerlendirilmesi,
- Metro ve otobüs durakları gibi transfer merkezlerinde bisiklet park alanlarının bulunması,
- Çevre dostu ulaşımı özendirmek amacıyla özel araç kullanımına alternatif planlamalar,
- Engelliler için mimari engellerin giderilmesi,
- Aile yaşamını destekleyen ve hamile kadınlara yönelik girişimler,
- Sağlık hizmetlerine erişimin onaylanmış olması,
- Şehir merkezlerinde malların sürdürülebilir şekilde dağıtılması,
- Şehir sakinlerinin şehir dışı alanlarda çalışma oranı.

1.7.3. Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları

- Kentin dayanıklılığı için planlamanın olması,
- Kent değerlerini artırmak ve kent merkezleri ile kamu binalarının değerlerini artırmak için programlar,
- Sosyal yeşil alanların geliştirilmesi ve/veya oluşturulması için verimli bitkiler ve meyve ağaçları kullanılması,
- Kentsel yaşam kalitesinin artırılması,
- Marjinal bölgelerin yeniden değerlendirilmesi ve kullanılması,
- Bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanarak vatandaşlar ve turistler için etkileşimli hizmetlerin geliştirilmesi,

- Sürdürülebilir mimari için hizmet masası oluşturulması,
- Kentin internet erişimine sahip olması,
- Kirletici maddelerin izlenmesi ve azaltılması,
- Uzaktan çalışmanın geliştirilmesi,
- Kişisel sürdürülebilir kentsel planlamayı teşvik etmek,
- Sosyal altyapıya destekte bulunmak,
- Kamusal sürdürülebilir kentsel planlamayı teşvik etmek,
- Verimli bitkilerle yeşil alanların değerlendirilmesi,
- Yerel ürünlerin ticarileşmesi için alanların oluşturulması,
- Atölyelerin korunması ve değerlerinin artırılması, doğal/yerel alışveriş merkezlerinin kurulması,
- Yeşil alanlarda kullanılan beton miktarının hesaplanması.

1.7.4. Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkârlara Dair Politikalar

- Agroekoloji uygulamalarının geliştirilmesi,
- El yapımı ve etiketli veya markalı el sanatları ürünlerinin korunması,
- Geleneksel iş tekniklerinin ve zanaatların değerinin artırılması,
- Kırsal alanlarda yaşayanların hizmetlere daha kolay erişim sağlanarak kırsal bölgelerin değerinin artırılması,
- Kamu restoranlarında (okul kantinleri, aş evleri vb.) yerel ve mümkünse organik ürünlerin kullanılmasının teşvik edilmesi,
- Kişisel kullanım ve restoran sektöründe tat eğitimlerinin düzenlenmesi ve mümkünse organik yerel ürünlerin kullanılmasının teşvik edilmesi,
- Yerel ve geleneksel kültürel etkinliklerin korunması ve değerlerinin artırılması,
- Konaklama kapasitelerinin artırılması,
- Tarımda GDO kullanımının yasaklanması,
- Daha önce tarım amaçlı kullanılan alanların imar planlarına yeni fikirlerin entegre edilmesi.

1.7.5. Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlar

- İyi karşılama,
- Esnafın ve işletmecilerin farkındalığını artırma,
- Yavaş hareketin uygulandığı güzergahların oluşturulması,
- Yönetim kararlarına katılım sürecini tabandan tavana yönlendirecek etkili tekniklerin benimsenmesi,
- Eğitimciler, yöneticiler ve personelin Cittaslow ilkeleri konusunda sürekli eğitim alması,
- Sağlık eğitimleri,
- Yerel halka Cittaslow'un önemi hakkında düzenli ve sürekli eğitim verme,
- Yerel yönetimle Cittaslow ile ilgili iş birliği yapan derneklerin aktif varlığı,
- Cittaslow kampanyalarının desteklenmesi,
- Cittaslow logosunun internet sitesi ve resmi yazışmalarda kullanılması.

1.7.6. Sosyal Uyum

- Ayrımcılığa karşı azınlıklara yönelik çalışmalar,
- Farklı etnik kökenlere sahip insanların aynı mahallelerde bir arada yaşaması,
- Engelli bireylerin topluma entegre edilmesi,
- Çocuk bakımının desteklenmesi,
- Genç neslin istihdam olanakları,
- Gelir seviyesi düşüklüğü,
- Toplumsal ortaklıklar ve sivil toplum kuruluşlarının varlığı,
- Farklı kültürlerin bir arada yaşadığı toplumların uyumu,
- Politikaya katılım,
- Belediyenin kamusal konut yatırımları,
- Gençlik etkinliklerinin düzenlendiği alanların ve gençlik merkezlerinin mevcudiyeti.

1.7.7. Ortaklıklar

- SlowFood hareketi ve kampanyalarına destek verme,
- Geleneksel ve doğal yiyecekleri SlowFood veya diğer ilgili kuruluşlarla destekleme,
- Ortak projeleri destekleme ve geliştirmekte olan ülkelerin Cittaslow ve SlowFood ilkelerinin yayılmasını teşvik edecek iş birliği fırsatları yaratma.

1.8. Türkiye’de Sakin Şehir (Cittaslow/Slow City) Hareketinin Ortaya Çıkışı

Türkiye'deki Sakin Şehir (Cittaslow/Slow City) Hareketi, 28 Kasım 2009'da İzmir Seferihisar'ın sakin şehir unvanını kazanmasıyla başlamıştır (Ünal ve Zavalı, 2016: 903). Uluslararası Sakin Şehirler (Cittaslow/Slow City) Birliği, 15 Ekim 1999'da İtalya'nın “Greve” in “Chianti” kasabasında kurulduğunda adını hızla duyurmuş ve on yıl sonra Türkiye’de kendini göstermiştir. İzmir/Seferihisar, Türkiye'nin ilk sakin şehir unvanını alan yerleşim birimi olarak aynı zamanda dünyadaki 129. sakin şehir unvanına sahip kent olmuştur. İzmir/Seferihisar'ın Türkiye'nin ilk sakin şehir unvanına sahip olması nedeniyle Türkiye'deki Sakin Şehir (Cittaslow/Slow City) Birliği'nin merkezi olma statüsünü kazanmıştır. 28 Kasım 2009'dan itibaren Türkiye’de büyük ilgi gören Sakin Şehir (Cittaslow/Slow City) Hareketi, “Yaşamın Kolay Olduğu Kentlerin Uluslararası Ağı” olarak kabul edilmiştir (Pekin, 2021: 84)

Türkiye’de, "İstanbul/Taksim" bölgesinde bir McDonald's şubesinin açılmasıyla birlikte, halk “fastfood” tarzı yemek kültürüyle tanışmıştır. Ancak bu durum, halk arasında büyük bir tepkiyle karşılanmıştır. İstanbul Taksim’de başlayan “fastfood” kültürüne karşı bir tepki olarak, Türkiye’de 25 Mart 1999 tarihinde “Sefertası Hareketi” başlatılmıştır. Bu hareketin amacı, yerel lezzetlerin, ürünlerin ve gıdaların korunmasını ve gelecek nesillere aktarılmasını “Sefertası” kavramıyla ifade etmektedir. Türkiye’de Sakin Şehir (Cittaslow/Slow City) Hareketi, İzmir’in Seferihisar ilçesi ile başlamış ve hız kazanmıştır. Türkiye’de Sakin Şehir (Cittaslow/Slow City) Birliği'nin merkezi İzmir/Seferihisar'dır. Bu nedenle sakin şehir unvanı almak isteyen yerleşim birimlerinin başvuru mektupları, “Seferihisar Belediyesi ve Cittaslow Bilimi ve Yavaş Yaşam Destekleme Derneği” aracılığıyla incelenir ve gerekli işlemler bu kurumlar tarafından yürütülür. Bu bağlamda, en fazla beş sakin şehir unvanına sahip ülkelerde kurulan “ulusal ve uluslararası birlik” Türkiye’de 2011 yılında sakin şehir unvanına sahip kentlerin beşe

çıkmasıyla birlikte “Türkiye Sakin Şehir Ulusal Ağı” kurulmuştur (Baybars, vd., 2015: 133).

1.9. Türkiye’deki Sakin Şehirler (Cittaslow/Slow City)

Türkiye’deki Sakin Şehir (Cittaslow/Slow City) Hareketi, 28 Kasım 2009’da İzmir/Seferihisar ile başlamış ve hızla Türkiye genelinde tanınan bu hareket, birçok yerleşim birimini içine almıştır (Ünal ve Zavalı, 2016: 903). Bu bağlamda bu başlık altında Türkiye’deki sakın şehirlerin yöresel lezzetlerine, geleneksel etkinliklerine, ekonomik ve kültürel özelliklerine, yerel el sanatlarına, tarihsel dokularına ve Sakin Şehir (Cittaslow/Slow City) Hareketi’nin kriterlerini yerine getirmek için gerçekleştirdikleri projelere ve çalışmalara odaklanılmıştır.

1.9.1. Ahlat/Bitlis

Ahlat Van Gölü’nün kuzeybatısında bulunmaktadır. Bitlis ilinin tarihi ve turistik bir ilçesi olan Ahlat, Nemrut ve Süphan Dağlarının gölün olduğu tarafına doğru kurulmuştur. Coğrafi konumu sebebiyle tarih boyunca doğu ve batı uygarlıkları arasında bir köprü işlevi gören Ahlat, Türklerin Türkistan (Orta Asya) bölgesinden Anadolu’ya göçlerinde ilk durak olmuştur. Anadolu’daki Türk medeniyetlerinin temellerinin atıldığı ve Asya Türk kültürünün ilk defa tanımlandığı yer olarak bilinir. Ahlat’ın tarihi, M.Ö 1500’lü yıllara kadar uzanmaktadır (Cittaslow Türkiye, 2023).

Ahlat, orta çağ döneminin en büyük üç islam şehrinden biri olarak kabul edilir. Bu tarihi şehir, zengin kültürel varlıklarla doludur. Selçuklu dönemine ait tarihi mezarlar, kümbetler, türbeler, camiler, mescitler, Ahlat mağara evleri, köprüler, Ahlat taşı, Ahlat bastonu gibi birçok kültürel ve tarihi değeri içinde barındırmaktadır (Köşker, 2018: 194-198). 2022 yılında “Türkiye İstatistik Kurumu” Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre; Ahlat’ın nüfusu 42.810 olarak kaydedilmiştir.

Tarihi, kültürel ve doğal güzellikleri bünyesinde barındıran Ahlat, ılıman iklimi, bereketli toprakları, su kaynakları ve ticaret yolları üzerinde yer alması gibi birçok yönüyle Sakin şehir olmak için çok uygun bir yapıya sahiptir (Davulcu, 2015: 49). Ahlat, 23 Mart 2019 tarihinde iki yıllık bir başvuru süreci sonucunda Cittaslow ağına resmen üye olmuştur (Cittaslow Türkiye, 2023).

Ahlat'ın günümüzde Cittaslow felsefesine uygun olarak tarih ve kültürel zenginliklerin korunması ve sürdürülebilmesi amacıyla çeşitli çalışmalar gerçekleştirilmiş, projeler geliştirilmiş, tanıtım filmleri hazırlanmış ve çeşitli etkinlikler düzenlenmiştir. Spor kompleksleri ve spor tesisleri, çeşitli spor dallarında projeler geliştirilmiş ve birçok spor kulübü kurulmuştur. Yöreye özgü ürünlerin tanıtımının yapılacağı ve yerel halkın katılımını içeren “Yöresel Pazar Projesi” hayata geçirilmiştir. Kentte 80 bin metrekarenin yeşil alana dönüştürüleceği “Millet Bahçesi”i projesi hayata geçirilmektedir. Bu proje kapsamında yeni yeşil alanlar, kıraathaneler, camiler, yürüyüş parkurları ve etno spor, güreş, atıcılık, okçuluk gibi spor dallarının tesisleri inşa edilerek çeşitli aktiviteler sunulmaya çalışılmaktadır (Özmen ve Yıldız, 2021). Kent genelinde elektrik ve sıcak su enerjisi üretimi için 3.500 panelden oluşan güneş enerji sistemi faaliyete geçirilmiştir. Şehrin turizm faaliyetlerini canlandırmak amacıyla “kültür ve mimari projeler” olarak kentin mimari dokusuna uygun otobüs terminali inşa edilmiştir. Ayrıca, gelen misafirlerin rahat bir şekilde konaklayabilmesi için sosyal tesisler inşa edilmeye başlanmıştır. Kentte tarımı desteklemek amacıyla patates fabrikası, su işleme fabrikası gibi yeni yatırımlar yapılması için çalışmalar devam etmektedir. Alt yapıyı desteklemek için KÖYDES projesi çerçevesinde altyapı çalışmaları yapılmakta ve içme suyunun sağlanamadığı bütün köylere içme suyu sağlanmıştır. Tarihi mekanların ve kültürel öğelerin tanıtımı ve sergilenmesi amacıyla bir arkeoloji müzesi kurulmuştur. Türk geleneklerin yaşatılması adına etkinlikler düzenlenmiştir (Alkan, 2020).

1.9.2. Akyaka/Muğla

Muğla'nın Ula ilçesinde yer alan Akyaka, doğaya saygılı, mimari yapısını koruyan, güçlü hizmet altyapısına sahip, sürdürülebilir ve alternatif turizme odaklı bir vizyonla hareket ederek insanların birlik ve beraberlik içinde ortak hareket edebildiği eşsiz bir yaşam alanı oluşturmaktadır. Ziyaretçilere sunduğu çam ormanlarının ferahlığı, masmavi denizi, azmakları ve koyların güzelliği, özgün mimari evlerin bulunması, zengin flora ve faunası, çeşitli aktivitelerin yapılabilmesi ve kendi değerlerine verdiği önemle Akyaka'nın Sakin Şehir üyeliğine uygun bulunmuştur (Cittaslow Türkiye, 2023).

Akyaka, hem doğal ve kültürel kaynaklar yönünden hem de deniz-kum-güneş turizmi açısından önemli çekiciliklere sahiptir. Muğla'nın Ula ilçesine bağlı olan Akyaka Mahallesi 2011 yılında yavaş şehir unvanı alarak, Yavaş Şehirler ağına katılmaya hak

kazanmıştır. Sakin şehir olma özelliği ile sakin ve huzur içerisinde bir tatil deneyimi yaşamak isteyen turistlerin tercih ettiği bir destinasyon haline gelmiştir.

“Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)” verilerine göre; 2022 yılında Ula ilçesine bağlı Akyaka mahallesinin nüfusu 3.147 olarak kayıtlara geçse de özellikle son yıllarda turizmin mevsimsellik özelliğinin görüldüğü aylarda çok büyük bir turist artışının olduğu görülmektedir. Turist akınına uğrayan Akyaka beldesinin nüfusu yaz aylarında ise 10-15 kat artışı görülmektedir (Kurnaz ve İpek, 2020).

Akyaka, sakin şehir statüsüne sahip olmadan önce ve sakin şehir olduktan sonra bir kasaba konumundaydı. Ancak 2012 yılında “6360 Sayılı Kanun” ile Muğla ilinin büyükşehir belediyesi statüsüne geçmesiyle Akyaka, Ula ilçesinin bir mahallesi haline gelmiştir. Akyaka, sakin şehir unvanını Ula ilçesine devretmiş olsa da resmi web sitesinde 2011 yılından bu yana hala sakin şehir olarak tanıtılmaktadır (Ören, 2020: 52).

Akyaka sakin şehir unvanını almadan önce ve aldıktan sonra çeşitli projeler hayata geçirmiştir. Akyaka, trafikten uzak bir yerleşim birimi olup, ulaşımın büyük ölçüde bisikletle sağlandığı bir “bisiklet dostu kent” olarak tanınmaktadır. Engellilerin yerleşim biriminde daha rahat hareket edebilmesi için gerekli çevresel düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, her mevsimde farklı sporların yapılabildiği Akyaka’da, “Muğla İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü” liderliğinde “Gökova Pedallarımın Altında Projesi” uygulanmıştır (Çolak, 2018: 38 ve Donat, 2016: 114-115).

Akyaka, 2007’de “Geri Kazanım Projesi” ile evsel ve kentsel atıkların geri dönüşümünü teşvik etmeye başlamıştır. 2004 yılından itibaren “Azmak Kıyı Bandı Peyzaj Projesi” gibi projeler de hayata geçirilmiştir. Bu proje, yürüyüş ve bisiklet yolları, aydınlatma, engelliler için egzersiz aletleri, korunması gereken alanlar ve kuş gözlem yerleri gibi çeşitli etkinlikleri içermektedir. Ayrıca, tarihi dokunun korunması amacıyla 38 farklı proje üzerinde çalışılmaktadır. Bu projelerden bazıları” Akyaka Belediyesi Cami-han Tasarımı Projesi” ve “İskele Mevkii 793 Parsel Projesi”dir. Ayrıca çevre temizliği için “Muğla DirgemeMevkii”ne çöp depolama alanını taşıyarak temiz bir çevre oluşturma çalışmalarına devam etmektedir (Baydar, 2013 ve Akyaka belediyesi, 2023).

Akyaka, yerel, kültürel ve geleneksel değerlerini tanıtmak amacıyla her yıl “Muğla Üniversitesi” ve “Akyaka Belediyesi” iş birliği ile “Uluslararası Edebiyat Günleri” etkinliklerini düzenlemektedir. Akyaka Belediyesi bünyesinde, halka yönelik

müzik (kora, saz, keman, gitar) ve resim kursları sunulmaktadır. Ayrıca, Kadınlar ve Gençler için “Kent Konseyi” ve “Kadın ve Gençlik Meclisi” kurulmuş ve çeşitli faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Akyak’da ayrıca el sanatları ve müziği gibi farklı aktiviteler de düzenlenmektedir. Diğer projeler arasında” Avrupa Topluluğu Gökova Projesi" kapsamında oluşturulan "Akyaka Kadın Azmağı Koruma Kullanma Planı ve Hükümleri" çalışması, üretici pazarları, çevre düzenlemeleri ve canlıları koruma projeleri bulunmaktadır. Ayrıca, Akyaka’nın geleneksel, yerel ve doğal tarihi yapısını içeren “mazi yarısı” adlı bir çalışma da hayata geçirilmiştir (Baydar, 2013: 157-158).

1.9.3. Arapgir/Malatya

Arapgir, tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış köklü bir yerleşim yeridir. M.Ö. 1200 yıllarında Muşkiler tarafından kurulduğu sanılan bölge, sırasıyla Asurlular, Medler, Persler, Bizanslılar, Araplar, Danişmentliler, Selçuklular ve Osmanlılar tarafından yönetilmiştir. Arapgir, Malatya’nın tarihi ve kültürel zenginlikleriyle öne çıkan bir ilçesidir. İlçe, Ulu Cami, Şakir Paşa Cami, Kutanlı Peri Bacaları, Arapgir Kalesi, Meydan Köprüsü, Yusuf Kamil Paşa Köprüsü gibi birçok tarihi yapıya ve hamamına ev sahipliği yapmaktadır. Ayrıca, bumar dolması, bastuk ve ekşili ekmek gibi kendine özgü yöresel yemekleri ile de bilinmektedir (Kocaman, 2022: 52). “Türkiye İstatistik Kurumu” 2022 verileri göre Arapgir’in nüfusu 9.964 kişidir.

İtalya’da düzenlenen Cittaslow Uluslararası Koordinasyon Komitesi toplantısı sonucunda sakin şehir unvanı gerekliliklerini yerine getiren Malatya şehrinin Arapgir ilçesi, 27 Kasım 2021 tarihinde sakin şehir unvanı sertifikası alarak ağı katılmıştır (Cittaslow Türkiye, 2023).

1.9.4. Eğirdir/Isparta

Isparta’nın Eğirdir ilçesi günün farklı zamanlarında renk geçişleri olan Eğirdir Gölü, TSK’a ait Dağ Komanda Okulu bulunduğu bölge, dünyada benzersiz sayılan Sığıla Ormanları ve Kasnak Meşesi, elması, Eğirdir’e has Apollon Kelebeği ile ön plana çıkan bir şehirdir. Ayrıca şehir halkına Can adasının tapusunu Türkiye’nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk’e vermiştir, bu da tarihi zenginliği ile tanınmasına neden olan öncüllerden olmasını sağlar (Cittaslow Türkiye, 2023).

Eğirdir, Lidya hükümdarı olan Kroisos’un (M.Ö.560-547) kurduğu o dönemde adının “krozos” olduğu bilinmektedir. Daha sonra Romalılar ile ismi “prostanna”

olmuştur. Bölgedeki Türklerin varlığı 1071'den sonra olduğu varsayılmaktadır. Anadolu Selçuklu Devletinin Sultan III. Kılıçaslan 1204'de Eğirdir ve çevresindeki şehirleri Selçuk topraklarına katmıştır ve buraya doğasının güzelliğinden kaynaklı Cennetâbad adı verilmiştir. Eğirdir bölgesi 1391'de Osmanlı topraklarına katılmış fakat sonrasında Timur ile Karaman oğulları hükmüne girmiştir. Osmanlı hükümdarı II. Murat tarafından 1423'de son olarak Osmanlı idaresine girmiştir. Cumhuriyetin ilanından sonra ise ilçe olarak kalmış ve bugüne kadar gelmiştir (Cittaslowturkiye, 2023). Türkiye İstatistik Kurumu, 2022 verileri göre Eğirdir'in nüfusu 30.854 kişidir. Tarihi ve doğal zenginlikleri olan Eğirdir, turizm destinasyonu olma açısından da bölgede çok önemli bir yere sahiptir. Turizm açısından bu potansiyele sahip olan Eğirdir ilçesi 2017 yılında Cittaslow hareketine katılmıştır (Alagöz, 2018).

Eğirdir Cittaslow üyeliğini almasından sonra yöresel özelliklerin korunması ve mutfağının, yöresel tatların canlı tutulması için “yöresel ürünler” adı altında bir çalışma yapmıştır. Çevre kirliliğini önlemek amacıyla atık geri dönüşüm sistemi oluşturulmuştur (Tural, 2018: 94). Organik tarım geliştirmek için yeni projeler hayata geçirilmiştir. Yok olmak üzere olan el emeği ile iş yapan zanaatkarların ve geleneksel çalışan esnafların korunması için destekleme ve çalışmalar yapılmıştır (Eğirdir belediyesi, 2023). Eğirdir halkına yönelik “Eğirdir Belediye spor ve Gençlik” ve “Spor Bakanlığı” ile yelken alanında ve lazer alanı ile ilgili etkinlikler düzenlenmiş “Türkiye Yelken Federasyonu” ile birlikte çalışma yapılmış etkinliğe şehrin gençleri de katılım sağlamıştır. Bu kapsamda “Deniz ve İç Sular Düzenleme Genel Müdürlüğü” ve “Türkiye Yelken Federasyonu” destekleriyle “Anadolu'ya Yelken Açıyoruz Projesi” 2015'de Eğirdir'de yapılmıştır. 2002 yılından bu yana her yıl Eğirdir Triatlon Etkinliği, yüzme, bisiklet ve koşu gibi üç farklı spor dalını bir araya getiren etkinlikler düzenlenmektedir. 1995 yılında Davraz Dağı-Karlı Yayla Kış Sporları turizm merkezi statüsüne kavuşmuştur. Davraz Dağı, kış aylarında kayak ve snowboard gibi kış sporlarının yapılmasına elverişli bir iklime sahiptir. Tarihi Pınar Pazarı, etkinlikleri sekiz hafta boyunca devam eden bir etkinliktir. Pazarda, bölgenin yöresel ürünleri ve el sanatları ürünlerinin satışı yapılmaktadır. Klasik Eğirdir Kültür ve Sanat Derneği tarafından her yıl farklı bir tema ile Klasik Müzik Festivali düzenlenmektedir. Festivalde, klasik müziğin önde gelen sanatçıları ve orkestraları sahne almaktadır (Tural, 2018).

Eğirdir Belediyesi, ilçenin yaşam kalitesini artırmak ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmak için çeşitli çalışmalar yürütmektedir. Bu çalışmalar, bisiklet kullanımının yaygınlaştırılması, engellilerin erişilebilirliğinin artırılması, yeşil alanların korunması ve geliştirilmesi, çevre kirliliğinin önlenmesi, yerel ürünlerin korunması, turizmin geliştirilmesi, tarihi yapıların korunması ve güvenli ulaşım ve trafik düzeninin sağlanmasıdır. Eğirdir Belediyesi, bisiklet kullanımının yaygınlaştırılması amacıyla bisiklet yollarını okul ve iş yerlerinin bulunduğu yerlerden geçirmiştir. Engellilerin erişilebilirliğinin artırılması için yollarda, caddelerde, sokaklarda ve bina önlerinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Doğanın korunması ve için çalışmalar yürütülmüştür. Çöp konteynırlarının görüntü kirliliği oluşturmaması adına çalışmalar yapılmış olup sokak ve caddelerde yeşilledirme ve çiçeklendirme yapılmıştır. Yöresel değerler için özel pazarlar açılmıştır. Şehre gelen yerli yabancı turistler için kültürünü ve tarihini tanıtmak adına bilgilendirici tabelalar kullanılmıştır. Tarihi yapıları korumak adına “Sokak Sağlamaştırma Projeleri” oluşturulmuştur. Eğirdir Belediyesi'nin en önemli çalışmalarından biri, ardıç tohumunun ilk defa filizlendirilmesidir. Bu başarı, Eğirdir'i ardıç fidan yetiştiriciliğinde Türkiye'nin önemli merkezlerinden biri haline getirmiştir. Ayrıca, Eğirdir Belediyesi, güvenli trafik düzeninin sağlanması için projeler düzenlemektedir. Bu projeler, kazaların önlenmesine ve trafik akışının düzenlenmesine katkı sağlamaktadır. Genel olarak, Eğirdir Belediyesi'nin çalışmaları, ilçenin yaşam kalitesini ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmasını desteklemektedir (Alagöz, 2018: 147). Bütün bu çalışmalar sakin şehir olarak Eğirdir'in sürdürülebilirliğine ve gelişmesine katkı sağlamıştır.

1.9.5. Finike/Antalya

Finike, Antalya ilinin batısında, Akdeniz kıyısında yer almaktadır. İlçe, şehre uzak konumu ile sakin bir şehir özelliğine sahiptir. Finike, tarihi boyunca farklı medeniyetlerin hakimiyetinde bulunmuş olması nedeniyle farklı kültürlerle ait tarihi ve kültürel değerleri barındırmaktadır. Finike ilçesi, Polonya'nın Reszel şehrinde düzenlenen Cittaslow Uluslararası Koordinasyon Komitesi tarafından 2023 yılında uluslararası “sakin şehir”ler ağına dâhil edilmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2022 verileri göre, sakin şehir olan Finike'nin nüfusu 49.720 kişidir.

İlçede, Finike Antik Kenti, Simena Antik Kenti, Arykanda Antik Kenti, Kekova Adası ve Saklıkent Kanyonu gibi önemli tarihi ve doğal güzellikler bulunmaktadır. Bu tarihi ve doğal güzellikler, ilçenin sakin şehir özelliklerini desteklemektedir. Yalnız Değilsin, Sokak yenileme, Kent Meydanı peyzaj alanı düzenlemeleri ve üretici pazarlarının kurulması gibi pek çok proje ilçenin Cittaslow olmasında önemli rol oynamıştır. İlçenin ekonomisi başta meyve sebze ve narenciye üretimi, ihracatı, ekolojik turizm ve balıkçılıktan oluşmaktadır. İlçede Kadınlar Kulübünde ve haftanın belirli günlerinde kurulan üretici pazarlarında yöreye ait ürünlerin satışları yapılmaktadır. Aynı zamanda ilçede her yıl Geleneksel Finike Festivali, Hasyurt Tarım Fuarı, Altınportakal Yağlı Pehlivan Güreşleri ve Pingıdık Şenlikleri gibi pek çok fuar ve festival düzenlenmektedir (Cittaslow Türkiye, 2023).

1.9.6. Foça/İzmir

Aiollar tarafından MÖ 11. yüzyılda kurulan Foça adını adalarında yaşayan foklardan almıştır. İzmir ilinde yer alan ilçenin yüz ölçümü 227 km², toplam nüfusu ise 2022 itibarıyla 34.946 olduğu tespit edilmiştir. Hayvancılık, tarım ve balıkçılık ilçenin yerel ekonomisinin bileşenlerini oluşturmaktadır. Aynı zamanda ilçede son zamanlarda desteklenen Foça Karası üzümü ve şarabı üretimi ile birlikte arıcılık, zeytincilik, küçükbaş hayvan çiftlikleri, endemik ot ve esans üretimi, balıkçılık öne çıkarılmıştır. SlowFood kapsamında önemli faaliyetlerden biri ise yerel üreticiyi desteklemek için ve yerel gastronomi kültürünü yaşatmak amacıyla 2011 yılında hayata geçirilen “Yeryüzü Pazarı” adlı projedir. Gastro Tarihsel Turlar’ın desteği ile Foça yerel lezzetleri korunmakta ve tekrar canlandırılmaktadır. Nesli kritik derecede tehlikede bulunan Akdeniz Foku Foça’da yaşamakta ve yavru lamaktadır. Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı’nın yürütmekte olduğu program çerçevesinde sahip olduğu Mavi bayraklı 3 plajında kano, yüzme ve yelkencilik gibi aktiviteler yapılmaktadır (Cittaslow Türkiye, 2023).

Turistlerin fotoğraf çekmek amacıyla uğrak mekanı haline gelen taş evler restorasyon çalışmaları sonucunda geleneksel mimarisi ön plana çıkarılmıştır. İlçede bu evler pansiyon ve otel olarak işletilerek yaz aylarında konaklayan ziyaretçi kapasitesini konaklama açısından karşılamaktadır. 2019 Haziran ayında Foça Belediyesi’nin başlattığı süreç neticesinde İzmir’de bulunan iki Cittaslow şehriden biri olmuştur. Cittaslow

platformunun şart koştığı kriterler çerçevesinde kendi tarihsel dokusuna saygılı, mutlu, güvenli, temiz, doğa dostu, huzurlu, sağlıklı ve yaşam standartları daha yüksek bir kent olabilmek için merkezi yönetim, yerel yönetim ve Foça halkı el ele dayanışma içerisinde çalışmaktadır (Cittaslow Türkiye, 2023).

1.9.7. Gerze/Sinop

Karadeniz Bölgesi'nde bulunan Sinop iline bağlı Gerze ilçesi M.Ö. 1400'lü yıllarda Gaşgalılar tarafından kurulmuştur. İlçe, tarih boyunca Paflagonya, Hitit, Frig, Kimmer, Lidya, Pers, Büyük İskender, Roma ve Bizans İmparatorluklarının egemenliği altına girmiş, 1214 yılında Selçuklu, 1459 yılında ise Fatih Sultan Mehmet'in fethiyle Osmanlı topraklarına dâhil olmuştur. İlçe, farklı dönemlerde meydana gelen yangın felaketleri sonrasında yeniden inşa edilmiş ve günümüzdeki modern görünümüne kavuşmuştur (Cittaslow Türkiye, 2023).

2017 yılında İtalya merkezli Cittaslow Birliği'ne üye olan Gerze, doğal güzellikleri, kültürel zenginlikleri ve sakin atmosferi ile öne çıkmaktadır. İlçe, Elma, Köse, Dede ve Hasan Dağları ile çevrilidir. Gerze'nin nüfusu, 2022 yılı "TÜİK" verilerine göre 27.967 kişidir. Gerze'de, Gerze Yaykıl Taşkan, Çeçe Sultan Türbesi, İnkılâp İlkokulu, Köşk Hamamı, Elmas Paşazade Hacı Mustafa Cami, Yakup Ağa Konağı, Yelken Tepe, Derecuma Cami, Sorkun Şelalesi, Taş Han, Sökü Yaylası ve Değirmendere Şelalesi gibi önemli tarihi yapılar bulunmaktadır. Gerze, aynı zamanda zengin bir kültürel mirasa sahiptir. Gerze'nin geleneksel lezzetleri ise mamelika (kaşık hamuru), mantı, etli hamur, tuzlu balık, tirit, boranaşı ve nokul gibi lezzetlerdir. Gerze'de, her cuma günü kurulan üretici pazarları, yerel halkın ürettiği ürünleri ve el yapımı sanatlarını satmalarına olanak tanımaktadır. Gerze, geleneksel lezzetlerin sunulduğu lokantalar, yerel halka yönelik eğlence mekânları ve yine ilçenin kendine özgü yerel malzemelerinden inşa edilen iki katlı evleri ile sakin şehir açısından önemli unsurlardır (Düzenli, 2018).

1.9.8. Gökçeada/Çanakkale

Türkiye'nin en batısında yer alan, doğal güzellikleri ve tarihi zenginlikleri ile ön plana çıkan bir yerleşim birimi olan Gökçeada, sakin şehir unvanını 2011 yılında Polonya'nın Lidzbark Warminski şehrinde gerçekleştirilen Cittaslow Birliği Uluslararası Konferansı'nda almıştır. Konferans sonucunda bu unvanı kazanan Türkiye'nin ilk ve tek adası olma özelliğine sahiptir. Gökçeada, Yavaş Yemek (SlowFood) Hareketinin öncüsü

olan Carlo Petrini öncülüğünde 2006 yılında Sakin Şehir Birliğine ilk başvurusunu yapmıştır. Prof. Dr. Rıdvan Yurtseven liderliğinde Yavaş Yemek (SlowFood) Convivium kurularak çalışmalar yürütülmüş ve bu çalışmalar neticesinde beş yılın ardından sakin şehir olmaya hak kazanmıştır. Gökçeada, ilk olarak 1923 yılında Lozan Antlaşması ile Türkiye'ye bağlanmıştır. 1970 yılında ise Bakanlar Kurulu kararı ile adanın adı “Gökçeada” olarak değiştirilmiştir. Gökçeada'nın eski adı ise “İmroz”dur. Ada, çeşitli medeniyetlerin izlerini taşıyan zengin bir tarihe sahiptir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2022 verileri göre, sakin şehir olan Gökçeada'nın nüfusu 10.348 olarak kayıtlara geçmektedir. Gökçeada, Türkiye’de ilk ve tek “Sualtı Milli Park” statüsüne sahip olan sakin şehirdir (Pekin, 2021: 91-92).

Gökçeada'nın başlıca ekonomik faaliyetlerinden biri tarımdır. Adanın iklim koşulları, sebze, meyve, tahıl, bağcılık ve hayvancılık için elverişlidir. Gökçeada’da balıkçılık da önemli bir ekonomik faaliyettir. Adanın çevresinde bulunan zengin su altı kaynakları balıkçılığı desteklemektedir. Aynı zamanda dalış sporları da adanın önemli turizm faaliyetleri arasındadır. Gökçeada, tarihi ve kültürel açıdan da zengin bir yapıya sahiptir. Adanın tarihi, Paleolitik Çağ’a kadar uzanmaktadır. Gökçeada’da Osmanlı, Venedik, Bizans, Roma ve Atina gibi farklı medeniyetlere ait yapılar bulunmaktadır (Kırmacı, 2019: 84).

Gökçeada sakin şehir unvanını almasının ardından daha sağlıklı çevre için atık su arıtma tesisi ve katı atık tesisi çalışmalarını hayata geçirmiştir. Tükenme riski altında olan “anıt çınar ağaçları” için çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Ada merkezinde engelli insanların daha konforlu bir yaşam sürmesi adına cadde ve sokaklar yenilenmiştir. Ada’da ışık kirliliği ve görüntü kirliliğini önlemek adına önlemler alınmıştır. Ada’nın kültürel hazinesini yansıtan “Merkez Cami” ve “Balıkhane” alanlarında iyileştirme çalışmaları gerçekleştirilmiştir (Özdemir ve Kaptan Ayhan, 2019: 302).

Gökçeada'nın 2015 yılında Yavaş Yemek (SlowFood) Hareketi kapsamında gerçekleştirdiği “Earth Market (Yeryüzü Pazarı) Projesi” en önemli projedir. Bu projenin amacı, adayı ziyarete gelen misafirlere ada halkının üretmiş olduğu yerli ve doğal ürünleri sunmaktır. Aynı zamanda “Cittaslow Gökçeada ve “Onsekiz Mart Üniversitesi Gökçeada Uygulamalı Bilimler Meslek Yüksek Okulu” liderliğinde “Cittaslow Türkiye 2. Eko-gastronomi Kongresi” gerçekleştirilmiştir (Pekin, 2021: 93).

Gökçeada’da “Harput Cami Peyzaj Tasarımı Projesi, Kaleköy Sahili Peyzaj ve Kentsel Tasarım Projesi, Değirmen ve Kır Düğün Alanı Peyzaj Projesi, Zeytinliköy Baraj Gölü Mesire Alanı Projesi, Meydan ve Yakın Çevresi Kentsel Tasarım Projesi ve Bademli Köyü Rekreasyon Alanı Projesi” olmak üzere çok sayıda proje hayata geçirilmiştir. Gökçeada’ya ait ve her sene 14-16 Ağustos da “Tepeköy”de gerçekleştirilen ve Rumlara ait bir gelenek olan “Meryem Ana Panayırı” Gökçeada’da ilgi gören bir çalışmadır. Ayrıca Gökçeada’da Yavaş Yemek (SlowFood) Hareketi kapsamında 2010 yılından itibaren “TerraMadre/Mother Earth (Toprak Ana) Günü” etkinlikleri de kutlanmaktadır (Baydar, 2013: 145).

1.9.9. Göynük/Bolu

Bolu ilini ilçesi olan Göynük cittaslow unvanını 2017’de Gerze ve Eğirdir beraber almış olup 2022 yılında Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerinde nüfusu 14.434 kişidir. Halkın ekonomik gelir kaynağının büyük bir kısmını el işçiliği oluşturmaktadır. Bir süre önce “Torbalı” ve “Torbalı Göynük” olarak adlandırılan şehirde el işçiliği ile “at çulu ve torba” yapımı çok olduğu için bu isimle anılmıştır. El işçiliği olarak bunların yanında “saraçlık, kunduracılık, demircilik, yağcılık, aba, şayak, kilim ve çuval dokumacılığı” yapılmıştır. Fakat bugün artık bunların yerini ahşap ve ağaç oymacılığı yapılmaktadır. Bir diğer el işçiliği ise dokumacılık olup kilim ve çuval gibi ürünler yapılmaktadır. Geçmişten bugüne Akşemseddin Anma Günü ve Göynük Bayramı gibi etkinlikler sürdürülmektedir (Benzer, 2006: 183-185).

Göynük geleneksel ve yöresel özelliklerini, yerel lezzetlerini, tarihi özelliklerini ve el işçiliğini koruyarak günümüze aktarmıştır. Osmanlıdan günümüze kadar bu değerlerini koruyan Göynük “Osmanlı Kenti” olarak adlandırılmıştır. Tarihi değerlerini koruduğu için 1987 yılında “Kentsel Sit Alanı” unvanını almıştır. Kültürel yaşamını ve eski lezzetleri günümüze kadar sürdürdüğü için “Sarayın Arka Bahçesi” şeklinde ifade edilmiştir. Yerel lezzetleri olarak düğün çorbası, cevizli erişte, sütlü kabaklı yufka, etli yaprak sarma, ıstiridye mantarı, taş kebabı, tarhana çorbası, piyaz, hoşmerim, dik börek ve uğut sıralanabilir (Cittaslow Türkiye, 2023).

Göynük’ün tarihi izlerini taşıyan “Göynük Evleri” koruma altına alınmıştır. Kültür ve Turizm Bakanlığı ile gerçekleştirilen “İpek Yolu Projesi” gerçekleştirilmiştir (Sarıyıldız, 2019). Şehrin geliştirilmesinde ve imarında sürdürülebilir enerji kaynakları

kullanılmıştır. Görüntü kirliliği gidermek için çalışmalar ve ağaçlandırmalar yapılmıştır. Şehrin geleneksel lezzetlerini ve el işçiliği olan ürünleri korumak adına “Tarihi Çarşısı” vardır. Akşemseddin diyarı olan Göynük’te “Termal Turizm” çerçevesinde çalışmalar yürütülmektedir (Göynük Belediyesi, 2017).

Cittaslow bünyesindeki Göynük’te “Yeni Evrensel Atık Toplama ve Aktarma İstasyonu” ve “Göynük Çevre Yolu Projesi” uygulanmıştır. Halkın kaliteli su ihtiyacını gidermek için ise “İçme Suyu İsale Hattının Yenilenmesi” projesi kapsamında 500 tonluk su deposu temin edilmiştir. “İller Bankası” liderliğinde “Kanalizasyon Ana Kolektör ve Arıtma Tesisi Projesi” gerçekleştirilmiştir. Diğer bir proje ise “LPG ve Akaryakıt İstasyonu” çalışması kapsamında ikinci bir istasyon kurulmuştur. “CBS-Bilişim Teknolojileri ile Akıllı Kent Yönetim Sistemi Projesi” yapılmıştır. Tarihsel dokusunu korumak için “Tarihi Çarşı Arasta” yenilemesi, “Hacı Abdi Mahallesi Deve Yolu Sokak Düzenlemesi” gibi projeler yapılmıştır. Üç ayrı kültür merkezi yapılmıştır. “Akşemseddin Hazretleri Çevre Düzenlemesi Projesi, şehir girişlerinin düzenlenme çalışması, futbol sahası düzenlemesi ve fırın evleri ve çamaşırhanelerin iyileştirilmesi” yapılmıştır (Göynük Belediyesi, 2023).

1.9.10. GÜDÜL/ANKARA

Güdül, Türkiye'nin 18. sakin şehri olarak Nisan 2020’de sakin şehir unvanını almıştır. Güdül, tarımcılık ve hayvancılık gibi ekonomik faaliyetlerle geçimini sağlamaktadır. Güdül, 2016 yılında Sakin Şehir Birliği'ne (Cittaslow/Slow City) ilk başvurusunu yaptı. Güdül, önemli yerel lezzetleri olan kapama, tirit, hoşmerim ve tarhana ile ön plana çıkmıştır. İç Anadolu Bölgesi'nin ilk sakin şehri olan Güdül, 3 köy ve 3 mahallesiyle 8.079 kişiye ev sahipliği yapmaktadır (TÜİK, 2022). Güdül, tarihi ve kültürel değerlerini koruyarak günümüze aktarmayı başarmıştır. Bu bağlamda, kendine özgü “Güdül Evleri” ilçenin en önemli tarihi miraslarından biridir. Güdül, kentsel sit alanı olarak korunmaktadır. Bu sayede, ilçenin tarihi ve kültürel değerleri gelecek nesillere aktarılabilir. Güdül, ayrıca Mzinos Şehri ve Sorgun Göleti gibi önemli tarihi ve doğal güzelliklere de ev sahipliği yapmaktadır. Güdül, yok olma tehlikesi altındaki geleneksel meslekleri yaşatarak önemli bir kültürel mirasın taşıyıcılığını üstlenmektedir. Leblebicilik ve bıçakçılık, ilçenin en önemli geleneksel mesleklerindendir. Bu meslekler, Güdül’ün kültürel zenginliğini yansıtan önemli unsurlardır (Cittaslow Türkiye, 2023).

Güdül ilçesi, doğal güzellikleri ve tarihi yapılarıyla öne çıkmaktadır. İlçe, geçmişten günümüze çok sayıda tarihi yapıtı geleceğe aktarmayı amaçlamakta ve başarmıştır. Tarihi ve kültürel açıdan zengin bir yapıya sahip olan ilçede İn-önü Mağaraları, Roma Hamamı, Çoban Hamamı, Samutbali Türbesi, Kasım Baba Türbesi, Şehit Tolga Akpınar Parkı, Güdül Bey Konağı ve Triolar Konağı gibi önemli tarihi yapılar bulunmaktadır. Leblebiyle özdeşleşmiş bir ilçe olan Güdül’de 20’den fazla leblebi imalathanesi bulunmaktadır. Bu imalathaneler, ürettikleri leblebiyi dört bir yana ihraç etmektedir. Güdül, yöresel tatları ve lezzetleri ile zengin bir mutfağa sahiptir. İlçenin yöresel tatları arasında Güdül üzümü, Güdül kirazı ve Güdül domatesi yer almaktadır. Bunun yanında, Güdül’ün yerel lezzetleri arasında ocabaşı, göceaşı ve mancar çorbaları, mıhlama, soğan baskısı, mercimek pilavı, ekşili dolma, kapama, sübere, yaprak sarması, hoşmerim, şibit ve haside bulunmaktadır. Bu lezzetler, günümüzde de özenle korunarak yapılmaya devam etmektedir (Karakaş, 2008: 59-61).

Güdül, Sakin Şehir kriterleri kapsamında yerel ürünleri ve geleneksel meslekleri korumaya yönelik projeler yürütmektedir. Bu kapsamda, 2019 yılında Ankara Kalkınma Ajansı öncülüğünde “Yerel Ürünlerin Ticarileştirilmesi ve Geliştirilmesi Projesi” hayata geçirilmiştir. Bu proje kapsamında Güdül’de yerel halk tarafından yetiştirilen ürünler “Güdül Gözü Markası” ile satışa çıkarılmış, “Kadın Kooperatifi” açılmış ve geleneksel ürünlerin yaşatılması için “Yöresel Ürünler Pazar Yeri” kurulmuştur. Güdül’ün diğer bir projesi olan “İnönü Mağaraları Rekreasyon Alanı Projesi” çerçevesinde yerel halk tarafından geleneksel ürünlerin sunumu için alanlar oluşturulmuştur. Bu kapsamda yapılan bir diğer proje ise “Dört Mevsim Ekolojik Yaşam Derneği” öncülüğünde sürdürülen “Tahtacıörencik Köyüne” yönelik olan “Tahtacıörencik Doğal Yaşam Kolektifi” projesidir. Bu projenin amacı ise “Tahtacıörencik Köyü”nün yerel ve geleneksel lezzetlerini, doğal tarım ve hayvancılık üretimini koruyarak devamlılığını sağlamaktır. Bu amaca yönelik yapılan bir diğer çalışma ise “Ankara Keçisi Yetiştiriciliği ve Tiftik Üretimi Projesi”dir. Aynı zamanda “Sorgun Göleti Rekreasyon Alanı Projesi” ve “Yerel Kalkınma Stratejilerinin Uygulanması” çalışmaları da Güdül’ün gerçekleştirdiği diğer çalışmalardır (Cittaslow Türkiye, 2023).

1.9.11. Halfeti/Şanlıurfa

Şanlıurfa ilinin bir ilçesi olan Halfeti merkeze 120 kilometre uzaklıktadır. Halfeti'nin nüfusu 41.662 kişidir (TÜİK, 2022). Tarihi M.Ö. 855 yılına kadar uzanan bir geçmişe sahiptir. Asurlular, Yunanlar, Süryaniler, Araplar ve Bizanslılar tarafından egemenlikleri altına alınmış ve farklı isimlerle anılmıştır. 1290 yılında Memlûklüler tarafından fethedilen bu bölge daha sonra Yavuz Sultan Selim döneminde Osmanlı İmparatorluğu himayesine girmiş ve “Urumgala” ve “Rumkale” isimlerini almıştır. Nihayet, 1954 yılında ilçe statüsü kazanmıştır (Şanlıurfa İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2023). 2013 yılında Halfeti Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin ilk, Türkiye'nin 9. ve Dünya genelinde 176. sırada yer alan Cittaslow sertifikası kazanan bir şehir unvanını almaya hak kazanmıştır (Ak, 2017: 395).

Günümüzde eski ve yeni Halfeti adıyla iki yerleşim bulunan Halfeti sakin şehrinin eski yerleşim yeri ve bir kale şehri olan Rumkale'nin devamı olarak kabul edilen arazinin büyük bir bölümü, 2000 yılında Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamında Fırrat nehri üzerinde yapılan Birecik Baraj'ının suları altında kalmıştır. Yeni Halfeti ise eski Halfeti'nin doğusunda bulunan Karaotlak köyüne yeniden inşa edilmiştir (Bakırcı, 2002).

Rumkalenin, eski Halfeti evlerinin, Rumkalenin güneyinde Aziz Nerses Kilisesi, Kanterma Mezrası Hanı, Norhut kilisesi, Rumkale'deki Barşavma Manastırı ve Merkez Camii gibi tarihi eserlerin zenginliğinin yanı sıra Birecik Baraj gölü ve fauna ve florası alanı açısından son yıllarda doğa, kültür ve inanç turizmi bakımından önemli bir yer haline gelmekle beraber ilçede ahşap, keçe işleme, seramik ve mozaik gibi turistik el sanatlarını geliştirmeye yönelik projelerle beraber yöreye özgü hediyelik ürünler de yapılmaya başlanmıştır (Yılmaz ve Güneş, 2013: 211).

1.9.12. İznik/Bursa

İznik, Türkiye'nin Marmara bölgesinde yer alan Bursa iline bağlı bir şehirdir ve kendi adını taşıyan gölünün doğu kıyısında konumlanmıştır. Nüfusu 44.236 kişidir (TÜİK, 2022). İznik İlçesi, dünyada eşine az rastlanan ve bütünüyle “Açık Hava Müzesi” olan tarihi ve antik bir şehirdir. Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı medeniyetlerine başketlik yapan İznik, bereketli toprakları, iklimi ve doğal güzellikleriyle geçmişten bugüne cazibe merkezi olmuştur. İznik gölü kenarında kurulmuş olan bu turistik kentin

geçim kaynağı turizm ve tarım sektörüdür. İznik, bünyesinde barındırdığı endemik türleriyle, kendine özgü iklimiyle, doğal güzelliğiyle, tarihi ve kültürel zenginliğiyle önemli bir sakin şehir konumundadır. Aynı zamanda adını taşıyan İznik Gölüyle, su sporlarıyla, dünyaca meşhur İznik Çinileriyle, turizm sektörü açısından son derece önemli bir merkezdir. Hristiyanlık açısından önemli olan 1. Konsil ve 7. Ekümenik Konsil İznik'te yapılmış olup Osmanlı ilk Camii ve ilk Medresesi'de İznik'de yer almaktadır. Hristiyanlık dinine hayat veren ve "İznik Yasaları" adıyla bilinen 20 maddelik karar İznik Senatüs Sarayında alınmıştır. İznik Unesco Dünya Mirası Geçici Listesinde yer almaktadır (Cittaslow Türkiye, 2023).

2019 yılında resmi başvuruyu yaparak Uluslararası Sakin Şehirler Ağı (Cittaslow) üyeliği için başvuru sürecine girmiştir ve bu süreç yaklaşık iki yıl sürmüştür. Başvurunun neticesi sonucunda, 27 Kasım 2021 tarihinde İtalya'da gerçekleştirilen bir toplantıda İznik'in Cittaslow üyeliği resmen ilan edilmiştir.

İznik, ağır sanayi yatırımlarının bulunmadığı bir bölgede yer almaktadır ve bu bölge, tarımsal üretim açısından oldukça elverişlidir. Bu elverişli koşullar, çeşitli meyve ve sebzelerin yetiştirilmesine olanak tanımaktadır. İznik'te başta zeytin, üzüm, şeftali, kiraz, erik, armut, elma, ceviz, domates, taze fasulye, brokoli ve brüksel lahanası gibi ürünler yetiştirilmektedir. Bölgede, tarımsal ürünlerin ticaretinin yapıldığı üç resmi meyve ve sebze hali bulunmaktadır. Özellikle zeytin üretimi, çiftçi ailelerinin gelirinin büyük bir bölümünü oluşturmaktadır ve bu ürün bölgenin ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır. Halkın refah düzeyi, Türkiye genel ortalamasının üzerindedir, zira tarımsal ürünlerin bu bölgede başarıyla yetiştirilmesi, yerel ekonominin güçlenmesine katkı sağlamaktadır. Kentte İznik Ultra, İznik Süper Enduro Şampiyonası, İznik Ekinoks Festivali, Yaban Mersini Festivali, Nektarin Hasadı Şenliği ve Yağlı Güreş Şenlikleri yapılmaktadır (Sakin Şehir İznik, 2023).

1.9.13. Kemaliye/Erzincan

Kemaliye, Erzincan ilinin güneybatısında konumlanmış bir ilçedir ve 38 derece 30 dakika kuzey paraleli ile 39 derece 16 dakika doğu meridyeni üzerinde yer almaktadır. İlçe, kuzeyde İliç, doğuda Çemişgezek (Tunceli), batıda Divriği (Sivas) ve güneyde Arapgir (Malatya) ile Ağın (Elazığ) ilçeleri ile çevrilidir. Toplam yüzölçümü yaklaşık olarak 1168 kilometrekareyi kapsar. Kemaliye'nin arazisi, Kuzeybatı-Güneydoğu

yönünde uzanır ve ilçeyi ikiye bölen Karasu (Fırat) Nehri'nin Keban Baraj Gölü'ne katıldığı bölgede yer almaktadır. İlçe, Munzur, Palandöken, Çaldağ, Harmancık ve Sarıçiçek Dağları tarafından çevrili olan engebeli bir araziden oluşmaktadır. İlçenin deniz seviyesinden yüksekliği yaklaşık olarak 900 metre olarak kaydedilmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerinde nüfusu 44.236 kişidir (Kemaliye Kaymakamlığı, 2023).

Kemaliye bölgesinde yer alan tarihi yapıların bazılarının kalıntıları bulunurken çoğu günümüze ulaşmıştır. Kemaliye kalesi, Sertan Çeşmesi, Çağıl Kalesi, Malkoç Çeşmesi, Surp kiliseleri gibi tarihi yerler inanç turizmi bakımından kent için önemli yer tutmaktadır. Bunun yanında Topkapı Kalesi, Endici Kalesi, Pigan, Arsanas ve Haşgel Kalıntıları dışında Dört yolağzı Cami, Orta Cami, Taşdibi Cami, Kurtoğlu Cami, İhsaniye Cami, Koçan Cami, Enbya Bey Cami, Bahçe Cami, Hacı Yusuf Cami, Emin Efendi Mescidi, Memiş Efendi Mescidi, Vanlızade Mescidi ve Tapur Cami, diğer eserler arasındadır (Bulut, 2006: 88). Kemaliye, mimari dokusu dışında türküler, manileri, mutfak kültürü, yöresel kıyafetleri, düğün- ölüm gibi törenleriyle de kültürel bakımdan oldukça zengin bir potansiyele sahiptir. Yöre halıcılık, gazenne (yöresel dokuma) ve yemeni üretimi aile birlikte kapı tokmakçılığı ve ahşap gibi geleneksel el işleri ile de ön plana çıkmaktadır. Özellikle halı dokuma ve kapı tokmaklarında kültürel mirasın izlerini görmek mümkündür (Akkuş vd, 2017: 6)

Kemaliye, kültürel değeri ve tarihi ile öne çıkan turistik yerleriyle Cittaslow (sakin şehirler) ağına 26 Mart 2022'de dâhil edilmiştir. Son dönemlerde Kemaliye, turizm potansiyelinin artmasıyla paralel olarak turizm ekonomisi de gelişmiş ve buna bağlı olarak hizmet sektöründe önemli gelişmeler yaşanmıştır (Cittaslow Türkiye, 2023).

1.9.14. Köyceğiz/Muğla

Köyceğiz, Mart 2019'da İtalya'nın "Greve in Chianti" kentinde düzenlenen konferans ile sakin şehir unvanını almıştır. İsmi yerleşim alanında bulunan "Köyceğiz Gölü"nden alan Köyceğiz, ekonomik açıdan hayvancılık, tarımcılık, turizmcilik ile geçimini sağlayan, "Akdeniz İklimi"ne sahip Muğla'nın bir ilçesidir ve nüfusu 39.242 kişidir (TÜİK, 2022). Köyceğiz, coğrafi konumu ve doğal kaynakları bakımından tarım açısından oldukça elverişli bir bölgedir. İlçede, çeşitli tarım ürünleri yetiştirilmektedir.

Ancak, en çok üretim yapılan alan “polikültür tarım”dır. İlçede üretiminin yapıldığı bilinen diğer alanlar ise “arıcılık, kefal balığı ve alabalık” alanlarıdır (Pekin, 2021: 129).

Günümüzde Akdeniz’e “Dalyan Kanalı” ile bağlantısı olan “Köyceğiz Gölü” ve bu göle bağlı olan “Dalyan ve İztuzu Gölü” biyolojik çeşitlilik bakımından zengin bir yapıya sahiptir. “Özel Çevre Koruma Bölgesi” içinde yer alan bu bölge tükenme riski olan birçok “endemik bitki” açısından zengin bir yapıya sahiptir. Gölün büyüklüğü, hayvan ve bitki çeşitliliği açısından Türkiye’de 20 büyük gölün arasında yer alan “Köyceğiz Gölü” Köyceğiz’in sembolü haline gelmiştir. “Sığla ağaçları” ile çarpıcı bir yapıya sahip olan Köyceğiz, “narenciye” üretimine ve zengin ormanlara sahiptir. Turistler bakımından popüler bir yere sahip olan Köyceğiz “Kaunos Antik Kenti, Sultaniye Kaplıcaları, Ekincik Plajı, Sandras Dağı, Yuvarlakçay, Toplarlar Şelalesi, Ölemez Dağı, Topgöz Kanyonu ve Ağla Yaylası” gibi doğal ve tarihi değerlere sahiptir. Köyceğiz’de gerçekleşen “Kaunos Altın Aslan Film Festivali, Plaj Hentbolu Turnuvası, Cennet Köyceğiz Briç Festivali, Yağlı Pehlivan Güreşleri ve Kano Yarışları” festivalleri bulunmaktadır. Köyceğiz aynı zamanda “Neol Pazarı, İkinci El Pazarı, Yerleşik Yabancılar Pazarı ve Doğal Halk Pazarı” diğer bir adıyla “Eko Köy Pazarı” olarak bilinen yöresel ekonomik faaliyetlerde gerçekleştirmiştir (Uslu ve Avcı, 2020: 120).

Zengin bir yemek kültürüne sahip olan Köyceğiz, ekşili tavuk, günlük, deniz börülcesi ve meneviş (çiftlik ağacı) yoğurtlaması, sütlu yapık, nezle (un) çorbası, kuru börülce ve sılıcan ekşilemesi, karışık ot kavurması, bal kabağı yemeği, soğanlı patlıcan, tavuklu ekşili çorbası, çintarlı ve bal kabaklı saç böreği, balık pilaki, imambayıldı, kapama, sazan balığı yahnisi, yaprak sarma, kabak köftesi (mücver) ve pekmezli-niştastalı helva gibi lezzetleriyle bilinmektedir. Köyceğiz Aromatik Bitkiler Evi-Gelecek Turizmde, Ailem Geleneğim, Gençliğim Geleceğim, Köyceğiz Belediyesi Evde Bakım Hizmetleri, Sığlalar Geri Dönüyor, Köyceğiz’in Büyükleri ve Köyceğiz Kadın Akademisi gibi projeler hayata geçirilmiştir. Ayrıca, Sosyal Dayanışma Merkezleri (SODAM) Projeleri, Çevre Dostu Sokak Projesi, Bisiklet Yolu Projesi, Sultaniye Kaplıcaları, Düzenleme ve Jeolojik Kubbe Yapımı, Engelsiz Temalı Park, Delta Plajı ve Çevre Düzenlemeleri, Mesire Alanı Kent Park, Ekincik Sahil Bandı Düzenleme, Engelsiz Temalı Kaldırım Düzenlemesi, Mahalle Parkları Projeleri, Bağımlı Olma, Mutlu Ol Projesi, Oku Projesi, Gezici Sağlık Aracı Hizmeti, Hayat Kolumda Her şey Yolunda, Neşeli Oyun Parkurları, Bir Dilek Tut, Meydan ve Park Düzenlemeleri, Gençlik Merkezi

ve 1000 Kişilik Kapalı Spor Salonu, Mehmet Özkaya Kültür ve Atatürk Kordonu Sahil Düzenleme Projeleri yapılmıştır (Cittaslow Türkiye, 2023).

1.9.15. Mudurnu/Bolu

Mudurnu, 2018’de Belçika’nın Maaseik kentinde düzenlenen konferansta Sakin Şehir unvanını alarak, Göynük'ten sonra Bolu’nun ikinci, Türkiye'nin ise onbeşinci sakini şehri olmaya hak kazanmıştır (Mudurnu Belediyesi, 2018). Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2022 verileri göre Mudurnu’nun nüfusu 18.456 olarak kayıtlara geçmektedir. Mudurnu, kendine özgü tarihi yapısı ve kültürel dokusu ile tarihi bir sit alanı olarak korunmaktadır. İlçede bulunan “Yıldırım Bayezid Hamamı, Yıldırım Bayezid Camii ve Kanuni Sultan Süleyman Camii” Mudurnu’nun kültürel zenginliğini yansıtan en önemli yapılardan sadece birkaçıdır (Koçan, 2012: 96).

Mudurnu'da, “Ankara Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu” tarafından 26 Aralık 1995 tarihli 4421 sayılı yasa kapsamında 215 tane yapı koruma altına alınmıştır. Bu yapılardan beşinin dış dokusu muhafazası ve 138'inin ise korunması planlanmaktadır. “Tarihi İpek Yolu” üzerinde yer alarak önemli bir yere sahip olan ilçenin 14. yüzyıldan bu yana sürdürmüş olduğu ve hala yaşamakta olan Osmanlı Devleti’ne ait bir gelenek olan “Ahilik” ilçenin tarihi geçmişini yansıtmaktadır. Bu kapsamda 2015 yılında “Tarihi Ahi Kent Mudurnu” ismiyle “Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO)” tarafından “Geçici Miras Listesi”nde yer almıştır. Osmanlı döneminden kalma tarihi yapılarla ünlü Mudurnu’da görülmeye değer tarihi yapılar arasında, “Saat Kulesi, Yıldırım Bayezid Cami, Yıldırım Bayezid Hamamı, Armutçular Konağı, Haytalar Konağı ve Fuat Beyler Konağı” yer alır (Dinçtürk, 2019: 103-104).

“Ümran Sülüst (Şeyh-ül Ümran) Haziresi” Temmuz’un ilk haftası “Şeyh-ül Ümran Geleneksel Anma Günü” adı altında düzenlenmektedir. Filibeli Hacı Hafız Tevfik Efendi Haziresi, Mudurnu’lu Şeyh Fahreddin (Fahreddin’i Rumi) Haziresi, Abdürrahim Tirsi, El Halvet-i Üskanderi Şeyh Mehmet Talvi Efendi Haziresi/Türbesi ve Davud-ı Halved-ı Haziresi” diğer öneml tarihi yapılardır. Mudurnu ilçesinde “demircilik, tabaklık, kunduracılık, yemencilik, bıçakçılık, çakıcılık, semercilik ve iğne oyacılığı” gibi yerel ve yöresel anlamda el işçiliği zanaatları da yapılmaktadır. Yavaş Yemek (SlowFood) Hareketi çerçevesinde düğün, tarhana, kızılıcak, uğmaç ve erişte çorbaları; etli patates yaprak dolması, güveç, karnıyarık, bulgur pilavı, ekmek, ev makarnası, kaşıksapı, kalbur

malağı, sıkma ve atma malak, etli mantı, kaygana, lokma, cızlama, kabaklı gözleme, katmerli, su böreği, ıspanaklı ve kıymalı börek, basma, depme (saray), köpük helvaları; hoşmerim, baklava, tırtıl; topal, karava, pestil hoşafı; bozarmut ve kelem turşusu” Mudurnu ilçesinin zengin geleneksel önemli lezzetleridir. İlçede İpek Yolu Kültür ve Turizm Festivali, Şeyh-ül Ümran Günü, Yamaç Paraşütü Yarışması, Taşkesti Yayla Şenliği ve Ahilik Kültür Haftası gibi yöresel etkinlikler ve festivaller düzenlenmektedir (Hoşcan, 2008: 88-102).

1.9.16. Perşembe/Ordu

Ordu'nun ilçesi olan Perşembe Orta Karadeniz'de bulunan 224 km'lik yüzölçümü bulunan Perşembe'nin kıyısı Karadeniz'e uzanmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2022 verilerine göre ilçenin nüfusu 30.101 kişidir. Yöresel değerlerine sahip çıkan gelenek ve göreneklerini önemseyen olsa da yenilikleri ve yakından takip eden bir şehirdir. Kendi özelliğini yapısını koruyabilen tarihine, kültürüne ve yöresel lezzetlerine sahip çıkarak doğasını tahrip etmeden turizm ile gelişmeyi önplana almıştır. Cittaslow ağına 2 Kasım 2012'de Sakin Şehir ağına katılmıştır (Cittaslow Türkiye, 2023).

Perşembe arazi bakımından engebeli olduğu için fındık yetiştiriciliğine yatkınken kivi yetiştiriciliği de yaygınlaşmıştır. Yan tarım olarak küçük alanlarda mısır ve sebze yetiştiriciliği de bulunur. Şehir sanayileşmenin gerisinde kalmış olup gelirini doğal doğasını kullanarak turizmden elde etmiştir. Bu yerlerden Çaka kumsalı beyaz kum plajı ile mavi bayraklı olup uluslararası standarda kavuşmak için yerel idarelerce çalışmalar sürdürülmektedir. Bunun yanında Çalgan Şelalesi, Şenyurt Ilıcası, Anıt Ağacı, Hoynat Adası ile doğa harikası güzelliklerini sergiler. Tarihi açıdan ise fenerleri, türbeleri, tarihi camileri ile turistlere hem doğa hem tarih gezisi imkânı sunar. İlçede her yıl Mayıs Yedisi bayramı olarak adlandırılan gün kutlanır bu şenlikler yapılmaktadır. Yöre halkına göre bugün dilek tutulur ve deniz sezonu açılır. Perşembe'de her yıl olan Yason Uçurtma Şenliği, Çilek, Taflan ve Kivi Festivali, Uluslararası Bisiklet Festivali önde gelen etkinliklerindendir (Bahtiyar, 2014).

Cittaslow konseptin de Ordu ilinin Perşembe ilçesinde uygulanan sürdürülebilir sistemin amacı doğaya, çevreye, tarihsel ve kültürel yapıya zarar vermeden şehrin ekonomisine turizm ile katkıda bulunması ve toplumsal yaşantıya destek verecek şekilde gelişmesini sağlamaktır. Sürdürülebilir turizm faaliyetlerinin genel prensibi olarak turizm

faaliyetlerin tüm yılı kapsaması, şehir içi ulaşımın önem verilmesi, yöresel yaşantıdan kopulmaması, kültürel kimlikten uzaklaşmaması, çevre kirliliğinden kaçınılup temiz enerjinin ön plana çıkması, bu gerekliliklerinde önceliğin yerel halka göre yapılmasıdır (Çakılcıoğlu, 1996: 27).

Sakin şehir ile hayata geçirilen yavaş yemek felsefesi için önemli nokta tat ve beslenme eğitimidir. Bunun için tat ve beslenme eğitimleri, yavaş yemek atölyeleri, bu konuda eğitim veren programlar ve dersler verilmektedir (Yurtseven vd., 2010: 23). Bu eğitim ve öğretim programları eğitici yetiştirme, geliştirici programlar geliştirme ve yerel etkinlikler yapılmasını kapsamaktadır. Yerel tarımın geliştirilmesini, doğal ürünlerin yetiştirilmesi ve bilgilendirme toplantılarının yapılmasını kapsamaktadır (Bilgi, 2013: 49)

Perşembe ve diğer Cittaslow kapsamındaki şehirler için “Yavaşlık Akımı” kültür ve yerel özelliklerini yitirmesine karşı direnmeyi gelenek ve göreneklere karşı saygı duymayı ve canlı tutmayı amaçlar. Hayat akışını yavaşlatmayı değil tam tersi canlı tutmayı ve üretken olmayı amaçlar (Şarman, 2011: 86).

1.9.17. Seferihisar/İzmir

17 Haziran 2009 tarihinde Sakin Şehir (Cittaslow/Slow City) Birliğine üyelik başvurusunu yapan Seferihisar, 28 Kasım 2009 tarihinde Türkiye’de sakın şehir unvanını alan ilk sakın şehirdir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2022 verilerine göre sakın şehir olan Seferihisar’ın nüfusu 54.993 kişidir. Kendine has tarihsel yapılara ve kültürel mirasa sahip olan Seferihisar ilk sakın şehir olmasından kaynaklı Türkiye’deki “Sakin Şehir Uluslararası Ağı”nın merkezi olarak kabul edilir. Seferihisar, “Güçük Minare Cami, Ulu Cami, Sığacık Kalesi, Sığacık Hamamı, Teos Antik Kenti, Lebedos Antik Kenti, Çiftlik Kalesi ve Su Kemerleri” tarihsel yapılarına ev sahipliği yapmaktadır. Yerel lezzetleri ise “oklavadan sıyırma, tatlı tarhana, ekmek ve enginar dolması, yuvalaça, mandalina tatlısı, geleneksel armolina ve nohutlu mantı” olarak bilinmektedir (Pekin, 2021: 88).

Geçim kaynağı tarım olan Seferihisar’da sakın şehir unvanı alındıktan sonra çiftçilikle ilgilenen kişilerin sayısında artış yaşanmıştır. Seferihisar ekonomisini yükselişe geçiren ve en çok üretilen ürünler sıralamasına “satsuma mandalina, zeytincilik ve sebzeçilik” girmiştir. Aynı zamanda bu unvan ile beraber yerel halkın ürünlerini üretebilecekleri ve tanıtılabilecekleri tarımsal faaliyetler başlatılmıştır. Bu bağlamda 2011 yılı itibari ile “Can Yücel Tohum Merkezi” kurulmuş ve her yıl gerçekleştirilen “Tohum

Takas Şenliği”nde yöreye özgü ürünlerin korunması sağlanmıştır. Sakin şehir unvanı alınmadan önce kurulan pazarda 30’a yakın tezgâh açılırken bu unvandan sonra 300’ün üstünde tezgâh açılmıştır. Bunun sonucunda Seferihisar’ın ekonomik refahında artış gözlenmiştir (Tuncer ve Olgun, 2017: 55).

Seferihisar’da “Sığacak ve Çıtıf Kaleleri, Ürkmez Körfezi, Küçük ve Büyük Akkum, Azmak, Ekmeksiz, İpekkum, Doğanbey, Payamlı ve Bahadır Koyları ve Plajları” belli başlı turistik yerleri arasındadır. Seferihisar fazla sayıda plaja ev sahipliği yapmaktadır. Cittaslow Birliği’nin hayata geçirdiği “Mavi Bayrak Projesi” ile iki yıl içerisinde 23 tane mavi bayraklı plaja ev sahipliği yapmaya başlamıştır. Seferihisar’ın sakin şehir ağına katıldıktan sonra hayata kazandırdığı birçok proje mevcuttur. Öncelikle “Köy Pazarı” inşa ederek halkın üretmiş oldukları ürünleri satmalarına destekçi olunmuştur. Daha güzel bir çevre için 4 bin âdete yakın “Sardunya” dikimi gerçekleştirilmiştir. “Seferihisar Sözlü Tarihi” adlı eseri oluşturulmuş ve bu eserde 75 yaş ve üstü bireylerin geçmişe ait aktardıkları hikâyelere yer verilmiştir. Seferihisar’a özgü ve doğal ürünleri kapsayan lokantalar ve restoranlar hizmete açılmıştır (Bilgili, 2013: 52; Tuncer ve Olgun, 2017: 56-57).

Çevresel dokuları iyileştirmek için “Sığacık Peyzaj Projesi” ve “Sığacık Kaleiçi Sokak Sağlamlaştırma Projesi” olma üzere iki proje hayata geçirilmiştir. “Tarladan Sofraya İyi Tarım Projesi, Kadın Emegi Evleri, Okullarda Sebze Bahçeleri, Alternatif Enerji Kaynaklı Tramvay Projesi” gibi birçok çalışma yürütülmüştür. “Teos Antik Kent” ve “Sığacık Kalesi” kapsamında restorasyon projeleri gerçekleştirilerek bu alanda bulunan 220 evin turistlere hizmete açılması sağlanmıştır (Pekin, 2021: 89).

Seferihisar’da “Can Simidi Fonu, Seferi Kart, Çocuk Dostu Kent, Çocuk Belediyesi, Çocuk Meclisi, Çocuk ve Gençlik Meydanı Projeleri, Engelsiz Yaşam” gibi birçok proje hayata kazandırılmıştır. Yerel halk için “Seferihisar Sineması” kurulmuş ve “Sakin Tur Minibüs” adlı projeler gerçekleştirilmiştir. Yaşanabilecek problem olan “küresel ısınma” için “Çevre Seferberliği” çalışması hazırlanmıştır. “Mahalle Seferberliği” çalışması ile Seferihisar ile ilgili alınacak kararlarda ve faaliyete geçirilecek uygulamalarda halkın katılımını sağlayarak birlikte hareket etmek amaçlanmıştır. “Seferihisar’da Sürdürülebilir Balıkçılığın Geliştirilmesi Projesi” ile ise balıkçılığın desteklenerek gelecek nesillere aktarılması hedeflenmiştir. İlçede kadına karşı şiddeti

engellemek için ise “Kadın Danışma Merkezi Projesi” faaliyete koyulmuştur. Seferihisar bunlar dışında da pek çok projeye imza atmıştır (Kazancıoğlu ve Dirsehan, 2016: 15-153).

1.9.18. Şavşat/Artvin

Artvin'in Şavşat ilçesi, MÖ 2000’li yıllara kadar uzanan tarihi bir geçmişe sahiptir. Şavşat, tarih boyunca çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapmıştır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2022 verilerine göre sakin şehir olan Şavşat’ın nüfusu 16.564 olarak kayıtlara geçmektedir. İlçede yapılan arkeolojik kazılarda Tunç Çağı’ndan kalma kalıntılara rastlanmıştır. Gürcüce “Siyah Yer” anlamına gelen Şavşat, 70 köyden oluşan bir yerleşim alanıdır. İlçe, 2015 yılında İtalya’nın Milano şehrinde düzenlenen Cittaslow Genel Kurulu’nda Türkiye’nin onuncu Doğu Karadeniz Bölgesi’nin ise ikinci Cittaslow üyesi olarak kabul edilmiştir. Şavşat, tarihi dokusu, el sanatları ve geleneksel mimarisıyla sakin ve sessiz bir coğrafyaya sahiptir (Tırnakçı, 2017: 59).

Şehir, doğal güzelliklerini ve yöresel özelliklerini vurgulamak amacıyla Cittaslow hareketine başvurarak dikkat çekmek istemiştir. Şavşat, zengin doğal tabiat parkları ve akarsulara sahip bir coğrafyada bulunmaktadır. Bu bölge, “Gece Gündüz Çiçeği” ve “Artvin Karanfil” gibi birçok endemik bitki türünü barındırmakta olup, zengin bir bitki örtüsüne sahiptir. Özellikle “Karagöl-Sahara Milli Parkı” adı verilen bu bölgede, 872 farklı bitki türü kayıt altına alınmıştır. Şehir, doğal çevresinin bu zenginliğini vurgulayarak Cittaslow hareketine başvurmuştur (Orhan ve Doğanay, 2017: 312).

1.9.19. Uzundere/Erzurum

Uzundere, İtalya’nın “Greve in Chianti” kentinde 20 Mart 2016 tarihinde gerçekleştirilen konferans ile sakin şehir unvanını alarak Türkiye’nin 11. sakin şehir olmuştur. “Türkiye İstatistik Kurumu” (TÜİK) 2022 verilerine göre sakin şehir olan Uzundere’nin nüfusu 7.625 kişidir. Uzundere’nin ekonomisi hayvancılık ve tarıma dayanmaktadır. En önemlisi arıcılık, alabalıkçılık ve meyve sebze yetiştiriciliğidir. Tortum Şelalesi, Tortum Gölü ve Çoruh Vadisi’ne ev sahipliği yapan Uzundere turistlerin uğrak durağı haline gelmiştir. Uzundere aynı zamanda neslinin tükenmesi riskini yaşayan 12 farklı kelebek cinsine ev sahipliği yapmaktadır (Pekin, 2021: 117).

Kafkasya Ekolojik Bölgesi’ne 2000 yılında dahil edilen Uzundere, bitki çeşitliliği, hayvan türü, doğal su kaynaklarının varlığı açısından zengin bir yelpazeye sahip olduğu

için bunların korunması amacıyla 200 “Ekolojik Bölge”den biri olmaya hak kazanmıştır. Kültürel ve tarihsel açıdan da zengin bir mirasa sahip olan Uzundere, Öşvank Kilisesi, Manastırı ve Kütüphane Binası, Üngüzek ve Sapaca Kalesi, İnçer, Dikya ve Cevizli Camileri, Şaşaroz, Erikli, Balıklı ve Çağlaya Şapelileri gibi tarihi yapıları bünyesinde barındırmaktadır. Bal, ceviz, dut ve pestil kentin önemli yerel ürünleridir. Her yıl 23-30 Haziran tarihlerinde Uzundere Yemek ve Gastronomi Festivali ile yerel lezzetlerini tanıtmaktadır. Çiçekçiliğin Geliştirilmesi Projesi ile çiçek çeşitlerinin üretimini artırmak amaçlanmıştır. 2000 yılında “Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanlığının Erzurum Tarım Gönüllüleri Derneği” ile Erzurum ilinin beraber yürüttüğü “Uzundere Sarıçam Ormanları Üzerinde Keçi Baskısının Azaltılması Projesi” Uzundere’de gerçekleşen projeler arasındadır. Uzundere halkına ekonomik kazanç sağlayan “seracılık” kentte gelişmiş durumdadır (Şen, 2017: 63-64; Çolak, 2018: 48).

Uzundere’de bulunan tarihi geçmişi 200-250 yıl öncesine dayanan “Tarihi Ambarlı Eyvanlı Uzundere Evleri” tarih boyunca korunup günümüze kadar aktarılmıştır ve yapının inşasında kullanılan özel ahşap malzemeler, süslemeler ve nakışlarla kültürel mirası içinde barındırmaktadır. Kendine özgü festivalleri bulunan kentte Cumhuriyetin ilanından bu yana 29 Ekim gününde “Cumhuriyet Karakucak Güreş Festivali” “Uzundere Belediyesi” tarafından gerçekleştirilmektedir. “Denizcilik ve Kabotaj Bayramı Festivali”, “Armut Festivali”, “Şelale ve Gençlik Şöleni Festivali” ve “Sapaca Köyü Puşulu Yayla Festivali” Uzundere’de gerçekleştiren diğer festivallerdendir (Karahana ve Çakır, 2011: 16).

Sakin şehir unvanını almasının ardından Uzundere’de “Çiftçi Kursları, Mazot Kimyaevi, Gübre ve Toprak Analizi, Yem Bitkileri, Aktif Koloni Arıcılık, Yavru Balık ve Ürün Destekleme Projeleri, Doğu Anadolu Turizm Geliştirme Projesi (DATUR), Yıkıklar Doğu Çevre Koruma Projesi, Kent Merkezi Sokak Sağlamaştırma Projesi, Kent Merkezi Sokak Sağlamaştırma Projesi, Tortum Çayının Islahının Yapılması ve Rekreatyon Alanlarının Oluşturulması Projesi, Yenileme ve Yeniden Düzenleme projeleri yapılmıştır (Temel, 2018: 81-82).

1.9.20. Vize/Kırklareli

Marmara Bölgesi'nde bulunan ayrıca Karadeniz'e kıyısı olan, İstanbul ve Edirne arasında ve Kırklareli'nin bir ilçesi olan Vize 2012 senesinde İtalya Novellara şehrinde toplanan "Sakin Şehir Genel Kurulu"nda Cittaslow bünyesine katılarak Cittaslow logosunu alması kesinleşmiştir. Vize ilçesinin 2022 yılı nüfusu 28.669 kişidir ve yüz ölçümü 1119 km'dir (Vize Belediyesi, 2023).

Geçmişteki unvanları, Kalakent, Müzekent ve Doğakent olan Vize, günümüzde Sakin Şehir unvanını almıştır. Trakya da bulunan en zengin yerleşim alanı olan Vize'de; küçük Ayasofya olarak anılan Gazi Süleyman Paşa Camii, Vize Kalesi, Tümöslüler, Antik Tiyatro, Asma Kayalar Mağara Manastırı, Ferhat Bey Çeşmesi, Sur Kapısı, Ferhat Bey Hamamı, Karakoçak Tepe, Şerbetdar Hasan Bey Camii, Osmanlı Hamamı, Su Sarnıçları, Ayanikola Manastırı, Panayır İskelesi, İmarethane, Poliçe Sahili, Çifte Kaynaklar, Yenesu Mağarası, Yenesu Deresi, Cehennem Şelaleleri ve yüzlerce yıllık çınar ağaçları ile eşsiz doğası ve tarihi kendisinde barındırmaktadır. Bunların dışında Edirne ve İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde Kırklareli'nin Vize ilçesinden getirilen çok sayıda tarihi eser bulunur. Roma zamanına ait şehrin ve imparatorun silüetinin bulunduğu sikkeler sergilenmektedir. İlçe sembolü olarak ıhlamur yaprağı ve ağacının olduğu Vize geçmişteki tatları bugüne taşımıştır (Cittaslow Türkiye, 2023).

Şehirde "Vize Sakin Şehir Derneği" internet sitesi resmi olarak kurulmuştur. Bu sayede faaliyetler ve etkinlikler için bilgilendirme yapılmıştır. Sakin Şehir hakkında bilgilendirme toplantıları yapılmıştır. "Bisiklet Severler Pedalları Sakin Şehir Vize'de Çevirdi" projesi yapılmıştır. Bulgaristan'da bulunan Tsarevo Belediyesi ve "Bulgaristan Doğal Yaşamı Koruma Vakfı" ile ortak çalışılarak 105.328 Euro'luk "Ortak Kültürel Mirasımız- Trakya Yemek Kültürü" AB projesi gerçekleştirilerek "Trakya Gastronomi Festivali" düzenlenmiştir. Yerel Slowfood birliğinin uygulanması için "Trakya Yemek Kültürü Proje Faaliyetleri" başlatılmıştır. Arkeolojik eserleri ve bulguları uluslararası düzeyde tanıtabilmek için "Antik Dönem Trakya Köyü Projesi" hayata geçirilmiştir (Acar, 2016: 62).

Şehir ismini mitolojik kaynaklara göre Byzia (kaynak perisi)dan almıştır. Cittaslow kriterlerine göre restoranlarda yöresel yemeklerin sunumu, özellikle kadınlar

için organik tarımı teşvik eden çalışmalar yaygınlaşmış, kültürünü ve yöre özelliklerini yansıtan el sanatları, rüzgâr enerjisi kullanımı için santral yapımı, bisiklet yollarını yaygınlaştırmak kullanımı arttırmak gibi çalışmalar başlatılmıştır (Balcı. 2019: 42).

Vize ilçesi Cittaslow kriterlerini yedi kısımda hayata geçirmektedir. Bunlardan bahsedecek olursak; sürdürülebilir enerji için “rüzgâr santrali projesi”, Vize el sanatları pazarı projesi, bölünmüş yol, Vize’yi tanıtmak üzere tabela, broşür yapılmıştır. Cittaslow sempozyumu çalışması, sokak iyileştirmesi, bölünmüş yol çalışması, yavaş yemek çalışmasına destek projesi, yöresel ürünsel pazarı ve ıhlamur toplama etkinliği gibi projeler yapılmıştır (Ergüven, 2011: 206; Akay ve Yılmaz, 2018)).

1.9.21. Yalvaç/Isparta

Isparta ili sınırları içerisinde bulunan Yalvaç ilçesi Türkleşme ve İslamlaşma sürecine Antiocheia adı ile anılan şehrin batı tarafında yerleşmiş olan Oğuz boyları ile kurulmuş olan yerleşim bölgesidir (Köstüklü, 1999: 161). Yalvaç şehri konum olarak Isparta’nın en büyük şehri olup, kuzey doğusunda yer alıp sultan dağının eteklerinde bulunur. Şehrin kuzeybatısında Afyon, kuzeydoğusunda Konya vardır. Şehrin ortalama nüfusu 47.000’dir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2022 verilerine göre Yalvaç’ın nüfusu 45.931 kişidir (Kuter ve Erdoğan, 2006).

2012’de Sakin Şehir unvanını almış olan Yalvaç, tarihsel açıdan Anadolu’nun işlek coğrafyalarından biri olması ile önemli bir kültür turizm alanıdır. Bahsedilen tarihi değerlerinden kaynaklı geleneksel tatları, el işçiliği, tarımı, tarihi alanları ve doğal güzellikleri ile önemli bir yere sahiptir (Cittaslow Türkiye, 2023).

Önemli kültür noktaları olarak “Pisidia Atiokheia Antik Kenti” Roma, Bizans gibi eski uygarlıklara ev sahipliği yapmıştır (Üstol vd., 2013). Kentin Hristiyanlar için “hac merkezi” olması turizm açısından büyük önem taşır. “Ay Tanrısı Men Kutsal Alanı” Dünya çapındaki arkeoloji kaynaklarında ay Tanrısı ile alakalı bilgilerin çoğunluğu “Men kutsal alanı” araştırmaları sonrasında çıkmıştır (Bildik, 2003). “Çınaraltı ve Devlethan Camii” Selçuklu döneminde yapılmış olup Helenistik tarzdan etkilenilmiştir. Camii’nin yakınında bulunan çınar yüzlerce yıllık ömre sahiptir. “Tıraşzade Konağı ve Eski Dokulu Sokaklar, Keçe Evi, Mustafa Bilgin Sanat Evi” 2000 senesinde Tarihi Kentler Birliği sayesinde “Yalvaç Kültürel Doğal Değerlerin Korunması, Geliştirilmesi ve Turizm Çeşitlendirilmesi Projesi” hayata geçirilmiş ve bu yerler restore edilmiştir (Çolak, 2018).

“Hoyran Gölü” Eğirdir Gölü’nün kuzeyin Yalvaç sınırlarında kalan kısma denir (Yalvaç Belediyesi, 2023). “Eski Deri Fabrikası ve Deri Sanayi Açık Hava Müzesi” Atatürk’ün emri ile kurulmuş, şu an ise makineler açık hava müzesinde sergilenmekte olup binanın restorasyonu devam etmektedir. “Yalvaç Müzesi” 1966 senesinde açılmış olup tarih öncesi çağlardan günümüze kalan sikke, fosil ve eserler bulunur. Ayıni Mağarası, Kaya Mezarları, Osmanlı Hamamı, “Geleneksel Yemek Evi ve Geleneksel El Sanatları Evi” bulunmaktadır (Yalvaç Belediyesi, 2023).

Cittaslow unvanını alan Yalvaç, yapılan projelerle sürdürülebilirliği sağlamak, gelenekleri korumak ve yöresel özellikleri günümüze taşımayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda çevre şehirler ile katı atık projesi yönetmiş, atıkların AB standartlarına göre depolanması için çalışmıştır. “Orman ve Su İşleri Bakanlığı” ile çalışarak katı atık tesisi kurulmuştur. Aynı kurumlar ile çalışarak EKO-BİR projesi ile su değerlerini ve kalitesini yükseltmek için çalışmalar yapılmıştır. Sürdürülebilirlik için moloz, kum, çiftlik gübresi, çakıl, hafriyat toprağı, depolama yerleri yapılmıştır. Geri dönüşüm için çeşitli yerlere ayrıştırmalı konteynerler konulmuştur. Deri sanayi için kimyasal arıtma sistemleri kurulmuştur. Şehrin büyük bir bölümünde güneş enerjili sisteme geçilmiş, trafik ışıklarında da bu sistem kullanılmıştır. “Eko Tarım Bölgesi” olmak için AB’ye başvuruda bulunmak üzere çalışmalar yapılmaktadır. GDO’lu gıdalar kapsamında üreticiler denetlenmektedir. Şehir içi baz istasyonu kurulması engellenmiştir. Ses ve gürültü kirliliğini önlemek için önlemler alınmıştır (Özmen vd., 2017).

Yalvaç turizme tarihi ve kültürel yönü korunan doğası ile katkıda bulunmaktadır. Ayrıca havaalanına yakınlığı, Antalya ve Konya yolu üzerinde bulunması ulaşılabilirlik açısından önemlidir. Kırsal turizm tercih edenlerin geleneksel el işçiliklerini, yöresel mutfağı ve doğal tarım ürünlerini buldukları bir nokta olmuştur. Şehir iklim ve doğal özellikleri sayesinde her mevsim turist kabul edebilmektedir (Kılınç vd., 2019).

1.9.22. Yenipazar/Aydın

24 Haziran 2011 tarihinde “Cittaslow Birliği Uluslararası Konferansı”nın Polonya’nın “Lidzbark Warminski” kentinde gerçekleşen oturumu sonucunda Yenipazar, Akyaka ve Gökçeada ile birlikte sakin şehir unvanını almıştır. Yenipazar ismini civar köylerden haftanın herhangi bir gününde gelen insanların yöresel ürünleri için kurdukları pazarlar neticesinde almıştır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2022 verilerine göre Yenipazar’ın

nüfusu 11.863 olarak kayıtlara geçmektedir. 26 yıldır kutlanmakta olan “Geleneksel Yörük Şenlikleri Yenipazar”ın simgesi olarak kabul edilmektedir (Bilgili, 2013: 55).

Yenipazar’ın sakin şehir unvanını almasının ardından yerel halkın ticaretlerini uygulayabilmeleri için köy pazarı kurulmuştur. Kentte kadın kooperatifi ve Slow Food birliği ise yöresel mutfağı korumak adına kurulmuştur. Yörenin el sanatını geliştirmek amacıyla “Geleceğini arayan Yenipazar” ismi ile gerçekleştirilen panelde Yenipazar’ın 2050 yılındaki halini resmedilmeye çalışılmış ve bunun neticesinde "Halk Eğitim Merkezi" kurulmuştur. Birliğin kriterlerinde bulunan motorsuz taşıtı teşvik etmek amacı ile bisiklet şenlikleri kurularak bisiklet istasyonları projesi başlatılmıştır (Tool, 2015: 135).

1.10. Sakin Şehir İle İlgili Bazı Araştırmalar

Knox (2005) çalışmasında, hızlı küreselleşmenin yarattığı baskılara karşın, yerel kimliklerin ve değerlerin korunmasına odaklanan “yavaş şehir” hareketinin önemini vurgulamıştır. Çalışma, yavaş şehirlerin, sakin ve huzurlu bir yaşam ortamı sunmasının yanı sıra, yerel ekonomiyi ve kültürü desteklemesinin de önemli olduğunu ortaya koymuştur. Çalışma sonucunda Küreselleşmenin yarattığı baskılara karşın, yerel kimliklerin ve değerlerin korunmasına odaklanan “yavaş şehir” hareketi, sürdürülebilir bir kalkınma modeli oluşturmada önemli bir potansiyele sahiptir. Yavaş şehirler, sakin ve huzurlu bir yaşam ortamı sunmanın yanı sıra, yerel ekonomiyi ve kültürü destekleyebilir, kanısına varılmıştır.

Mayer ve Knox (2006) çalışmasında, yavaş şehirlerin sürdürülebilir kalkınma için önemli bir potansiyele sahip olduğunu ortaya koymuştur. Çalışma, yavaş şehirlerin, çevresel sürdürülebilirlik, sosyal kapsayıcılık ve ekonomik sürdürülebilirlik gibi üç temel boyuta odaklanmasının önemini vurgulamıştır. Çalışmada, yavaş şehirler, çevresel sürdürülebilirliği sağlamaya yönelik olarak, enerji ve su kullanımını azaltma, atıkları azaltma ve yerel kaynakları kullanma gibi stratejileri benimseyebilir. Sosyal kapsayıcılığı sağlamaya yönelik olarak, dezavantajlı gruplara yönelik destekleri artırma, kültürel çeşitliliği koruma ve katılımcı yönetim mekanizmalarını geliştirme gibi stratejileri benimseyebilir. Ekonomik sürdürülebilirliği sağlamaya yönelik olarak, yerel ekonomiyi destekleme, girişimciliği teşvik etme ve yeni iş fırsatları yaratma gibi stratejileri benimsemesi sonucuna varmıştır.

Semmens ve Freeman (2012), Sakin Şehir kavramını Yeni Zelanda'da sürdürülebilir yerel kalkınma yaklaşımı olarak incelemiştir. Bu çalışmada, sakin şehirlerin kentlerde sürdürülebilir kalkınma kriterlerini daha etkin bir şekilde uygulamaya katkı sağladığı vurgulanmıştır. Çalışma, Yeni Zelanda'dan örnekler sunarak Sakin Şehirler Birliği'ne üye olan Matakana ve diğer iki şehir incelenmiştir. Bu çalışmada, sakin şehir kriterlerinin küçük kentlerde sürdürülebilir kalkınma ve ekonomik büyümeye nasıl katkı sağlayabileceği üzerine odaklanılmıştır. Sonuçlar, planlamacıların ve birlik üyelerinin sakin şehirleri toplum desteklerinden yoksun ve kent sakinlerine dayatılan düzenlemeler olarak gördüğü sonucuna varmıştır.

Servon ve Pink (2015), İspanya'daki Cittaslow şehirlerinin, küreselleşmenin yarattığı baskılara karşı, yerel kimliklerini ve değerlerini korumaya ve sürdürülebilir bir kalkınma modeli oluşturmaya yönelik çabalarını incelemiştir. Çalışma, Cittaslow şehirlerinin, yerel ekonomiyi destekleme, çevresel sürdürülebilirliği sağlama ve sosyal kapsayıcılığı artırma gibi alanlarda önemli ilerlemeler kaydettiğini ortaya koymuştur. Araştırma sonucunda, Cittaslow şehirlerinin, küreselleşmenin neden olduğu olumsuz etkilerden korunmaya ve sürdürülebilir bir kalkınma modeli oluşturmaya yardımcı olabileceği sonucuna varılmıştır. Bu şehirler, yerel kimliklerin ve değerlerin korunmasına, çevresel sürdürülebilirliğe ve sosyal kapsayıcılığın sağlanmasına katkıda bulunabilir.

Presenza, Abbate ve Micera (2015) çalışmasında, Cittaslow hareketinin turizm destinasyonlarının yönetimi için fırsatlar ve zorluklar oluşturduğuna dikkat çekmiştir. Cittaslow hareketinin, sürdürülebilir turizmin teşvik edilmesi, yerel kimliğin korunması ve yerel halkın katılımının artırılması gibi alanlarda önemli fırsatlar sunduğunu ortaya koymuştur. Ancak, çalışmada, Cittaslow hareketinin, yerel kaynakların yetersizliği, yerel halkın desteğinin yetersizliği ve kitle turizminin tehdidi gibi bazı zorluklar da olduğu belirtilmiştir.

Brown ve Jeong (2018) çalışmasında, Güney Kore'deki Damyang ve Türkiye'deki Seferihisar şehirlerinin Cittaslow hareketine katılımlarını karşılaştırmıştır. Çalışma, iki şehrin de Cittaslow hareketine katılmadan önce benzer sorunlarla karşı karşıya olduğunu ortaya koymuştur. Bu sorunlar arasında, hızlı kentleşme, çevresel bozulma ve ekonomik durgunluk yer almaktadır. Ancak, iki şehir de Cittaslow hareketine

katılmanın ardından önemli ilerlemeler kaydetmiştir. Damyang, doğal güzelliklerini ve kültürel zenginliklerini korumaya odaklanarak, turizm gelirlerini artırmayı başarmıştır. Seferihisar ise yerel ekonomiyi desteklemeye odaklanarak, işsizliği azaltmayı başarmıştır. Araştırma sonucunda, Cittaslow hareketinin, yerel sorunların çözümüne ve sürdürülebilir kalkınmaya katkıda bulunabileceği sonucuna varılmıştır. Ancak, bu hareketin başarıya ulaşması için, yerel halkın desteğinin ve katılımının gerekli olduğu belirtilmiştir.

Walker ve Lee (2019) tarafından yapılan çalışmada, Japonya'daki ziyaretçiler ve sakinlerin Cittaslow hareketi hakkındaki algıları incelenmiştir. Çalışma, ziyaretçilerin ve sakinlerin Cittaslow hareketini, yerel kültür ve değerlerin korunması, çevresel sürdürülebilirlik ve yaşam kalitesinin iyileştirilmesi gibi olumlu değerlerle ilişkilendirdiğini ortaya koymaktadır. Çalışmada ziyaretçiler, Cittaslow şehirlerinde daha yavaş bir yaşam temposu, daha yerel ve geleneksel ürünler ve daha samimi bir atmosfer bulduklarını belirtmişlerdir. Sakinler ise Cittaslow hareketinin, yerel ekonomiyi destekleme, çevreyi koruma ve yaşam kalitesini iyileştirme gibi olumlu etkileri olduğuna inandıklarını ifade etmişlerdir. Araştırma sonucunda, Cittaslow hareketinin yerel halk ve ziyaretçiler tarafından olumlu karşılandığı sonucuna varılmıştır. Bu hareket, yerel kimliklerin ve değerlerin korunması, çevresel sürdürülebilirlik ve yaşam kalitesinin iyileştirilmesi gibi alanlarda önemli katkılar sağlayabilir sonucuna varılmıştır.

Andarabi (2012), Seferihisar'da yaşayan yerel halkın turizme yaklaşımını incelemiştir. Çalışma, yerel halkın turizme genel olarak olumlu baktığını ancak turizmin yerel değerlere ve yaşam tarzına zarar vermemesi gerektiğini düşündüklerini ortaya koymuştur. Yerel halk, turizmin ekonomik kalkınmaya ve istihdama katkıda bulunduğunu ancak turizmin yerel değerlerin korunması ve sürdürülebilir kalkınma ile uyumlu olması gerektiğini belirtmişlerdir. Araştırma sonucunda, Cittaslow hareketinin yerel halkın turizme yönelik olumlu tutumlarını daha da güçlendirebileceği sonucuna varılmıştır.

Coşar (2013) çalışmasında, Seferihisar'ın Cittaslow hareketine katılımının, turist davranışları ve yerel halkın kentsel yaşam kalitesi algısı üzerindeki etkilerini incelemiştir. Çalışma, Cittaslow hareketinin, turistlerin daha yavaş ve daha bilinçli bir şekilde seyahat etmelerine, yerel halkın ise kentsel yaşam kalitesini daha olumlu algılamalarına neden

olduğunu ortaya koymuştur. Turistlerin Cittaslow şehirlerinde, daha yerel ve geleneksel ürünler tükettikleri, daha yavaş bir yaşam temposu benimsedikleri ve daha samimi bir atmosfer deneyimledikleri görülmüştür. Yerel halk ise Cittaslow hareketinin, yerel ekonomiyi destekleme, çevreyi koruma ve yaşam kalitesini iyileştirme gibi olumlu etkileri olduğuna inanmaktadır. Araştırma sonucunda, Cittaslow hareketinin, sürdürülebilir turizm ve kentsel yaşam kalitesinin iyileştirilmesi gibi alanlarda önemli katkılar sağlayabileceği sonucuna varılmıştır.

Acar (2016) tarafından yapılan çalışmada, Türkiye'deki sakin şehirlerini ziyaret eden turistlerin sakin şehirleri tercih etmelerinin nedenleri ile tatil deneyimlerinin yaşandığı destinasyonun veya salyangoz logosu taşıyan farklı bir destinasyonun tekrar ziyaret edilme niyeti arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonucunda, turistlerin sakin şehirleri tercih etme nedenleri arasında doğal güzellikler, tarihi ve kültürel zenginlikler, sakin ve huzurlu bir ortam, sağlıklı yaşam imkânları ve yerel lezzetler gibi faktörlerin öne çıktığı görülmüştür. Turistler, sakin şehirlerde yaşadıkları deneyimlerden genel olarak memnun kalmışlardır ve bu şehirleri tekrar ziyaret etmek istemişlerdir. Bu sonuçlar, Türkiye'deki sakin şehirlerin turistler için cazip bir destinasyon haline geldiğini göstermektedir. Bu şehirler, doğal güzellikleri, tarihi ve kültürel zenginlikleri, sakin ve huzurlu ortamı ile sürdürülebilir turizm anlayışına uygun olarak, turistlerin ilgisini çekmeye ve memnuniyetlerini sağlamaya devam etmektedir.

Pekin (2021) çalışmasında, Türkiye'de Cittaslow hareketinin sürdürülebilir kalkınma üzerindeki etkilerini incelemiştir. Çalışma, Cittaslow hareketinin, yerel ekonomiyi destekleme, çevreyi koruma ve yaşam kalitesini iyileştirme gibi alanlarda önemli katkılar sağlayabileceğini ortaya koymuştur. Araştırma kapsamında yapılan saha çalışmasında, Cittaslow şehirlerinde yaşayan yerel halk, hareketin, yerel ekonomiyi destekleme, çevreyi koruma ve yaşam kalitesini iyileştirme gibi olumlu etkileri olduğuna inandıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca, Cittaslow şehirlerine gelen ziyaretçiler de, bu şehirlerde daha yavaş ve daha bilinçli bir şekilde seyahat ettiklerini ve daha samimi bir atmosfer deneyimlediklerini ifade etmişlerdir. Araştırma sonucunda, Cittaslow hareketinin, sürdürülebilir kalkınma için önemli bir potansiyele sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Bu hareket, yerel değerlerin korunması ve sürdürülebilir kalkınma yoluyla, daha yaşanabilir ve sürdürülebilir şehirler inşa etmeye yardımcı olabilir.

Çiçek (2017) çalışmasında, Ege ve Marmara Bölgesi'ndeki sakin şehirlerde yaşayan yerel halkın turizme yönelik tutumlarını incelemiştir. Çalışma, yerel halkın turizme genel olarak olumlu baktığını, ancak turizmin yerel değerlerin korunması ve sürdürülebilir kalkınma ile uyumlu olması gerektiğini düşündüklerini ortaya koymuştur. Araştırma sonucunda, sakin şehir hareketinin, yerel halkın turizme yönelik olumlu tutumlarını daha da güçlendirebileceği sonucuna varılmıştır. Bu hareket, yerel değerlerin korunması ve sürdürülebilir kalkınma yoluyla, yerel halkın turizme yönelik olumlu tutumlarını güçlendirmeye yardımcı olabilir.

Ekincek (2014) çalışmasıyla, sakin şehir yöneticilerinin sakin şehir katılım süreci, kriterleri ve hareketin sürdürülebilirliği hakkındaki değerlendirmelerini ortaya koymak amaçlanmaktadır. Çalışma sonucunda, kadın yöneticilerin sakin şehirlerin sürdürülebilirliğine daha olumlu katkılarda bulunduğunu ve sürdürülebilirlik konusunda daha duyarlı olduklarını göstermektedir. Bununla birlikte, sakin şehir yöneticilerinin sürdürülebilirlikle ilgili görüşleri, sakin şehir olma yılına, yaşlarına veya yöneticilik deneyimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Ayrıca, eğitim düzeyi değişse bile çevresel, ekonomik ve sosyal sürdürülebilirlik boyutlarında görüşler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Bu sonuçlar, kadın yöneticilerin sürdürülebilirlik alanında özellikle duyarlı olduklarını ve yaş, deneyim veya eğitim düzeyi gibi diğer faktörlerin görüşler üzerindeki etkisinin sınırlı olduğunu göstermektedir.

Kılınç vd. (2019) çalışmasında, Isparta ili, Yalvaç ilçesinin turizm potansiyeline yönelik bir SWOT analizi gerçekleştirmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre, Yalvaç ilçesinin güçlü yönleri arasında, sakin şehir olması, inanç turizmi potansiyeli ve doğal güzellikleri yer almaktadır. Zayıf yönleri arasında ise, altyapı yetersizliği, kırsal turizm bilincinin yetersizliği ve çevre sorunları yer almaktadır. Fırsatlar arasında ise, alternatif turizm türlerine yönelik ilginin artması ve kırsal turizm faaliyetlerinin daha fazla desteklenmesi yer almaktadır. Tehditler arasında ise, doğal alanların bilinçsizce kullanımı ve iklim değişikliği yer almaktadır. Bu kapsamda, Yalvaç ilçesinin turizm potansiyeli yüksektir. Ancak, altyapı yetersizliği, kırsal turizm bilincinin yetersizliği ve çevre sorunları gibi bazı sorunlar, ilçenin turizm potansiyelinin tam olarak değerlendirilmesini engellemektedir. Bu sorunların giderilmesi halinde, Yalvaç ilçesinin alternatif turizm türleri için önemli bir destinasyon haline gelmesi mümkündür, sonuçlarına varılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. TURİST DENEYİMİ BİLEŞENLERİ

Turizm, genel anlamda bireylerin hayatlarını farklı biçimlerde yaşayabilmek için gezip görme ve ziyaret etme gibi birçok deneyimi içerisinde barındıran bir endüstri olarak tanımlanabilmektedir (Stamboilis ve Skayannis, 2003). Bu doğrultuda, turistlerin gittikleri destinasyonlarda karşılaştıkları durumlar bir deneyim haline gelmektedir. Turizm destinasyonları, bireylerin deneyimlerini yaşamalarına olanak sağlarken anılarını da oluşturdukları turistik cazibe noktalarıdır. Destinasyonlar coğrafi konumu, tarihi ve kültürel yapısı, kendine özgü bir tabiat ve farklı özellikleri barındırmaktadır. Turistler tatilleri sürecinde bu özelliklerden etkilenecek duygusal, bilişsel ve fiziksel anlamlarda farklı deneyimler yaşamaktadırlar. Tatil sürecinin sonunda da zaman ve mekân gibi algılarından uzaklaşarak kendilerini yaşadıkları deneyimlere kaptırmaktadırlar (Csikszentmihalyi, 1975; Mannell vd., 1998; Edensor, 2001; Çetin ve Bilgihan, 2016).

2.1. Deneyim Kavramı

Deneyim, temelde ekonomik, psikolojik ve sosyolojik esaslara dayanan bir kavramdır (Çelik, 2013: 7). Deneyimlerin oluşma sürecinde ekonomik olarak girdiler ve çıktılar oluşurken bir taraftan da akılda kalıcı anılar meydana gelmektedir. Meydana gelen bu akılda kalıcı özelliği nedeniyle bireyler daha sonrasında da yaşayacakları deneyimleri planlamaktadırlar. Bu doğrultuda farklı alanlardaki harcamalarından vazgeçerek ya da kısarak yeni oluşacak deneyimlere ekonomik anlamda daha fazla öncelik tanımaktadırlar. Psikolojik açıdan incelendiğinde deneyim ihtiyaçlardan doğmaktadır (Kahraman, 2019). Bu durum insanların temel ihtiyaçlarını karşılamalarından sonra gelen farklı alanlardaki ihtiyaçları doğrultusunda oluşmaktadır (Ercoşkun ve Nalçacı, 2005: 362). Sosyolojik açıdan incelendiğinde ise, insanların memnun kalacakları bir deneyim arayışı sürecinde ürün ve hizmetlere yönelik harcamalar yaptığı görülmektedir. Bu harcamaların yapılmasının ardından satın alınanların bireylere ulaştırılmasında tüketicilerin sosyal yaşam şekilleri dikkate alınmaktadır ve bu doğrultuda insanlara uygun deneyimler sağlanabilmektedir (Levy, 1963: 224; Çelik, 2013: 17).

Deneyimler, bireylerin günlük hayatlarında yaşadıkları olaylardan edindikleri çıkarımlar ve hafızalarında yer eden anılarla sonraki süreçlerde yarar sağladıkları kazanımlardır. Bu doğrultuda deneyim, bireyin doğrudan oluşan algıları ve faaliyetleri

sayesinde edindiği bilgileri, becerileri ve davranışlarıdır (Rızaoğlu, 2012: 177). Türk Dil Kurumu (2023) deneyimi, insanın belirli bir süre içerisinde ya da ömür boyu kazandığı bilgi birikiminin tamamı olarak tanımlamaktadır.

İlgili literatür incelendiğinde deneyim üzerine yapılmış birçok farklı tanımlama bulunmaktadır. Deneyim yaklaşık 20 yıldır ilgi çekici bir konu haline gelmiş olsa da (Duerden vd., 2018), genel olarak anlaşılması çalışma gerektiren ve heterojen bir kavram olabilmektedir (Arnould ve Price, 1993; Palmer, 2010). Ayrıca deneyim, birçok etkeni içerisinde barındırmakta ve bireylerin kişisel özellikleri doğrultusunda ortaya çıkmaktadır. Böyle bir yapısı olması nedeniyle ölçülebilmesi bir yana, tanımının yapılabilmesi bile oldukça zor bir hale gelmektedir (Knutson vd., 2007). Bu doğrultuda, araştırmacılar tarafından farklı tanımlamaların yapıldığı ancak ortak kabul gören bir tanım olmadığı görülmektedir (Jurowski, 2009).

Genel olarak deneyim, kişilerin öznel duygu ve hayattaki günlük beklentilerinin yanında, fiziksel, duygusal, manevi ve entelektüel alanlarda da çok fazla unsuru kapsamaktadır. Turizm alanındaki üretim ve tüketim yerlerinin odak noktasıdır. Kişilerin satın aldığı mal, hizmet ve çevrenin birleşmesinden meydana gelen bütüncül, hatırlanan, sürdürülebilir ve geliştirilebilirdir. Turistlerin duygusal yönleri ile bağ kuran direk katılım sağlanarak kazanılan bilgi ve becerilerin tamamıdır (Kahraman, 2019: 47).

2.2. Turist Deneyimi

Turizm endüstrisi, destinasyonları ziyaret edenlerin eğlenme, dinlenme, öğrenme, keyif alma, gezme-görme, rutin yaşamlarından ve sorunlardan uzaklaşarak farklı yaşam şekillerini deneyimlemesini sağlamaktadır. Bu nedenle de insanların çıktıkları tatillerde ihtiyaç duydukları birçok farklı değerlerin bir araya geldiği sektörlerin başında turizm gelmektedir. Turizmin temeli de destinasyonları ziyaret eden turistlerin yaşadığı bu deneyimlerden meydana gelmektedir (Stamboulis ve Skayannis, 2003:38; Güzel, 2012: 7; Triantafillidou ve Siomkos, 2013: 197). Turizm endüstrisinde oluşan deneyimler genel olarak turizm çalışanları ve turistler arasında gelişen bir dizi karşılaşmayı da konu almaktadır. Turistlerin çıktıkları seyahatler sırasında bazı olaylarla bağlantı kurdukları veya bu olayların içerisinde yer aldıkları ve anılarını bu turistik gezilerin bir parçası olarak biriktirdikleri görülmektedir (Larsen, 2007). Turizm destinasyonları, turistlerin gereksinimlerini karşılarken aynı zamanda da destinasyona gelen ziyaretçilerin

deneyimlerini değerlendirme sürecinde algılarıyla uyumlu bağlantılar kurmaktadır (Alan, 1987; Fodness, 1990; Barnes vd., 2014).

Akademik alanda ve turizm endüstrisinde aktif bir konumda bulunan kişilerce turizmin özünde turist deneyimi yaygın olarak kabul görmektedir. Bundan yola çıkarak turist deneyiminin, turizm endüstrisi içerisinde oldukça önemli bir konuma sahip olduğu söylenebilmektedir (Ritchie vd., 2011). Bunu destekler nitelikte olarak da araştırmalar, turizm endüstrisinde de deneyimlere karşı talebin ve rekabetin yüksek olduğunu göstermektedir (Ritchie ve Crouch, 2003; Çetin ve Bilgihan, 2016).

Turist deneyimi geleneksel olarak, bireyin gündelik hayatındaki deneyimlerinden farklılaşarak edindiği deneyimlerdir (MacCannell, 1973). Bazı araştırmacılara göre turist deneyimi, turistlerin faaliyet gösterdikleri destinasyonlarda hissettikleri kendilerine öz zihinlerinde gerçekleşen durumlardır (Otto ve Ritchie, 1996 :166). Quan ve Wang (2004: 298)'e göre, insanların günlük hayatlarından farklı durumları deneyimleme yöntemidir. Çeltek (2010: 36) ise, turizmde sunulan ürünlerin satın alındıktan sonra bu ürünlerden sağlanan fayda veya turizmde gerçekleşen olay ve etkinliklere yapılan aktif katılımdan meydana gelen bilgi, beceri ve insanların akıllarında kalanlar olarak tanımlamaktadır. Başka bir çalışmada, turizme katılan kişilerin üzerinde pozitif ve kişisel etkileri oluşan, hatırlanan eğlenceli aktiviteleri ve algıları turist deneyimi olarak belirtilmektedir (Çetin ve Bilgehan, 2016: 138). Büyükkuru ve Aslan (2016: 341) ise deneyimi, kişilerin turizme katılmadan öncesi, turizm olayı sırasında ve sonrasındaki deneyimlerinin tamamı olarak ifade etmektedir. Literatürdeki birçok farklı araştırmadaki tanımlamalar incelendiğinde oldukça farklı durumlara dikkat çekilmektedir. Bu doğrultuda tek bir tanımın yapılabilmesinin zor olduğu görülmektedir. Turizmde meydana gelen deneyimler oldukça öznel durumlar barındırmaktadır. Turistlerin ziyaret ettikleri destinasyonlardan hissettikleri algıları, kazanımları ve destinasyona dair hatırladıkları deneyim süreçleri çok yönlü ve karmaşıktır (Otto ve Ritchie, 1996; Uriely, 2005: 210; Robinson ve Getz, 2014).

2.3. Turist Deneyimi Bileşenleri

Turist deneyimi, destinasyonları ziyaret eden kişilerin deneyimlerini değerlendirmelerine bağlı olarak belirlenmektedir. Turist deneyimi bileşenleri de literatürdeki birçok araştırmanın anlamaya ve yorumlamaya çalıştığı konular arasına girmektedir. Literatür deneyim konusunda teorik açıdan oldukça kuvvetli bir altyapı

sağlamaktadır. Turist deneyimi bileşenlerini kapsayan birçok araştırmada yedi farklı deneyim üzerinde durmaktadır. Bu doğrultuda turist deneyimi bileşenleri; hedonizm (keyif, eğlence ve rahatlama), yenilik (rutinden kaçış, heyecan ve macera, can sıkıntısını azaltma), ferahlık (canlanma ve rahatlama), katılım (etkinliklere katılma), yerel kültür (gastronomik kültür ve yerel halk), anlamlılık (bireysel edinimler ve kişisel gelişim) ve bilgi (entelektüel gelişim, kültürel gelişim ve yeni bilgiler) olarak ifade edilmektedir (Kim vd., 2012; Kahraman, 2019; Ülker Demirel, 2020).

a) Hedonizm (Hazcılık)

Turist deneyimi bileşenlerinden ilki olan hedonizm, yunanca “Hedone” kelimesinden gelmektedir. Hedonizm keyif, zevk ve haz olarak ifade edilmektedir. (Demir ve Ülker Demirel, 2019: 672). Kim vd., (2012: 15), turizme katılan bireylerin deneyimlerinde hedonizmi, kişiyi heyecanlandıran ve zevk almasını sağlayan duygular olarak tanımlamaktadır. Bir ürün ya da hizmetin satın alınmasından sonra algılanan değerın büyük bir kısmı hissettikleri hedonizm düzeyine bağlı olmaktadır. Tüketicilerin kazanım sağladıkları en kayda değer fayda, zevkli ve müthiş şeklinde tanımlanan hedonik değer olarak belirtilmektedir (Coudounaris ve Sthapit, 2017: 1085).

Turizmin içerisinde yer alan birçok faaliyetin yüksek oranlarda haz veren bir yapıya sahip olduğu belirtilmektedir (Otto ve Ritchie, 1996). Turizmde gerçekleşen deneyimler sırasında turistler satın alınan veya katılım sağlanan ürün ve aktivitelerden özellikle keyif almaya çalışmaktadırlar (Kahraman, 2019: 67). Keyif alma, rahatlama ve eğlence kavramları özellikle bireylerin boş zamanlarını değerlendirmelerinde ve turizm deneyimlerinin tanımlanmasında oldukça sık bir şekilde kullanılmaktadır. Ayrıca bu kavramların turistlerin tatmin düzeylerinde ve satın alma niyetlerinde etkili olduğu belirtilmektedir (Duman ve Mattilea, 2005: 320). Turizme katılan ziyaretçiler deneyimleri sürecinde haz, zevk ve eğlence barındıran hedonik deneyimleri tercih etmektedirler (Kim ve Ritchie, 2014: 324). Kim (2014: 36), turizmde sunulan ürünlerin tercih edilmesindeki temel noktanın zevkli ve hedonik deneyimler arayışında olmak olduğu için haz duygusunun turist deneyimi konusunda etkili olduğunu belirtmektedir. Bu doğrultuda da kişilerin turistik deneyimleri kendilerine en çok mutluluk ve haz duygusunu yaşatan deneyimleridir (Ülker Demirel, 2020: 73).

Otto ve Ritchie (1996: 168) hedonizm ve turist deneyimi konusunda araştırmalarında turistlerin eğlenme, heyecan ve deneyim sonrası hatırlama gibi insanlar üzerinde oluşan pozitif duyguların haz duygusunun oluşumunda etkili olduğunu belirtmektedir. Bu duyguların ayrıca deneyim için de önemli olduğunu ifade etmektedir. Tung ve Ritchie (2011: 1377), haz duygusunun altında bulunabilecek heyecan ve mutluluk şeklindeki negatif olmayan hislerin ve duyguların olumlu bir deneyim için önemli olduğu belirtmektedir.

b) Yenilik

Turistler destinasyon ziyaretleri sırasında eskisi gibi tatmin duygusu uyandırmayan süreç ve deneyimlerden uzak durarak farklı hatıralar yaşamayı istemektedirler (şahin ve Güzel, 2018: 4). Turist, her zaman yeni olanı arayan ve bulduğu yenilikle birlikte, sonrasında benzerini yaşayamayacağı farklı tatil süreçlerinden yüksek oranda tatmin olma beklentisiyle seyahat eden bir gezgin gibidir (Cohen, 1979). Destinasyon ziyaretçilerinin yeniliğe olan ilgisi, seyahat etmelerinde motivasyon sağlayan temel bileşenlerden bir tanesidir. Aynı zaman da aşinalığın da zıt yönünde hareket sağlamaktadır (Arslan, 2021: 27). Pearson (1970: 200), yeniliğin genel olarak kişinin var olan algısı ve geçmiş süreçlerdeki deneyimleri arasındaki farklılık seviyeleri olduğunu belirtmektedir.

Yeni olarak gerçekleştirilen seyahatler geçmişteki hayat deneyimlerinden farklılaşarak keşfedilen ve tercih edilen yabancı deneyimlerdir (Faison, 1977). Turist olarak seyahat edenlerin büyük bir çoğunluğu destinasyon deneyimleri sürecinde yeniliği ararken bazı koşullar için de aşinalığı tercih etmektedirler. Ancak, bazı turistler her iki durumun da daha fazla olduğu deneyimler yaşamayı isteyebilmektedirler (Jennings, ve Weiler, 2006: 71). Turistlerin yenilik arayışı destinasyon seçimlerindeki karar verme süreçlerinde büyük ölçüde etkili bir rol oynamaktadır (Petrick, 2002). Yeniliği arama kuramı turizmin temelinde yer almaktadır ve tercih aşamalarında önemlidir. Çünkü; yeniliği arama duygusu doğuştan turistlerin içinde vardır ve farklı şekillerde yenilikler, turistleri seyahat konusunda motive etmektedir (Cohen, 1979; Duman ve Mattila, 2005: 313; Lee ve Crompton, 1992). Bu doğrultuda da genellikle farklı yerlerdeki destinasyonlara gitmeyi tercih eden ziyaretçilerin yenilik arayışların oldukça yüksek olduğu görülmektedir (Jang ve Feng, 2007: 582).

Yenilik kavramı ile anlatılmak istenen, bireyin hayatında unutamayacağı ve öncesinde gerçekleştirmediği bir deneyimi yaşaması olarak belirtilmektedir (Kim vd., 2012: 15; Şahin ve Güzel, 2018: 4). Yenilik; kaçış, can sıkıntısını giderme, macera ve heyecan olarak ifade edilmektedir (Duman ve Mattilea, 2005: 313). Psikoloji alanında yenilik arayışı çalışmalarının öncülerinden Berlyne (1950)'e göre yenilik, insanın motivasyonunu oluşturan anlaşılması zor seviyelerinden bazılarını anlama konusunda bir anahtardır. Bunun yanında, özellikle hafıza kapsamındaki araştırmalarda kişilerin yenilik arayışları sırasında tecrübe ettikleri ve daha önceki deneyimlerine göre farklı şekillerde gerçekleşen olayların, hafızalarına daha fazla kalıcı olarak yerleştiği belirtilmektedir (Kim ve Ritchie, 2014: 325). Bu doğrultuda, turizmde gerçekleşen deneyimlerde kişilerin daha önce gerçekleştirmedikleri, yeni ve eşsiz olarak tanımlanan deneyimleri içinde bulundukları seyahatlerini hep hatırladıkları unutulmaz bir hale getirmektedir (Ülker Demirel, 2020: 73).

c) Yenilenme (Ferahlık)

Turizm faaliyetlerine katılım sağlayan insanların temel motivasyonlarının dinlenmek, eğlenmek ve yeni yerler görmek olarak belirtilmektedir (Avcıkurt, 2015: 22). Farklı araştırmacılar tarafından turistlerin seyahat süreçlerindeki deneyimlerinin günlük hayatlarından ayrılmasında belirleyici en önemli özelliklerden birisi yenilenme olduğu ifade edilmektedir (Kim, 2014: 36; Arslan, 2021: 25).

Günlük hayatlarından arta kalan zamanlarını değerlendirmek isteyen turistlerin kendilerini yenilenmiş hissedebilecekleri deneyimlere yöneldiği belirtilmektedir (Kahraman, 2019: 69). Kim vd. (2012: 15) çalışmalarında, insanın kendisinde hissettiği ferahlama ve canlılık gibi duyguların yenilenme olduğunu ifade etmektedirler. Turistlerin seyahat etmeleri psikolojik açıdan kendilerine öznel olarak özgürlük hissi ve fayda sağladığı için bir yenilenme algısı kazandırmaktadır. Ayrıca, gerçekleştirilen seyahat deneyimi bireylerin rutin yaşamlarındaki yoğun ve stresli olaylardan uzaklaşmalarına imkan sağlamaktadır (Coudounais ve Sthapit, 2017: 1086).

Yenilenme bireylerin destinasyon deneyimleri sırasında kendi zihinsel ve psikolojik durumlarıyla birlikte deneyimsel olarak katılımlarına yoğunlaşmaktadır (Kahraman, 2019: 69). Yenilenme, duygusal açıdan rahatlama ile tekrar canlanma ya da bireyin serbest kaldığını hissetmesi olarak ifade edilmektedir (Kim vd., 2009).

d) Katılım

Turist deneyimleri bireylerin katılımlarını gerektiren süreçlerden oluşmaktadır. Bireyler turizm destinasyonlarının insanların üzerinde yarattığı eşsiz duyguları ve bu yerlerde hafızlarına kaydettikleri unutulmaz anıları evlerinden ayrılmadan internet veya broşür tarzı kaynaklardan inceleyerek yaşayamamaktadırlar. Bu doğrultuda bireylerin katılımları deneyim konusunda oldukça etkili bir konumdadır (Kahraman, 2019: 70). Kim (2014: 37)'e göre turistlerin deneyim süreçlerine katılım sağlamaları kişilerin hafızalarını da oldukça etkilemektedir.

Katılım, bireylerin fiziksel aktivitelerle turizm destinasyonlarında gerçekleştirilen deneyimlerin doğrudan içerisinde bulunmayı ifade etmektedir (Kim vd. 2012: 15; Ülker Demirel, 2020: 73). Coudounaris ve Sthapit, (2017: 1086)'e göre katılım, bireyin faaliyetlere, deneyime ve ürüne olan bağlılıklarını göstermedir. Bu durum, turistlerin eğlence ve seyahat deneyimlerinin oldukça önemli özelliklerinden birisi olarak belirtilmektedir. Ayrıca, deneyimin katılım bileşeni kitlesel turizmin haricinde kültürel turizmin ana motivasyonunu oluşturduğu belirtilmektedir (Chen ve Rahman, 2018: 161).

e) Yerel Kültür

İnsanlar günlük hayatlarının dışına çıkarak gittikleri turizm destinasyonlarında deneyimi algılayabilmek ve edinimler sağlayabilmek için sosyal anlamda etkileşimler sağlayabilecekleri ortamlara gereksinim duymaktadırlar. Deneyimlerini kendi içlerinde anlamlı bir yere konumlandırabilmek için de destinasyondaki ürün veya hizmetlerin yanında kültürü ve yerel halkı kapsayan etkileşimler gerçekleştirmektedirler. Bu etkileşimler gerçekleştirilen turizm deneyimini bütünsel şekilde değerlendirmede oldukça önemli bir konumda yer almaktadır (Mendes, vd., 2010: 112). Bu doğrultuda, turistlerin seyahat eylemlerini gerçekleştirmelerini tetikleyen motivasyonlardan bir tanesinin de yerel kültür olduğu belirtilmektedir (Funk ve Bruun, 2007: 806).

Yerel kültür, turistlerin birlikte seyahat ettikleri kişilerle ve destinasyondaki yerel halk ile iletişim kurmalarını ve bireyler üzerinde bir gruba ait olma duygusunu uyandırmaktadır (Kim vd., 2012: 15). Turistlerin ziyaret ettikleri bölgelerde yerel halkla kurdukları etkileşim, yerel halk hakkındaki duygu ve düşüncelerini olumlu yönde arttırmalarını sağlamaktadır. Ayrıca, turistler açısından küresel boyutta bir vatandaşlık duygusu oluşturmaktadır (Kim ve Ritchie, 2014: 325).

Turizm deneyiminin en önemli sürecinin yerel halk ve turistler arasında gerçekleşen ilişkiler olduğu ifade edilmektedir (Kahraman, 2019: 69). Turistler deneyim süreçlerinde yerel kültür gruplarıyla yaşadıkları etkileşimler, ritüellerin olduğu seyahatler ve bölgeye ait mutfak kültürü gibi unsurlar neticesinde yaşadıkları deneyimleri unutmama eğilimine girmektedirler (Chandralal ve Valenzuela, 2015).

f) Anlamlılık

Turistler, yoğun gündelik yaşamlarından uzaklaşmak için turizm yoluyla seyahat ederek duygusal ve fiziksel anlamda bir doyuma ulaştıkları, benlikleri açısından anlamlı bir deneyim aramaktadırlar (Noy, 2004). Bu doğrultuda gerçekleştirilen anlamlı seyahatler, sadece destinasyona ve zamana has değildir. Bireylerin turistik deneyim süreçlerinin başlangıcından geri döndükleri zamana kadar geçirdikleri süreçlerde edindikleri anlamlı ve yararlı bilgileri gündelik hayatlarında anlatma biçimlerini de içermektedir (Wilson ve Harris, 2006: 163).

Anlam kavramı, insanların mutluluğu ve iyiliği için bir gereklilik olduğundan bireyler hayatlarında anlamlı durumların arayışına girmektedirler (Frankl, 1985). Anlamlılık, insanların seyahat süreçlerinde kişisel olarak kendilerine özgün edinimler sağlamaları, kişisel gelişimlerine katkı sağlayan ve kendilerini daha iyi tanımalarına olanak sunan deneyimleri yaşamlarında konumlandıkları bir unsurdur (Ülker Demirel, 2020: 73). Başka bir ifadeyle anlamlılık, oldukça büyük bir değer hissini ifade ederken, insanların kendi hayatları veya toplum hakkındaki düşünce sınırlarını genişletmekte ve çeşitli bakış açıları edinmelerine katkıda bulunmaktadır (Demir ve Ülker Demirel, 2019: 672).

Tung ve Ritchie (2011)'e göre, insanların gerçekleştirdiği mutlu bir seyahat kişilerin hafızalarında daha fazla sürelerde kalmaktadır. Bunun yanında, turistlerin katılım gösterdikleri yeni fikirler uyandıran, dünya hakkında yeni bilgiler edinmelerini sağlayan ve hayata dair perspektiflerini genişlettikleri deneyimlerin ömür boyu hatırlayacakları deneyimler arasında olduğu belirtilmektedir (Kim, 2014: 37).

g) Bilgi (Eğitim ve Öğrenme)

Eğitim ve öğrenme içerikli deneyimler, turistlerin destinasyon deneyimlerinin içerisine daha fazla girmelerini destekleyen oldukça önemli değerler olarak ifade edilmektedir (Arslan, 2021: 29). Tung ve Ritchie (2011), bireylerin entelektüel gelişimlerinin turist deneyimi kapsamında en önemli unsurlardan birisi olduğunu

belirtmektedirler. Ayrıca, turistlerin destinasyonlar hakkındaki edindikleri yeni bilgiler doğrultusunda gerçekleştirdikleri deneyimlerin hep hatırlayacakları deneyimler arasına girdiğini ifade etmektedirler.

Literatür turistlerin yeni bilgiler öğrenmeyi, yeni anlayışlar ve yeni yetenekler edinmeyi istediklerini göstermektedir (Richards, 2002; Sharpley ve Sundaram, 2005: 162). Turistler, yeni şeyler öğrenebilecekleri bilgilerin olduğu katılımın gerektiği deneyimleri aramaktadırlar. Bu nedenle çeşitli seyahat veya etkinliklere, özellikle kendilerine dair yeni yeteneklerini keşfedebilecekleri deneyimleri tercih etmektedirler. Bu deneyimler, turistlerin yeni kazanımlar sağlamasıyla tamamlanabilmektedir (Aho, 2001).

Bilgi, turist deneyimi bileşenlerinin bilişsel unsuru olarak belirtilmektedir (Sthapit, 2017). Bilgi turist deneyimi konusunda, turistin bilgisini arttırdığı deneyimlerde entelektüel kazanımlarla kendilerini kültürel açıdan geliştirdikleri alanları kapsamaktadır. Farklı kültürlerin içerisine girerek bireysel olarak deneyimlemek, yeni bilgiler edinmek turistlerin seyahat tercihlerini ve motivasyonlarını etkileyen unsurlar arasında yer almaktadır (Kim ve Ritchie, 2014; Coudounaris ve Sthapit, 2017; Ülker Demirel, 2020).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Problemi

Sakin şehirler, doğal ve kültürel kaynakların korunduğu, sürdürülebilir kalkınma temelinde planlanan ve yönetilen, sakin ve huzurlu yaşam sunan yerleşimler olarak tanımlanmaktadır. Son yıllarda, sakin şehirler hem turizm hem de yerleşim açısından giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Hem sakin şehirlerin turizm potansiyelini değerlendirmesi hem de turistlerin sakin şehir deneyimini anlamak önemlidir. Bu kapsamda turistlerin sakin şehir deneyimini oluşturan bileşenler ve bu bileşenlerin turistler üzerindeki etkileri inceleyen birçok çalışma gerçekleştirilmiştir. Acar (2018), çalışmasında ziyaretçilerin sakin şehir tercihlerinde bilgi kaynakları ve tavsiye üzerine incelemeler yapmıştır. Alimanoğlu ve Yazıcı Ayyıldız (2021), çalışmalarında Ege Bölgesi'ndeki Sakin Şehirler hakkında çevrimiçi bir inceleme gerçekleştirerek ziyaretçilerin olumlu ve olumsuz yorumlarını değerlendirmişlerdir. Uslu (2020), ziyaretçilerin sakin şehirlere seyahat motivasyonları, itici ve çekici faktörleri tespit etmiştir. Bu bağlamda araştırmanın problemini turistlerin sakin şehir deneyimini oluşturan bileşenler nelerdir ve bu bileşenler neticesinde aday destinasyonlara neler önerilebilir soruları oluşturmaktadır.

3.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı sakin şehirlerdeki turist deneyiminin temel bileşenlerini ortaya çıkarmak ve gelecekteki destinasyonlara yönelik öneriler sunmaktır. Çalışma neticesinde elde edilecek bulguların turist deneyimini olumlu, hatırlanır ve paylaşmaya değer kılan öğeler hakkında fikir vermesi beklenmektedir. Yapılan analiz sonucunun sakin şehir yönetimlerine müşteri deneyimlerini pozitif yönde geliştirmeleri ve turistlerin tekrar ziyaret etmelerini sağlayacak önerilerde bulunulması amaçlanmaktadır. Aynı zamanda literatüre katkıda bulunmak amaçlanmaktadır.

3.3. Araştırmanın Önemi

Bu çalışma, Türkiye'de ve dünyada gelişmeye devam etmekte olan sakin şehir hareketinin daha iyi anlaşılması, turistlerin sakin şehir deneyimi hakkında önemli bilgiler

sağlaması, sakin şehirlerin turizm potansiyelini değerlendirmesi ve bu potansiyeli daha iyi değerlendirmek için kullanılabilecek bir kaynak olması açısından önem taşımaktadır. Ayrıca turistlerin sakin şehir deneyimi hakkında yeni bilgiler ortaya çıkarması ve bu bilgiler neticesinde sakin şehirlerin turizm gelişimini yönlendirecek yeni politika ve stratejilerin geliştirilmesine yardımcı olabilmesi açısından önem taşımaktadır. Çalışma aday destinasyonlara öneriler sunması açısından da önem taşımaktadır. Çalışma Türkiye'deki tüm Sakin Şehirleri kapsamı ve literatürdeki bu boşluğu doldurması bakımından önem taşımaktadır.

3.4. Araştırma Soruları

Nitel araştırmalarda, araştırma sorusu döngüsel, etkileşimli sürece uygun olarak araştırma ilerledikçe netleşir. Araştırmada araştırmacı tarafından tanımlanan temel araştırma soruları aşağıda sıralanmıştır.

- ✓ Türkiye'deki sakin şehir ziyaretçilerin deneyim bileşenleri nelerdir?
- ✓ Türkiye'deki sakin şehir ziyaretçilerin deneyim bileşenleri sakin şehirlere göre farklılaşmakta mıdır?
- ✓ Türkiye'deki sakin şehir ziyaretçileri deneyimlerini başkalarına tavsiye eder mi?
- ✓ Türkiye'deki sakin şehir ziyaretçilerinin şikayetleri nelerdir?
- ✓ Sakin şehir adayı destinasyonlara öneriler nelerdir?

Bu çalışmanın yürütülmesi sırasında araştırma soruları takip etmesi planlanmıştır. Analiz safhasında ilk olarak turist deneyiminin bileşenleri tespit edilecek ve turistleri etkileyen unsurlar belli başlı boyutlar altında kümeleneyecektir. Bu boyutlar daha sonra derinlemesine incelenecektir. Takip eden aşamada turist deneyimini pozitif kılan etkenlerin neler olduğu araştırılacaktır. Bu sayede elde edilecek bulguların turist deneyiminin pozitif yönde geliştirmeye yönelik fikir vermesi planlanmaktadır. Nihai aşamada ise turist deneyiminin sakin şehirler ile olan ilişkisi gözden geçirilecektir.

3.5. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada nitel araştırma yöntemi ve verilerin analizinde netnografi analiz tekniği kullanılmıştır. Netnografi tekniği, katılımcıların çevrimiçi ortamda oluşturdukları metinleri, görselleri ve diğer dijital içerikleri analiz ederek onların davranışlarını,

tutumlarını ve değerlerini anlamaya çalışmakta ve genellikle çevrimiçi toplulukları incelemek için kullanılır.

Bu araştırmada, netnografi yöntemi kullanılarak, sakin şehirleri ziyaret eden turistlerin çevrimiçi ortamdaki araştırma verileri Tripadvisor paylaşımları ve yorumları toplanarak analiz edilmiştir. Çalışma sakin şehirlerin uluslararası sakin şehirler ağına kabul edildikleri yıldan 2023 Mayıs ayına kadar olan 13.859 Tripadvisor yorumunu kapsamaktadır. Bu paylaşımlar, katılımcıların sakin şehirleri nasıl deneyimlediklerini, bu deneyimlerden neler öğrendiklerini ve bu deneyimlere ilişkin önerilerini ortaya koymaktadır.

Araştırma verileri turistlerin TripAdvisor platformunda sakin şehirler ile ilgili yaptıkları 13.859 yorumun, Kim vd. (2012), Kahraman, (2019) ve Ülker Demirel, (2020)'in 7 boyutta değerlendirdikleri Turist Deneyim Bileşenleri (Hedonizm, yenilik, yenilenme, katılım, yerel kültür, anlamlılık, bilgi) ve bu bileşenlere ek olarak tavsiye ve şikayet boyutları da eklenerek oluşturulan kodlar kapsamında MAXQDA Analiz Programı ile kodlanarak elde edilmiştir.

Elde edilen veriler, MAXQDA nitel analiz programı kullanılarak analiz edilmiştir. İlk kez 1995 yılında piyasaya sürülen MAXQDA, bilgisayar destekli nitel ve karma yöntemlerle veri, metin ve multimedya analizi için akademik, bilimsel ve ticari kurumlarda kullanılmak üzere tasarlanmıştır (Obus, 2021:73).

Elde edilen bulgular dördüncü bölümde verilmiştir. Bulgularda ziyaretçi yorumları birebir verilirken sakin şehir ismi ve ziyaretçi sayısını belirten “(Seferihisar, Z. xxxx).” olarak verilmiştir.

3.5.1. Paradigma Seçimi

Araştırmacılar çalışmalarının konusunu belirlerken, seçilen konunun doğasına göre bir araştırma yöntemi seçmek için dikkatli olmalıdır (Neuman, 2003). Doğru yöntem, araştırmacının araştırma sorularını yanıtlamasına ve geçerli bulgular elde etmesine yardımcı olacaktır.

Araştırma yönteminin doğru seçilmesi, öncelikle çalışmanın paradigmasının doğru belirlenmesine bağlıdır. Sosyal bilimlerde, bir kavramı anlamının temelinde pozitivizm ve yorumsamacılık olmak üzere iki araştırma paradigması vardır (Malhotra

vd., 2010). Pozitivizm ve yorumsamacılık, farklı avantaj ve dezavantajlara sahip iki araştırma paradigmasıdır. Araştırmacının araştırma sürecine müdahale etmemesi ve olguları olduğu gibi tanımlaması gerekir (Hudson ve Ozanne, 1988; Hirschman, 1986).

Her iki paradigmanın da avantaj ve dezavantajları vardır. Pozitivizm, araştırmanın güvenilirliğini ve geçerliliğini artırmaya yardımcı olabilecek güçlü bir yöntemdir. Ancak, bu yaklaşımın katı ve dar bir bakış açısına sahip olduğu ve karmaşık sosyal gerçekliği tam olarak anlamadığı eleştirileri de vardır (Tadajewski, 2006). Yorumsamacılık sosyal gerçekliği daha derinlemesine anlamamıza yardımcı olabilecek zengin bir bakış açısı sağlar.

Bu çalışmada tek bir araştırma paradigmasına bağlı kalınmamıştır. Araştırmacı, araştırmanın amacına ve konusuna göre farklı yaklaşımlardan yararlanmıştır. Yorumsamacı yaklaşım ile araştırmacının turistlerin bakış açılarını ve deneyimlerini anlamasına yardımcı olmuştur. Pozitivist yaklaşım ise, araştırmacının nesnel bir şekilde veri toplayarak ve analiz ederek müşterilerin deneyimlerini genel bir çerçevede anlamasına yardımcı olmuştur. Bu yaklaşımların bir arada kullanılması, araştırmacının müşterilerin deneyimlerini daha derinlemesine ve kapsamlı bir şekilde anlamasına olanak tanımıştır.

3.5.2. Netnografik Analiz

Etnografi, insan topluluklarının günlük yaşam içinde derinlemesine incelenmesini içeren bir araştırma yöntemidir (Anbarlı, 2020:). Etnografi terimi, Yunanca “ethnos” (insan, kültürel grup) ve “graphic” (tanımlamak) kelimelerinin birleşiminden türetilmiştir (Glesne, 2013: 23; Neuman, 2010). Etnografik araştırmada, odak noktası geniş bir alanı taramak değil, dar bir alanı derinlemesine incelemektir (Anbarlı, 2020). Bu yöntem, antropolojik temellere dayanır ve insanların günlük yaşam deneyimlerine odaklanarak etkileşim içindeki toplulukları anlama ve betimleme amacını taşımaktadır (Neuman, 2010). Etnografi, bireylerin kendi yaşantılarını nasıl algıladıklarını ve açıkladıklarını vurgulayarak bireysel öznellik ve algı dünyasına özel bir ilgi göstermektedir. Bu yöntem, katılımcı gözlem, derinlemesine görüşmeler ve alan çalışmaları gibi teknikleri kullanarak toplulukların kültürlerini ve yaşam tarzlarını anlamaya çalışır. Bu kapsamda, etnografi, toplulukların iç dünyalarını ve yaşam biçimlerini anlamak için kullanılan bir araştırma yöntemidir (Vergin, 2003: 166).

Etnografik araştırmaların çevrimiçi ortamlarda yapılmaya başlaması, ilk olarak 1990'ların ortalarına dayanmaktadır (Anbarlı, 2020: 93). İnternetin yaygın kullanımı, sanal ortamda giderek artan bir şekilde varlık gösteren tüketicilerin davranışlarını anlamak amacıyla etnografik araştırma tekniklerinin sanal dünyaya uyarlanma gerekliliğini ortaya koymuştur. Bu bağlamda, sanal topluluklardaki tüketici davranışlarını inceleyen yeni bir araştırma yaklaşımı geliştirilmiştir. Çevrimiçi kültür ve toplulukların incelenmesine katılımcı bir yaklaşım sunan bu yöntem, “siber etnografi”, “siber antropoloji”, “dijital etnografi”, “online etnografi”, “sanal etnografi” gibi çeşitli isimlerle anılmaktadır. Ancak, pazarlama araştırmalarında bu yöntem daha yaygın olarak “netnografi” terimiyle ifade edilmektedir. Netnografi, yaratıcısı Robert Kozinets'in ifadesiyle, “internet veya teknolojik ağı etnografisi” olarak tanımlanabilir; çağdaş teknolojinin etkisi altındaki sosyal dünyamızın karmaşıklığına uyum sağlamış bir etnografik yaklaşım olarak tanımlanmaktadır (Varnalı, 2012: 31). Etnografide yüz yüze ve kültürel etkileşimler aracılığıyla veri toplanırken netnografi de çevrimiçi iletişim yoluyla veri toplamayı amaçlar. Bu yöntem, internet üzerindeki tüketici davranışlarını derinlemesine incelemek ve anlamak için değerli bir araç sunmaktadır (Özbölük ve Dursun, 2015: 232).

Netnografi, gözlemci ve kurumsal araştırma temelli bir sanal topluluk araştırma alanı olarak kabul edilir. Bu yöntem, bilgisayar aracılığıyla etnografik anlayışları veya toplumsal fenomenleri incelemeyi amaçlar. Bu nedenle, genellikle tüm etnografik çalışmalar, katılımcı gözlem ve gözlemci rolünün yanı sıra röportajlar, tanımlayıcı istatistikler, arşivsel dosya koleksiyonları, genişletilmiş durum analizi, video gözlem, yansıtıcı teknikler gibi çeşitli yöntemleri içerir. Ayrıca, göstergibilim analizi ve diğer çeşitli teknikler, etnografinin daha da zenginleşmesine katkı sağlar (Kozinets, 2010: 60).

3.5.3. Netnografik Araştırmanın Basamakları

Kozinets (2010)'e göre, netnografi araştırma planlaması, giriş, veri toplama, yorumlama, etik standartların sağlanması ve araştırma temsili olmak üzere altı temel aşamadan oluşur. Bununla birlikte, dijital pazarlama uzmanı Varnalı (2013), bu aşamaların bazılarını birleştirerek adım sayısını beşe düşürmüştür. Bu aşamaları giriş ve araştırma planlaması, veri toplama, analiz ve yorumlama, araştırma etiğinin sağlanması ve üye kontrolü olarak ifade eder (Varnalı, 2013). Bu aşamalar, netnografi çalışmasının

başarılı bir şekilde yürütülmesi için önemlidir ve araştırmacının doğru verilere ulaşmasını, bu verileri anlamasını ve etik kurallara uygun bir şekilde çalışmasını sağlar. Her aşama, netnografi çalışmasının kalitesini artırmak için dikkatle ele alınmalıdır.

3.6. Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evreni Türkiye'deki sakin şehirlere çevrimiçi ortamlarda paylaşılmış olan ziyaretçi yorumlarından oluşmaktadır. Çalışmanın örneklemini www.tripadvisor.com internet sayfası üzerinden yapılmış olan yorumlar oluşturmaktadır. Türkiye'de bulunan 22 sakin şehir için yapılan 15.680 yorum çalışmanın örneklemini meydana getirmektedir. 1.821 adet yabancı dilde yazılmış yorumlar analize dahil edilmemiştir. Araştırmada 13.859 yorum detaylı analize tabi tutulmuştur.

3.7. Geçerlilik ve Güvenilirlik

Nitel araştırmalarda güvenilirlik ve geçerlilik “inandırıcılık (iç geçerlilik), aktarılabilirlik (dış geçerlilik), güvenilirlik ve onaylanabilirlik” kelimeleri kapsamında incelendiğini ortaya koymuştur (Guba, 1981: 79-80). Bu kelimeler dikkate alınarak çalışma için güvenilirlik ve geçerlilik ölçülmüştür.

Çalışmanın geçerliliği için sanal ortamda yer alan turist yorumları, yorumların yazarlarının kimliklerinin ve yorumların hangi tarihte yazıldığı gibi bilgiler çıkarıldıktan sonra yazılı bir metin durumuna getirilerek tek bir dosyada toplanmıştır. Ayrıca analizde kullanılan kodlamalar ve temalar ile ilgili doğrudan turist yorumlarına, çalışmanın bulgular kısmında yer verilmiştir. Araştırmada, turist yorumlarından elde edilen veriler ve bulgular, araştırmanın amacına ve yöntemine uygun olarak, ayrıntılı, açık ve net bir şekilde aktarılmıştır. Bu şekilde, araştırmanın bulguları, araştırmanın amacını gerçekleştirip gerçekleştirmediğinin anlaşılmasını sağlamaktadır. Çalışmanın bu şekilde aktarılması, gelecekte benzer çalışma yapmak isteyenlere, araştırmanın nasıl tasarlanabileceği, veri nasıl toplanıp analiz edilebileceği ve bulgular nasıl aktarılabilceği konusunda bir yol gösterici özelliği taşımaktadır.

Araştırmanın güvenilirliği için turist yorumları, araştırmanın amacına uygun olarak kodlanmıştır. Bu kodlama sonucunda, turist yorumları deneyim bileşenleri baz alınarak 7 farklı kategoriye ayrılmıştır. Bu kategoriler dışında aday destinasyonlara öneriler vermek amacıyla tavsiye ve şikayet kodları da eklenmiştir. Bu kategoriler, araştırma bulgularının daha anlaşılır ve yorumlanabilir olmasını sağlamaktadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR

Araştırmada, Türkiye’deki 22 Sakin Şehir (Cittaslow)’e ait TripAdvisor sitesindeki ziyaretçi yorumları Netnografik teknikle analizleri gerçekleştirilmiştir. Analizler için MAXQDA 2024 analiz programı kullanılmıştır. Analizler, çevrimiçi yorumların kelime frekansları, kelime bulutu, kelime trend analizi, kod ilişkileri ve kod dağılımı) ve her bir sakin şehre ait tek vaka modeli analizi yapılmıştır. Gerçekleştirilen analizler turist deneyimlerinin anlamlı bir zeminde incelenmesine olanak sağlamaktadır.

4.1. Sakin Şehirlerin Kelime Frekansı Bulguları

Türkiye genelindeki Sakin Şehirler kapsamında çevrimiçi platform üzerinde paylaşılmış olan turist deneyimlerinin kelime frekansı analiz sonuçlarına göre en çok kullanılan 20 kelimeye ait bulgular Tablo 1’de yer almaktadır. Buna göre ziyaretçilerin en çok tercih ettiği kelimeler; güzel (f: 2589), mekan (f: 2936), tavsiye (f: 2685), lezzetli (f=2502), yemek (f=2370), harika (f=2321), mutlaka (f=1787), servis (f=1769), balık (f=1761), akyaka (f=1607), kesinlikle (f=1587), kahvaltı (f=1584), fiyatlar (f=1502), mezeler (f=1493), deniz (f=1327), mükemmel (f=1299) ve akşam (f=1167) olarak belirlenmiştir.

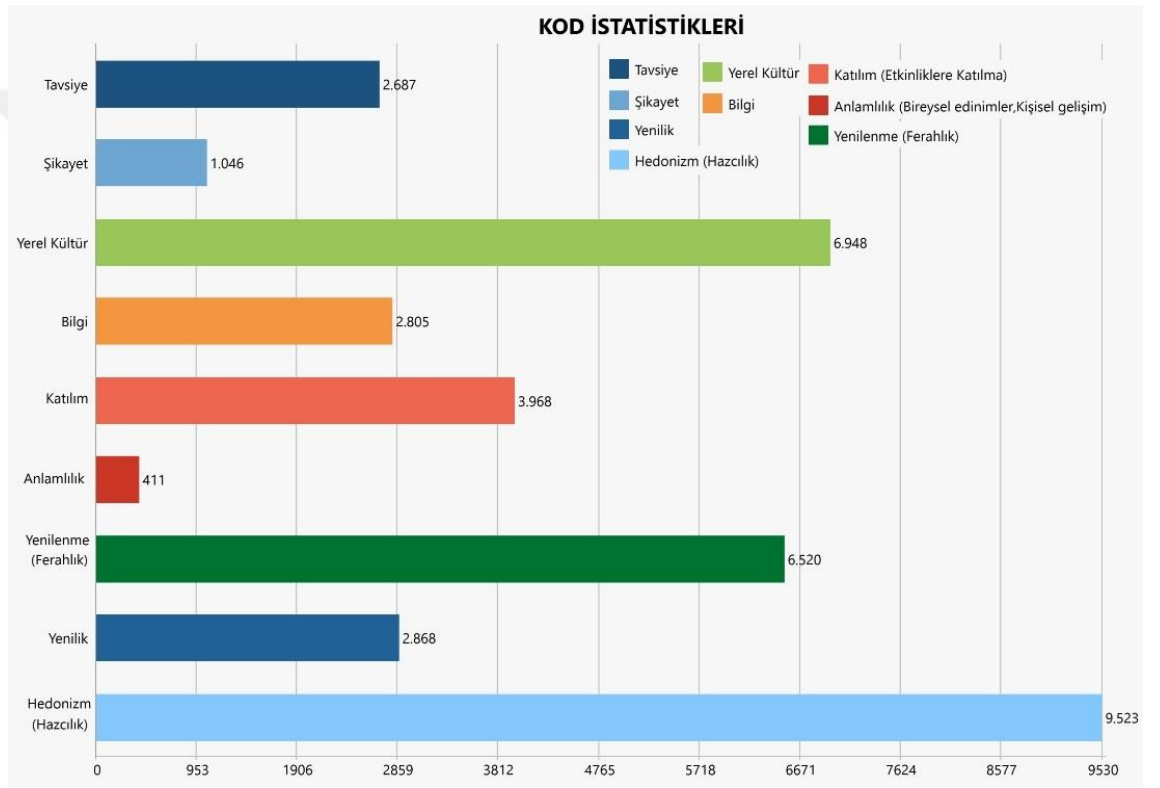
Tablo 1: Kelime Frekansı Analizi

KELİME	FREKANS	YÜZDE (%)
GÜZEL	5874	8,25
MEKAN	2936	4,12
TAVSİYE	2685	3,77
LEZZETLİ	2502	3,51
YEMEK	2370	3,33
HARİKA	2321	3,26
MUTLAKA	1787	2,51
SERVİS	1769	2,48
BALIK	1761	2,47
AKYAKA	1607	2,26
KESİNLİKLE	1587	2,23
KAHVALTI	1584	2,22
FİYATLAR	1502	2,11
MEZELER	1493	2,10
DENİZ	1327	1,86
MÜKEMMEL	1299	1,82
AKŞAM	1167	1,64

Kelime frekansı analizi sonuçlarına göre turistlerin deneyimlerini paylaşırken en çok kullandıkları kelimelerin kullanım miktarları ve yoğunluklarını daha anlamlı bir zemine oturtulabilmesi ve görsel analiz sonuçları elde etmek için kelime bulutu analizi gerçekleştirilmiştir. Turistlerin deneyimlerini paylaşırken kullandıkları en sık kelimelerden oluşan kelime bulutu Şekil 1’de yer almaktadır. Kelime bulutu analizine göre de en çok kullanılan kelimeler güzel, mekan, tavsiye, lezzetli, yemek, harika, mutlaka, servis, balık, akyaka, kesinlikle, kahvaltı, fiyatlar, mezeler, deniz, mükemmel ve akşam olarak belirlenmiştir.

4.2. Kodlama İstatistikleri Bulguları

Turistlerin deneyimlerini içeren çevrimiçi yorumlar analizler yapılmadan önce belirlenen kodlar doğrultusunda incelenerek kodlamaları gerçekleştirilmiştir. Analizlerde kullanılan kodlar, turist deneyimi bileşenleri doğrultusunda toplamda 7 adet olmak üzere; hedonizm (hazcılık), yenilik, yenilenme (ferahlık), katılım, yerel kültür, anlamlılık ve bilgi şeklinde oluşturulmuştur. Bu kodlamaların haricinde şikayet ve tavsiye olmak üzere 2 adet kodlama daha oluşturulmuştur.

Şekil 3: Kodlama İstatistikleri Analizi

Şekil 4: Kodlamaların Kelime Bulutu Analizi

Turistlerin çevrimiçi yorumlarına uygulanan kodlamaların kullanım sıklıklarını ve dağılımlarının incelenebilmesi için kodlama istatistikleri ve kelime bulutu analizleri kodlamalar üzerinde yapılmıştır. Kodlamalar üzerinde gerçekleştirilen istatistik ve kelime bulutu analizi sonuçları Şekil 3 ve Şekil 4’de yer almaktadır. Bu analizler sonucunda, hedonizm en çok kullanılan ve uygulanan kod olarak tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, turistlerin en çok haz duydukları deneyimlerini ve düşüncelerini belirten yorumlara yer verdiklerini ifade eden bir bulgu olarak görülmektedir. “Yerel Kültür” kodlaması ikinci sırada yer alırken, üçüncü sırada da “Yenilenme” kodlamasının olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Tavsiye ve Şikayet Kod İlişkileri

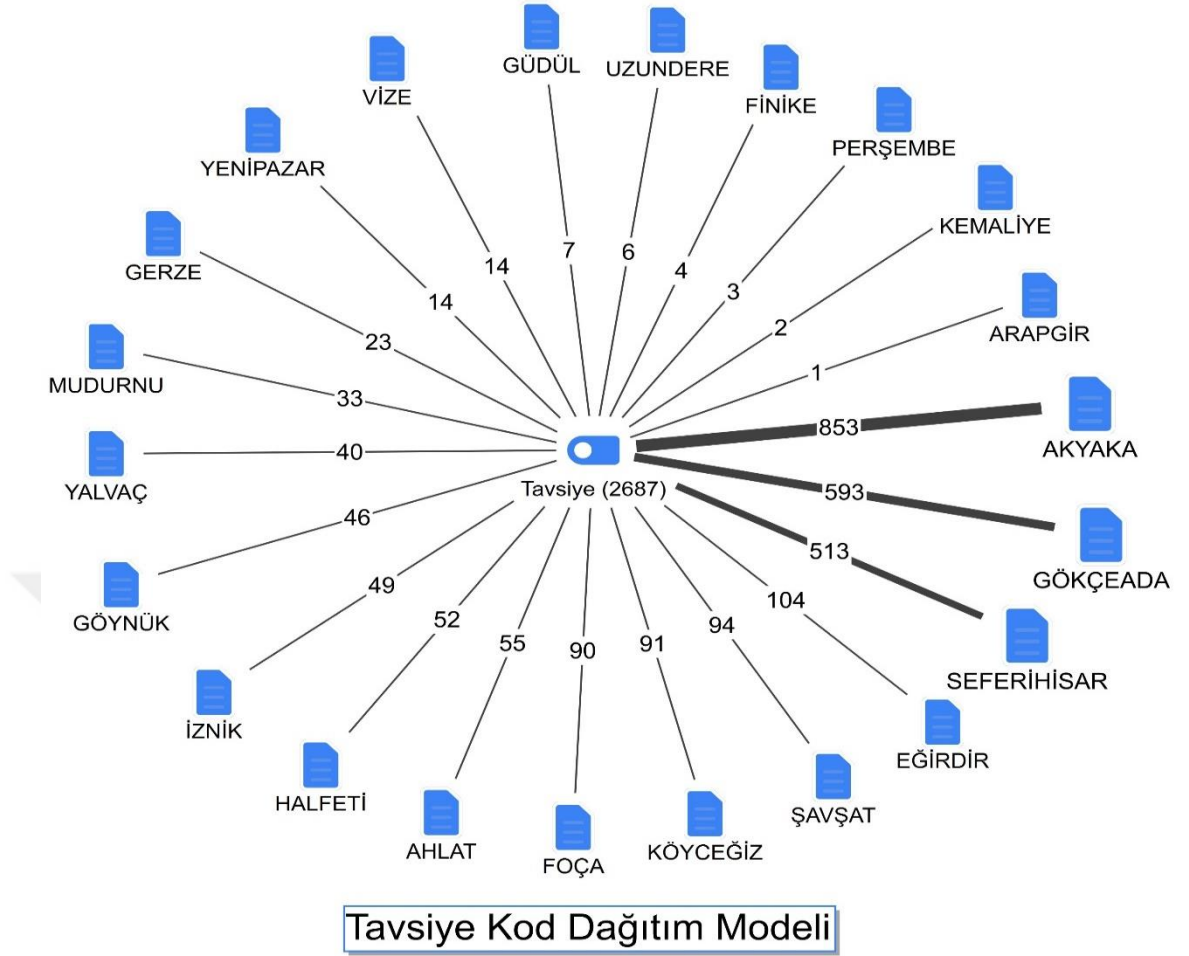
KOD SİSTEMİ	TAVSİYE	ŞİKÂyet	TOPLAM
YEREL KÜLTÜR	798	272	1070
BİLGİ	292	121	413
KATILIM	326	131	457
ANLAMLILIK	53	19	72
YENİLENME	719	173	892
YENİLİK	321	101	422
HEDONİZM	1109	235	1344
TOPLAM	3018	1052	4670

Kod ilişkileri analizi, kodları birleştirerek aynı etiketle kodlanmış bölümleri göstermekte olup kodlar arasındaki ilişkiler ve duruma göre karşılaştırmalar için kullanılabilmektedir (Gibbs, 2018).

Kod ilişkileri analizinde tavsiye ve şikayet kodları ile anlamlı olarak ilişkili olan kodların yoğunluğu tespit edilmiştir. Tablo 2 incelendiğinde en çok ilişkide olan kodlamanın Yerel Kültür olduğu tespit edilmiştir. Tavsiye ve şikayet kodlamalarının yerel kültür kapsamında turist deneyimi bileşenleri üzerinde oldukça ilişkili olduğu görülmektedir. İkinci olarak hedonizm bileşeni ile tavsiye ve şikayet kodlamalarının anlamlı olarak ilişkide olduğu görülmektedir. Üçüncü olarak en çok tavsiye ve şikayet kodlarının yer aldığı turist deneyimi bileşenin ise, yenilenme olduğu tespit edilmiştir.

4.3. Kod Dağıtım Analizleri

Turist deneyimi bileşenlerinin yanında analizlerde turistlerin tavsiye ve şikayet yorumları kodlanmıştır. Bu kodlamaların 22 sakin şehir ile arasındaki dağılımların ve ilişkilerin görülebilmesi doğrultusunda öncelikle tavsiye kodlamasının analizi yapılmıştır.

Şekil 5: Tavsiye Kod Dağıtım Analizi

Analiz bulguları Şekil 5’de gösterilmektedir. Bulgulara göre, tüm sakin şehirlerde tavsiye kodlamasıyla eşleşen ya da ilişkili olan turist deneyimlerinin olduğu görülmektedir. Tavsiye kodlamasına ilişkin en yoğun ilişkilerin bulunduğu şehirler Akkaya (853), Gökçeada (598) ve Seferihisar (513) olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, Tavsiye kodlamasının 2687 turist deneyimi veya yorumu ile bağlantısı olduğu görülmektedir. Tavsiye kodu adı altında kodlanan bazı ziyaretçi yorumları aşağıda verilmiştir;

“Ben hayatımda bu kadar güzel bir ortamda öyle güzel mezeler yemedim. Özellikle balık adana kebabı, deniz ürünlü mantarı ve güveşte ahtapotu şiddetle tavsiye ederim”(AKYAKA: Z.10141).

“Hem lezzetli hem ekonomik,. servis hizli ve guleryuzluydu. lokasyon ,tam.deniz kenarinda.herkese tavsiye ederim”(EĞİRDİR: Z.734).

“Adı gibi... küçük Ayasofya. Yolunuz Vize'ye düşerse mutlaka en az bir kere görün. Kilise izlerinden bir şey kalmamış olsa da değişim ve tarihini bilmek farklı hissettiriyor”(VİZE: Z.29).

“Aksam geç saatte gittiğim için ön tarafta boş masa bulamadım ancak arka sokakta güzel müzik eşliğinde birkaç saat gecirebilirsiniz. Ahtapot söğüş çok başarılı”(SEFERİHİSAR: Z.2873).

“Antep gezimizde Eski halfetiye uğramadan olmaz dedik, geldik. Kıyı boyunca yürüyüş yapılabilir, tekne gezisini şiddetle tavsiye ederim”(HALFETİ: Z.311).

“...araştırmak ve burda en azından bir cuma günü geçirmenizi tavsiye ederim ülkemizin korunması gereken en önemli kültürlerinden biri bence”(MUDURNU: Z.125).

“Doğa ile iç içe huzur dolu bir mekan. Yolunuz düşerse mutlaka uğrayın”(GÖYNÜK: Z.178).

“...hem çeşit bolluğu açısından zengin, hem oldukça temiz, kültürel açıdan da gözlerinizin kamaşacağı kemaliyeyi en güzel tanıtan güler yüzleriyle karşılayan bu güzel kafeye herkesin deneyimlemesini tavsiye ederim”(KEMALİYE: Z.4).

“Kesinlikle tavsiye edilir.Fiyatlari da oldukça makul.Denemelisiniz”(ARAPGİR: Z.6).

“Cok guzel bir ortam,kesinlikle gidilmesi gereken bir yer.heryerini gezmeme ragmen camburnu farki gösteriyor”(PERŞEMBE: Z.54).

“Pideleri harika ötesi Yenipazara geldiğinizde mutlaka Şahin Pideye uğramalısınız”(YENİPAZAR: Z.14).

“Ama belediyenin el atmasi gerek temizlenip dahada guzel olabilir”(GÜDÜL: Z.9).

“Atmosferi sizi huzura götürüyor. Foca sokaklarında iseniz mutlaka buraya uğrayın”(FOÇA: Z.599).

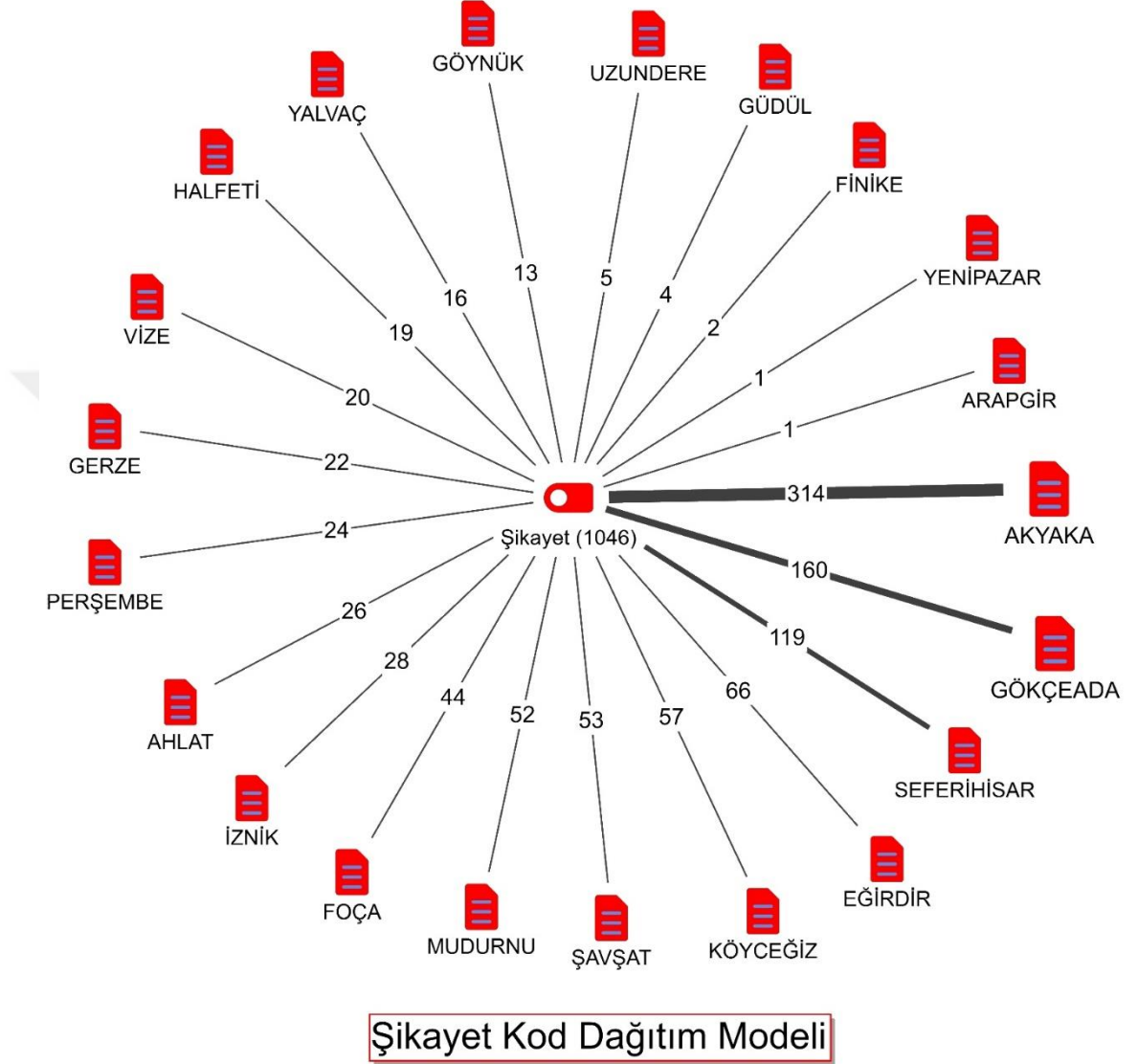
“antik kent Antokyayı gezmenizi tavsiye ederim”(YALVAÇ: Z.75).

“Ağustos ayında gitmenizi etkinlikleri görmenizi mezarlık ve kümbtleri gezmenizi tavsiye ederim sahilde de saç tava yemeyi vangölü kıyısında da ünlü dönerini yemeyi unutmayın...”(AHLAT: Z.53).

“Köyceğizin en güzel börek ve poğaçalarını yiyebileceğiniz tek işletme... Sahibi Rıdvan kardeşim gerçekten on numara insan, hem güler yüzlü hem samimi ve en önemlisi cana yakın olması.. Kesinlikle gidin ve deneyin, işletme sahibi Rıdvan beyle de mutlaka tanışın.. Ayrıca fiyat olarak çok uygun...”(KÖYCEĞİZ: Z.1147).

“Adanın ürünleri kullanarak evinizde hissedebileceğiniz bir ortamda karnınızı doyurabilirsiniz.Mutlaka deneyin”(GÖKÇEADA: Z.2770).

“Acil gidin şiddetle tavsiye ediyorum”(ŞAVŞAT: Z.168).

Şekil 6: Şikayet Kod Dağıtım Analizi

Turist deneyimi bileşenleri haricinde kodlanarak sakin şehirler ile ilişkisinin incelendiği bir diğer kod olan şikayet kodunun analiz sonuçları Şekil 6’da verilmektedir. Sonuçlara göre, dağılım sıklıkları farklılık gösterse de şikayet kodlamasının da tüm sakin şehirlerdeki turist deneyimi yorumlarıyla ilişkisi olduğu görülmektedir. Şikayet kodlamasına ilişkin en yoğun ilişkilerin bulunduğu şehirler Akyaka (314), Gökçeada (160) ve Seferihisar (119) olduğu görülürken bunun yanında, Şikayet kodlamasının

toplamda 1046 turist deneyimi veya yorumu ile bağlantısı olduğu tespit edilmiştir. Şikayet kodu adı altında kodlanan bazı ziyaretçi yorumları aşağıda verilmiştir;

“Servis rezelet. Kimin hangi masaya baktığı belli değil. Kahvaltı için gittik. Evde yapsak daha iyiydi. 45 dakika bekledik sonucunda peynir reçel harici birşey gelmedi. Sipariş ettiğimiz sıcaklar gelmediği için iptal etmek zorunda kaldık”(AHLAT: Z.155).

“Maalesef inanılmaz kalabalık ve bakımsız bir plajı var.. etraf sahil çok pis denizde aynı şekilde.. halk plajı son tercihiniz olsun”(AKYAKA: Z.263).

“İnsan kazıklıyorlar gereksiz pahalı lezzetsiz yemekler servis çok kötü ve menü çeşitsiz tavsiye etmiyorum kimseye sanırım buraya daha hoş biyer açılrsa daha güzel olur”(GÖYNÜK: Z.379).

“Eşim ile 2 Eylül akşamı yediğimiz ızgaralardan köftenin içinden tel çıktı işletmeci arkadaşlara söylediğimizde ızgaranın telinin olduğunu söylediler ve geçıştirdiler berbat bi yerdi hiç bir özür dahil dilemediler yediklerimizi bıraktık ve çıktık işletmeden tavsiye etmiyorum”(FİNİKE: Z.82).

“Malatya'ya gelen bı pazarlamacı arkadaşı götürdüm. Böyle bi patlıcan Tava olamaz. Yağ berbat ürün kalitesi berbat mideler hala bozuk. Tavsiye etmiyorum”(ARAPGİR: Z.3).

“Kahvaltı sonrası deniz havası alıp kahve çay sohbeti için gittiğimiz mekanda yalnızca içecek satışı yapılmadığıyla karşılaştık ve mekandan kaldırıldık kibarca . Uzun bir yoldan gelmiştik . Hiç bir şekilde memnun kalmadık“(PERŞEMBE: Z.44).

“Ancak bunca ziyaretçi akınına uprayan bir mekana mescid, tuvalet yapılmaması ve çöp konteynırları konulmamış olması tam bir facia. İnsanlar çöplerini dereye atıyor maalesef”(UZUNDERE: Z.18).

“... Servis kötüydü, personel suratsızdı. Pideler çok çok başarısızdı. Pişmemiş çamur gibi pide kondu önümüze. Çağlayan Pide ve Yenipazar bizim için bitmiştir.... Çok üzgünüz....”(YENİPAZAR: Z.28).

“Burada tek kötü taraf bu güzelliğın insan eliyle bozulması. Kıyıda bulunan restaurantların kalitesiz hizmet vermesi, tekne turlarının bir gezi olmaktan çok göbek atılacak yer olması ve bu turların size hiç birşey göstermeden geri dönmesi, eski Halfeti'nin içinin çok bakımsız ve pis olması gibi sayılacak bir çok eksi tarafı var”(HALFETİ: Z.415).

“Yani bu bakımından pek bir sıkıntımız olmasa da...kötü bir taraf her zaman oluyor maalesef... duşlar ve soyunma odaları hiç iç açıcı bir görünüm sağlamıyor... Bazı soyunma kabinlerinin kapıları kapanmıyor. Duş yerleri çok eski ve bakımsız!”(GÖKÇEADA: Z.51).

“Sit alanı ama Mogan gölü mangal alanından farkı yok. Son gittiğimde araçtan müziğin sesini açmış birileri, mangal yakmışlar, başka bir yerde çay ateşi... Yapanlar görgüsüz, izin verenler vizyonsuz”(GÜDÜL: Z.3).

“Ne yazık ki bu kadar muhteşem bir tarihe sahip olan TEOS kenti klasik anlayış ile kaderine terk edilmiş. Bakımsızlık ve başıboşluk hakim. Büyük hayal kırıklığı oldu bizim için”(SEFERİHİSAR: Z.92).

“Bütün bungalovlar örümcek ağı içindeydi heryer den böcekler sarkıyordu heryer pislik içinde Biz oturmadan çıktık. Siz bilirsiniz gidin görün”(VİZE: Z.105).

“Yer güzel ama İhaleyi alan işletme adeta mafya. Gezmeye gideyim derken dayak yiyip gelmeniz içten bile değil”(ŞAVŞAT: Z.58).

“Kesinlikle tavsiye etmiyorum çalışanlar çok ilgisiz bizim siparişimiz geç geldi ne zaman gelir diye sorduk sorun çıkarmanıza gerek yok diye olayı kavgaya çevirmeye başladılar”(EĞİRDİR: Z.668).

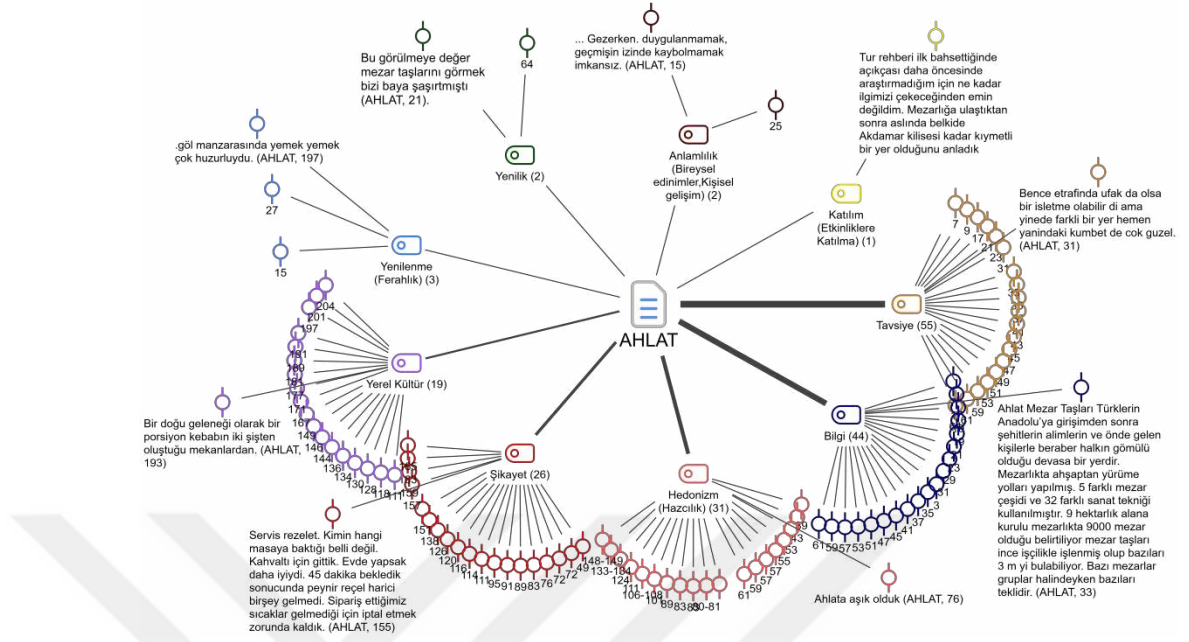
“Tek kelimeyle rezalet ! Tuvaletler duş alanları iğrenç uyarmamıza rağmen ilgilenen olmadı kesinlikle girilmez . Çalışanlar çok ilgisiz ve ters . Kamp alanı çok pis düzensiz . 3 aile gittik Birdaha adım atmayız . Asla tavsiye etmiyorum”(FOÇA: Z.45).

“Yolunun bozuk olduğunu yorumlardan okumuştum ama bu denli bozuk olduğunu tahmin etmemiştim. 9 km yol inanılmaz bozuk. İki araç yan yana geçemiyor biri diğerine yol vermesi gerekiyor.9 km lik yol yarım saatten fazla sürdü”(MUDURNU: Z.26).

4.4. Sakin Şehirler ve Turist Deneyimi Bileşenleri Analizleri

Türkiye’deki Sakin şehir ünvanına sahip şehirleri ziyaret eden turistlerin, çevrimiçi TripAdvisor platformunda yapmış oldukları yorumlar kodlanarak Tek-Vaka modeli analizi ile turist deneyimi bileşenleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Turistlerin deneyimlerinde, bileşenleri tanımlayan ve örtüşen yorumlar açığa çıkartılmıştır. Tek Vaka Modeli; seçilen belgenin kodlarını, kod bölümlerini görünür kılmayı amaçlar. Belge ile kodlar çizgilerle incelemeye konu olan sakın şehirlere bağlanmıştır ve her bir çizginin genişliği birbirinden farklıdır. Genişlik her bir kodun önemine işaret etmektedir. Bu kapsamda yapılan analizler şekillerde (Şekil 7-28) verilmiştir.

Ahlat Tek-Vaka Modeli

Şekil 7: Ahlat Tek-Vaka Modeli

Şekil 7’de Ahlat ilçesinin Tek-Vaka Modeli görülmektedir. Ahlat ilçesi için yapılmış yorumlarda en çok kodlanmış olan bileşenler, tavsiye (55), bilgi (44), hedonizm (31), şikayet (26) olarak görülmekte olup, katılım (1), anlamlılık (2), yenilik (2), yenilenme (3) ve yerel kültür (19) bileşenlerine ait az sayıda kodlanmış bölüm olduğu görülmektedir. Ahlat’ı ziyaret eden turistlerin yapmış olduğu bazı yorumlar aşağıda verilmiştir;

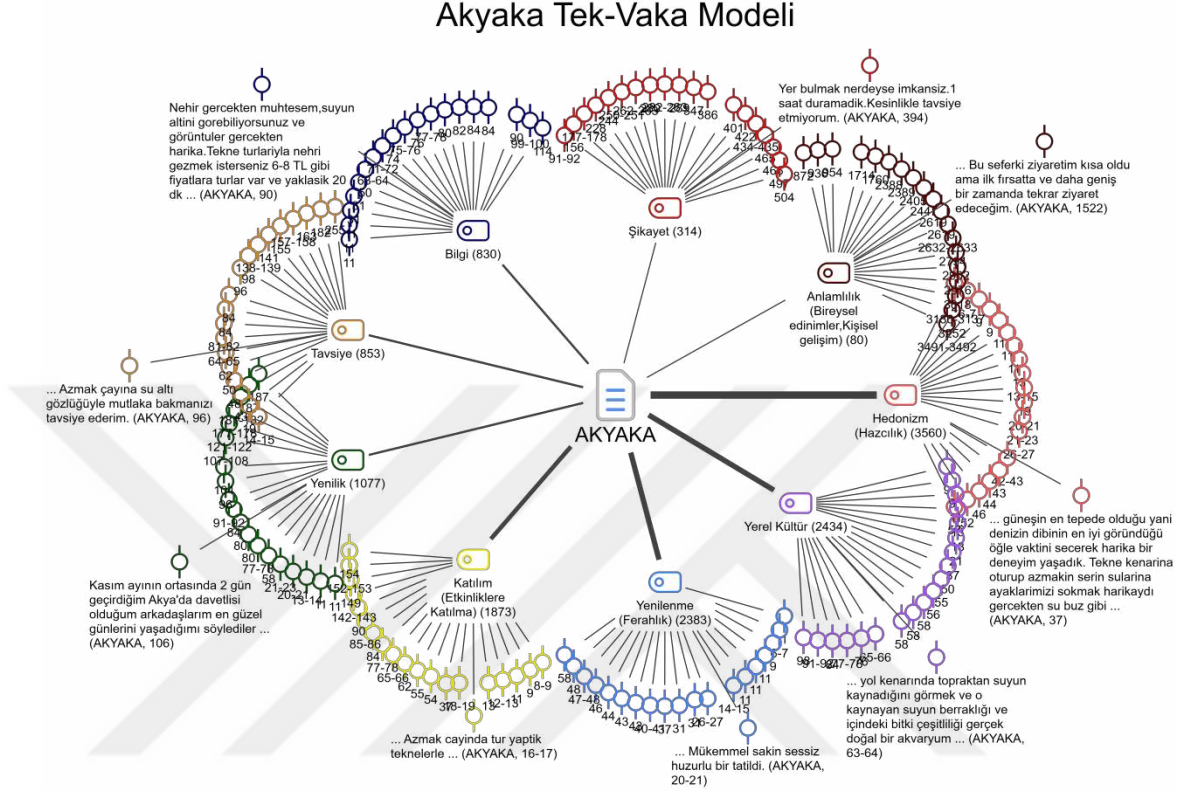
“... tavsiye ederim. Ahlat’a tekrar gitsem doğrudan öğle yemeğine gideceğim yer”(AHLAT: Z.191).

“Boyları 4,5 metreyi bulan mezar taşları. Yaklaşık 9 bin tane olduğu tahmin edilen taşlar genellikle oval ve dikdörtgen şeklindedir. Mezar taşlarının içleri küçük taşlarla örülerek doldurulmuş” (AHLAT: Z.17).

“Ahlat Mezar Taşları Türklerin Anadolu’ya girişinden sonra şehitlerin alimlerin ve önde gelen kişilerle beraber halkın gömülü olduğu devasa bir yerdir. Mezarlıkta ahşaptan yürüme yolları yapılmış. 5 farklı mezar çeşidi ve 32 farklı sanat tekniği kullanılmıştır. 9 hektarlık alana kurulu mezarlıkta 9000 mezar olduğu belirtiliyor mezar taşları ince işçilikle işlenmiş olup bazıları 3 m yi bulabiliyor. Bazı mezarlar gruplar halindeyken bazıları teklidir” (AHLAT: Z.33).

“Sessizliğin içinde sizinle konuşuyotlar sanki. Mezarlığın içinde taşlara bakmaya ara verip şöyle bir başınızı kaldırdığınızda Van gölünün kıyısında başı dumanlı dağlar

karşıyor balışlarınızı. Değişik alemlere dalıyorsunuz bir yanda 1200 lerden kalma tarihe yön vermiş kişiliklerin mezarları bir yanda modern dünya” (AHLAT: Z.59).

Şekil 8: Akyaka Tek-Vaka Modeli

Şekil 8’de Akyaka sakin şehrine ait Tek-Vaka Modeli görülmektedir. Akyaka sakin şehri için yapılmış yorumlarda en çok kodlanmış olan bileşenler, hedonizm (3560), Yerel Kültür (2434) ve yenilenme (2383), katılım (1873) olarak görülürken, bu bileşenlere kıyasla etkisi daha az olarak görülen anlamlılık (80), şikayet (314) ve bilgi (830), tavsiye (853) ve yenilik (1077) bileşenleridir. Akyaka’yı ziyaret eden turistlerin yapmış olduğu bazı yorumlar aşağıda verilmiştir;

“Azmak çayındaki yarım saatlik akvaryum turuna mutlaka katılın. Tekneden cam gibi suyun altındaki balıkları ve ormanı andıran yosunları zevkle izleyeceksiniz” (AKYAKA: Z.52).

“Geçen yılda gelmiştim buraya yine geldim ve her muğlaya gelişimde yğramadan gitmem. Buz gibi azmak çayının suyunda yüzmek sizi enerjik hale getiriyor” (AKYAKA: Z.88).

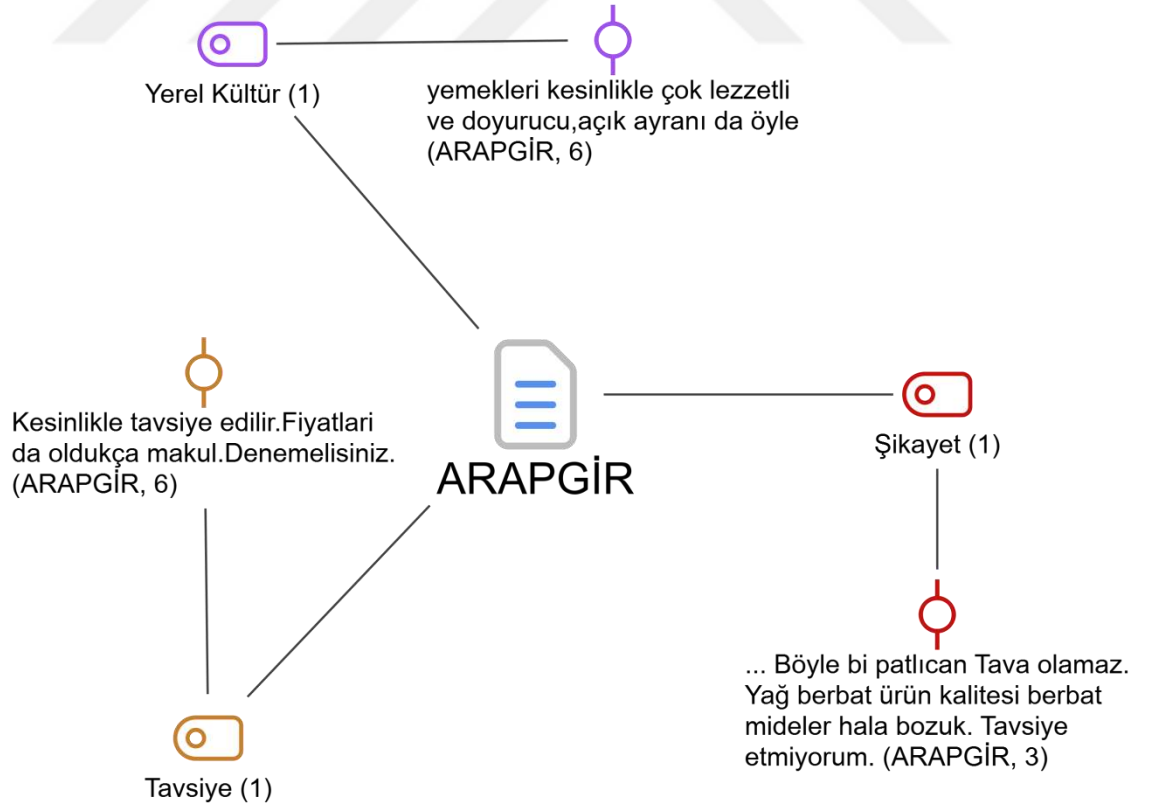
“Temmuz - Ağustos beklenildiği gibi çok kalabalık oluyormuş, sahilde yanyana şezlonglardan geçilemezmiş, Ama bahar aylarında ziyaret edilmesi gereken bir yer. Huzur, keyif, güzel yemek, deniz nehir, nehir kenarında muhteşem manzarada yapacağınız doğa yürüyüşü.... İnsan daha ne ister ki?” (AKYAKA: Z.106).

“Çevrede suya atılmış, sazlıklar arasındaki çeşitli çöpler keyfinizi kaçırıyor. Deniz tarafında 2 adet halk plajı var ama çok kalabalık ve pek keyifli değil” (AKYAKA: Z.76).

“Gürültünün, herşey dahil otellerin yerini apartlar ve pansiyonlar almıştır. Akyaka denince akla Azmak Nehri ve Nehir Turu, Balık Ekmek Yenen Tekneler, Çınar Plajında soğuk nehir suyu ile denizin birleştiği bölgede denize girmek gelmektedir” (AKYAKA: Z.293).

“Asla. Tam anlamıyla cennetten bir köşe. Azmakta yaptığınız tekne turu neşenize neşe katıyor Verdiği huzur, mutluluk hissi de apayrı. Turdan sonra huzurunuzu perçinlemek için ağaçların arasında ormanda bir yürüyüş de yapabilirsiniz” (AKYAKA: Z.46).

Arapgir Tek-Vaka Modeli

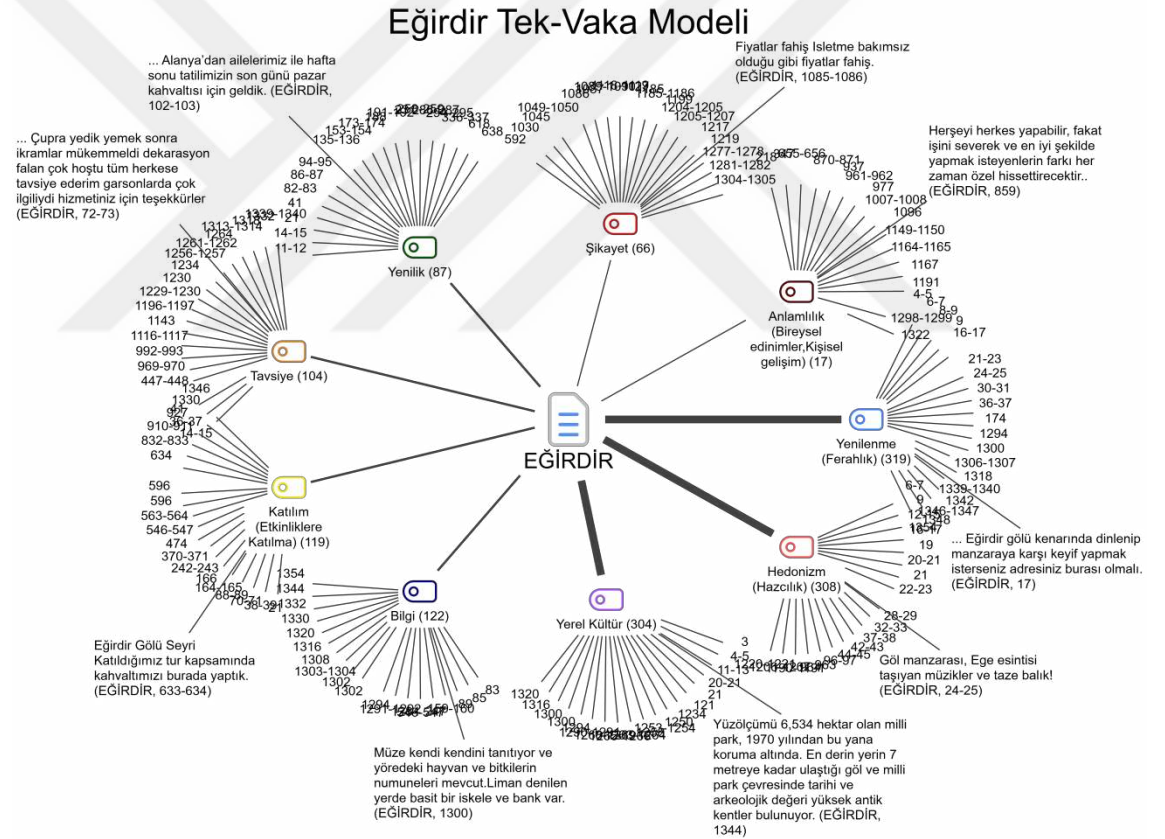
Şekil 9: Arapgir Tek-Vaka Modeli

Şekil 9’da Arapgir sakin şehrine ait Tek-Vaka Modeli görülmektedir. Arapgir sakin şehri için yapılmış yorumlarda kodlanmış olan bileşenler, yerel kültür (1), tavsiye (1) ve şikayet (1) olarak görülmektedir. Hedonizm, katılım, yenilik, yenilenme, anlamlılık ve bilgi bileşenlerine rastlanılmamıştır. Arapgir’i ziyaret eden turistlerin yapmış olduğu bazı yorumlar aşağıda verilmiştir;

“... Böyle bi patlıcan Tava olamaz. Yağ berbat ürün kalitesi berbat mideler hala bozuk. Tavsiye etmiyorum” (ARAPGİR: Z.3).

“... yemekleri kesinlikle çok lezzetli ve doyurucu, açık ayrıntı da öyle” (ARAPGİR: Z.6).

“Kesinlikle tavsiye edilir. Fiyatları da oldukça makul, Denemelisiniz” (ARAPGİR: Z.6).

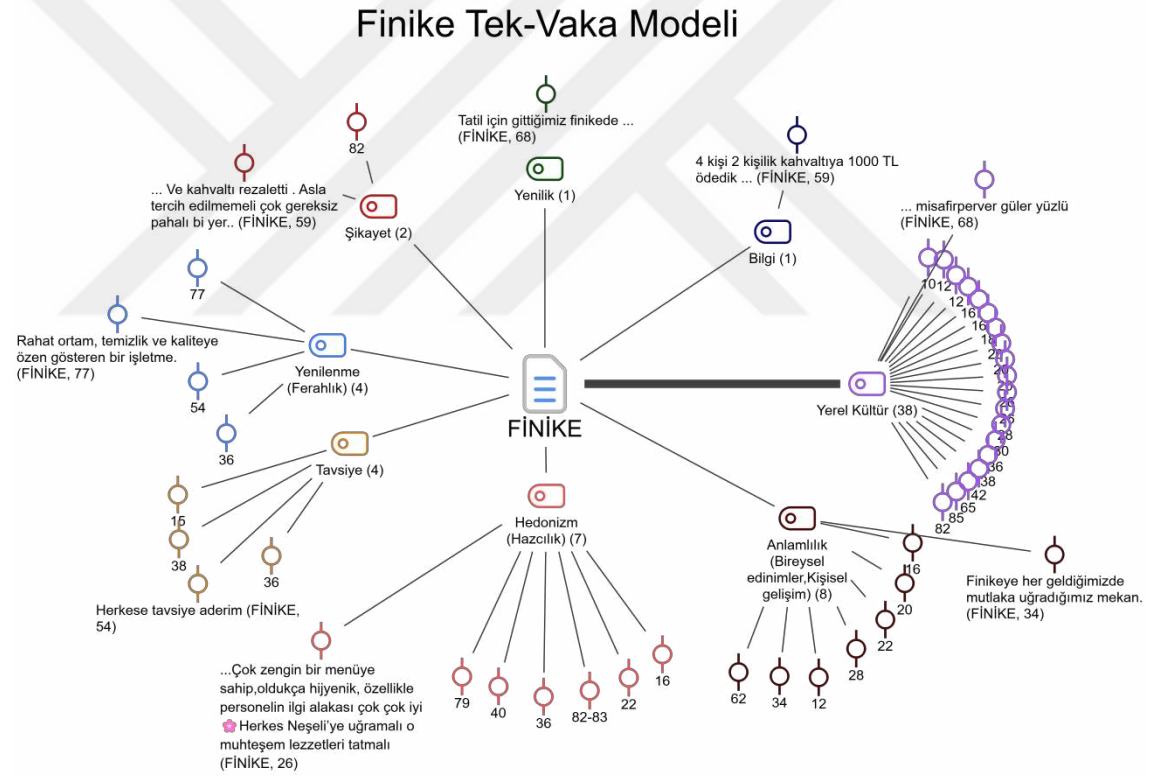
az olarak görülen anlamlılık (17), şikayet (66), yenilik (87), tavsiye (104), katılım (119) ve bilgi (122) bileşenleridir. Eğirdir’i ziyaret eden turistlerin yapmış olduğu bazı yorumlar aşağıda verilmiştir;

“Gerçekten Eğirdir’i tepeden görebileceğiniz en güzel yer. Manzara muhteşem” (EĞİRDİR: Z.636).

“Şehir dışından gelmiştik mekanın görüntüsü dikkatimizi çekti uğramak istedik konsepti ve ikramlıkları çok güzel tavsiye ederim bidaha gelmek dileğiyle” (EĞİRDİR: Z.14-15).

“Sabah ilk müşteri olarak gittik gözlemesi çok güzel çalışanlar güler yüzlü ve sıcak. göl manzarası çok iyi” (EĞİRDİR: Z.23).

“Arkadaşlarla kafa dinlemek. Okul arkadaşlarımızla Çok keyifli vakit geçirdik, her şey çok güzeldi Eğirdir’de geçirdiğim en güzel gün diyebilirim” (EĞİRDİR: Z.55).

Şekil 11: Finike Tek-Vaka Modeli

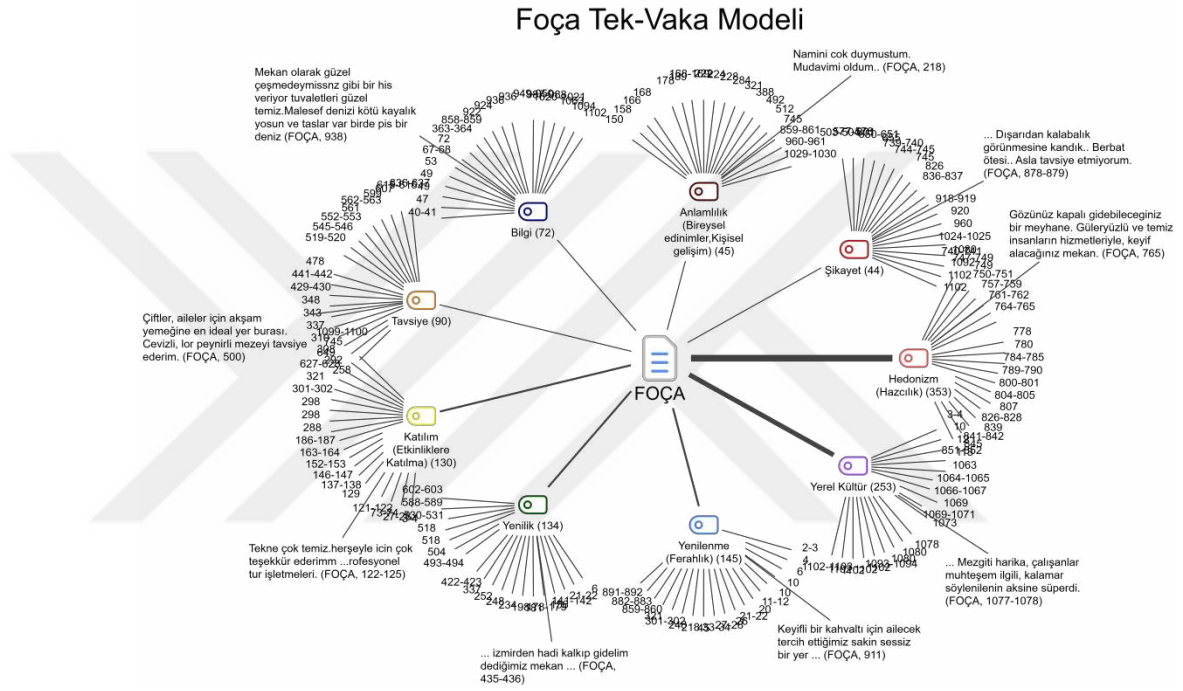
Şekil 11’de Finike sakin şehrine ait Tek-Vaka Modeli görülmektedir. Finike sakin şehri için yapılmış yorumlarda en çok kodlanmış olan bileşen, yerel kültür (38) olarak görülürken, bu bileşenlere kıyasla nerdeyse etkisiz olarak görülen bilgi (1), yenilik (1), şikayet (2), yenilenme (4), tavsiye (4), hedonizm (7) ve anlamlılık (8) bileşenleridir.

Katılım bileşenine ait bir yoruma rastlanılmamıştır. Finike’yi ziyaret eden turistlerin yapmış olduğu bazı yorumlar aşağıda verilmiştir;

“Harika bir ortamda, balığa doyacaksınız... Mezeler harika” (FİNİKE: Z.18).

“Sadece midemiz değil ruhumuzda gulen yuzlerinizle doydu. Teşekkür ederiz” (FİNİKE: Z.22).

“Öncelikle personel çok ilgili ve güler yüzlü balıkları harika. Sahilde olmamasına rağmen ortamı güzel çok memnun kaldık” (FİNİKE: Z.36).

Şekil 12: Foça Tek-Vaka Modeli

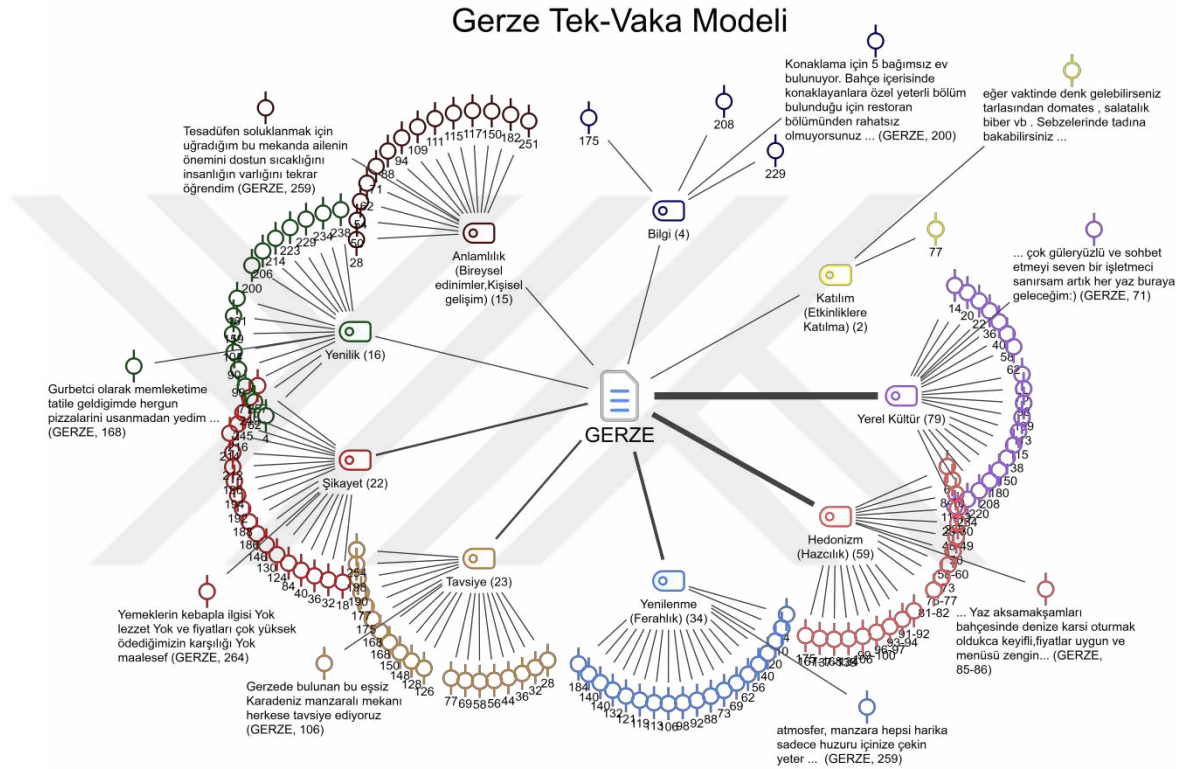
Şekil 12’de Foça sakin şehrine ait Tek-Vaka Modeli görülmektedir. Foça sakin şehri için yapılmış yorumlarda en çok kodlanmış olan bileşenler, hedonizm (353), yerel kültür (253), yenilenme (145), yenilik (134) ve katılım (130) olarak görülürken, bu bileşenlere kıyasla etkisi daha az olarak görülen şikayet (44), anlamlılık (45), bilgi (72) ve tavsiye (90) bileşenleridir. Foça’yı ziyaret eden turistlerin yapmış olduğu bazı yorumlar aşağıda verilmiştir;

“Çok keyifli bir deneyim, güler yüzlü çalışanlara ve kaliteli bir menüye sahipler. Denizi temiz. Gün batımı iskeleden muazzam” (FOÇA: Z.5).

“Kesinlikle tavsiye ediyorum 2 yasinda kızım ve ailem uli ordaydik, calisanlar cok yardım severdi. Yemekler cok lezzetli ve porsiyonlari büyük, Akdeniz salatasini tavsiye ederim. Tatilimiz boyunca baska yere gitmedik” (FOÇA: Z.6).

“Giriş hafta içi 50, hafta sonları 80 lira. Müzikler 80-90 lar ile başlıyor ve ö.sonra günümüzün HİT parçaları ile devam ediyor” (FOÇA: Z.10).

“Hersey o kadar güzeldi ki . Tekrar aynı planları yapmak için can atıyoruz. Tam bir aile teknesi . Yemekler harika . Çalışanlar o kadar tatlılar ki her istediğinizi yerine getiriyorlar hiç geri çevirmiyorlar. Çok memnun kaldık. Fiyatlar da diğer bütün teknelere göre çok uygun . Çok teşekkürler” (FOÇA: Z.98).

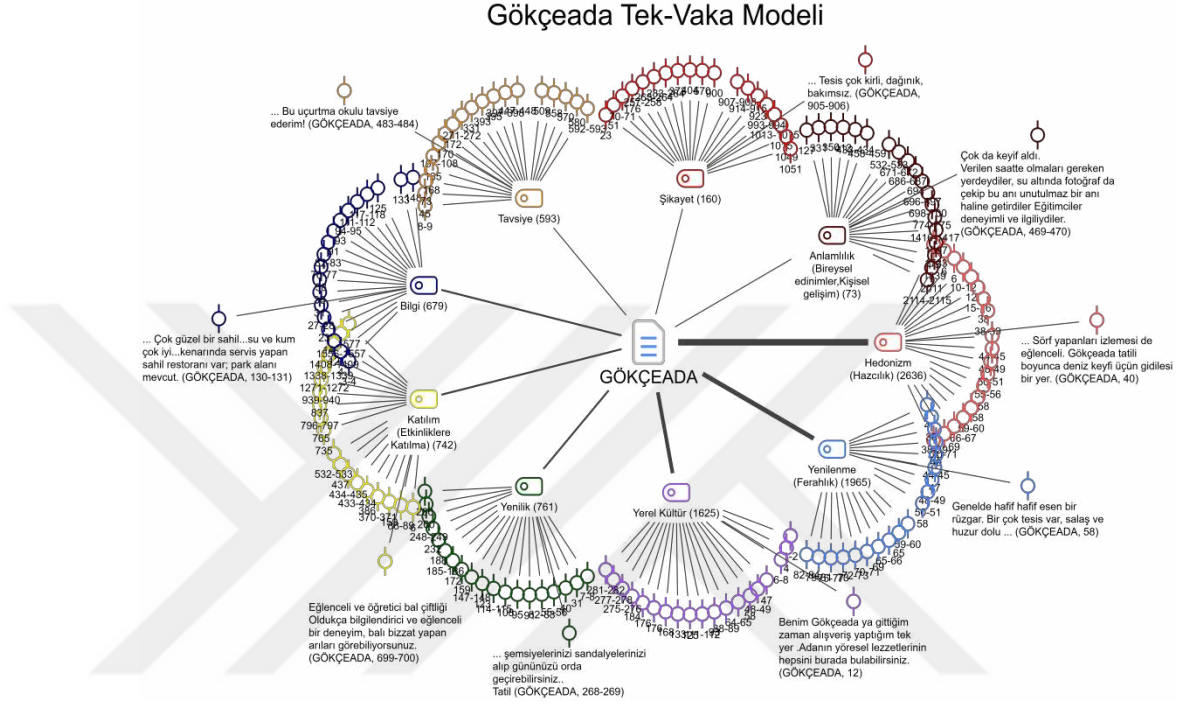

Şekil 13’de Gerze sakin şehrine ait Tek-Vaka Modeli görülmektedir. Gerze sakin şehri için yapılmış yorumlarda en çok kodlanmış olan bileşenler, yerel kültür (79), hedonizm (59), yenilenme (34), tavsiye (23) ve şikayet (22) olarak görülürken, bu bileşenlere kıyasla etkisi çok az olarak görülen katılım (2), bilgi (4), anlamlılık (15) ve yenilik (16) bileşenleridir. Gerze’yi ziyaret eden turistlerin yapmış olduğu bazı yorumlar aşağıda verilmiştir;

“Sinop ayaklarınızın altında. Güzel Manzara eşliğinde gün batımı çok güzel” (GERZE: Z.6).

“Eşsiz manzaraya sahip seyir noktası. Sinop burnunu tamamiyle görevileceğiniz bir yer. Eğer kuzeyden gelen sisli havayıda yakalarsanız şanslısınız” (GERZE: Z.10).

“Burada Gerze Limanı'nın etkileyici manzarasına karşı yemek yiyebilir, çay kahve içebilirsiniz. Ayrıca akşam içki de içebileceğiniz mekanın teras katında canlı müzik de oluyor” (GERZE: Z.30).

Şekil 14’de Gökçeada sakin şehrine ait Tek-Vaka Modeli görülmektedir. Gökçeada sakin şehri için yapılmış yorumlarda en çok kodlanmış olan bileşenler, hedonizm (2636), yenilenme (1965) ve yerel kültür (1625) olarak görülürken, bu bileşenlere kıyasla etkisi az olarak görülen yenilik (761), katılım (742), bilgi (679) ve tavsiye (593) görülmektedir. Etkisi daha az olarak görülenler ise anlamlılık (73) ve şikayet (160) bileşenleridir. Gökçeada’yı ziyaret eden turistlerin yapmış olduğu bazı yorumlar aşağıda verilmiştir;

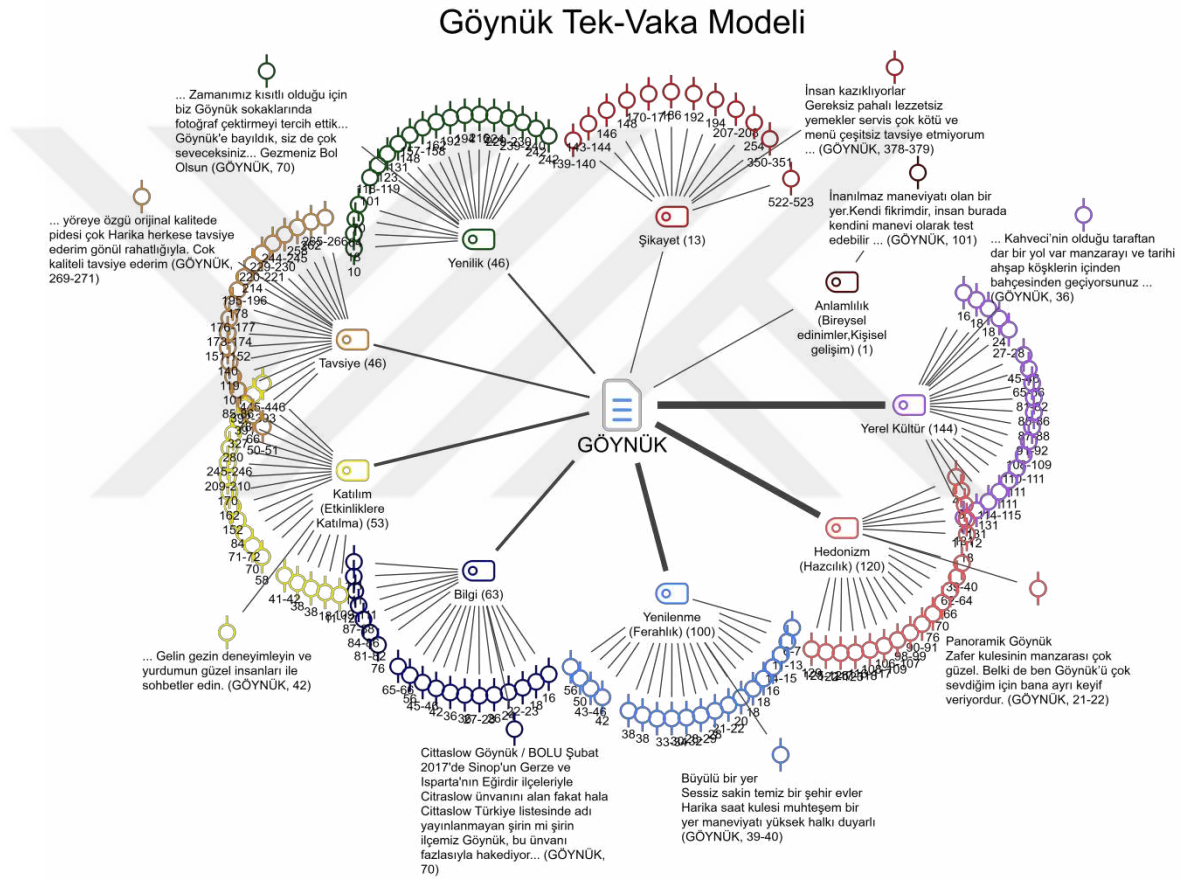
“Fiyatları biraz pahalı buldum ama ürünler çok kaliteli olduğu için bir şey diyemedim. Dükkan sahibi ve çalışanlar oldukça ilgili ve nazikler” (GÖKÇEADA: Z.4).

“Harika lezzet ve ilgi, Merkezde bir çok zeytin ürünü ve adaya özel organik ürün bulabileceğiniz yer mevcut, biz Ada Rüzgarını tercih ettik, zeytin ve zeytinyağı ürünleri çok lezzetli ve kaliteli, satış öncesi çalışanlar size çok yardımcı oluyorlar, önden tadım

yapabiliyorsunuz, zeytinyağlarını sıcak-soğuk kullanım olarak alabilmeniz adına sizi yönlendirip açıklama yapıyorlar ve bilgilendiriyorlar, kekik ürünleri de son derece güzel, dağ kekiği ve limon kekiği alabilirsiniz, teşekkürler Ada Rüzgarı” (GÖKÇEADA: Z.8).

“Benim Gökçeada ya gittiğim zaman alışveriş yaptığım tek yer .Adanın yöresel lezzetlerinin hepsini burada bulabilirsiniz” (GÖKÇEADA: Z.12).

“Rüzgâr sörfü için eğitimleri de varmış. Yapma fırsatımız olmadı fakat çeşme’de yapmıştık kesinlikle fırsatınız varsa deneyin” (GÖKÇEADA: Z.331).

Şekil 15: Göynük Tek-Vaka Modeli

Şekil 15’de Göynük sakin şehrine ait Tek-Vaka Modeli görülmektedir. Göynük sakin şehri için yapılmış yorumlarda en çok kodlanmış olan bileşenler, yerel kültür (144), hedonizm (120) ve yenilenme (100) olarak görülürken, bu bileşenlere kıyasla etkisi daha az olarak görülen yenilik (46) ve tavsiye (46) bileşenleridir. Diğer bir taraftan etkisi daha az olarak görülebilecek bilişenler ise anlamlılık (1), şikayet (13), katılım (53) ve bilgi (63)

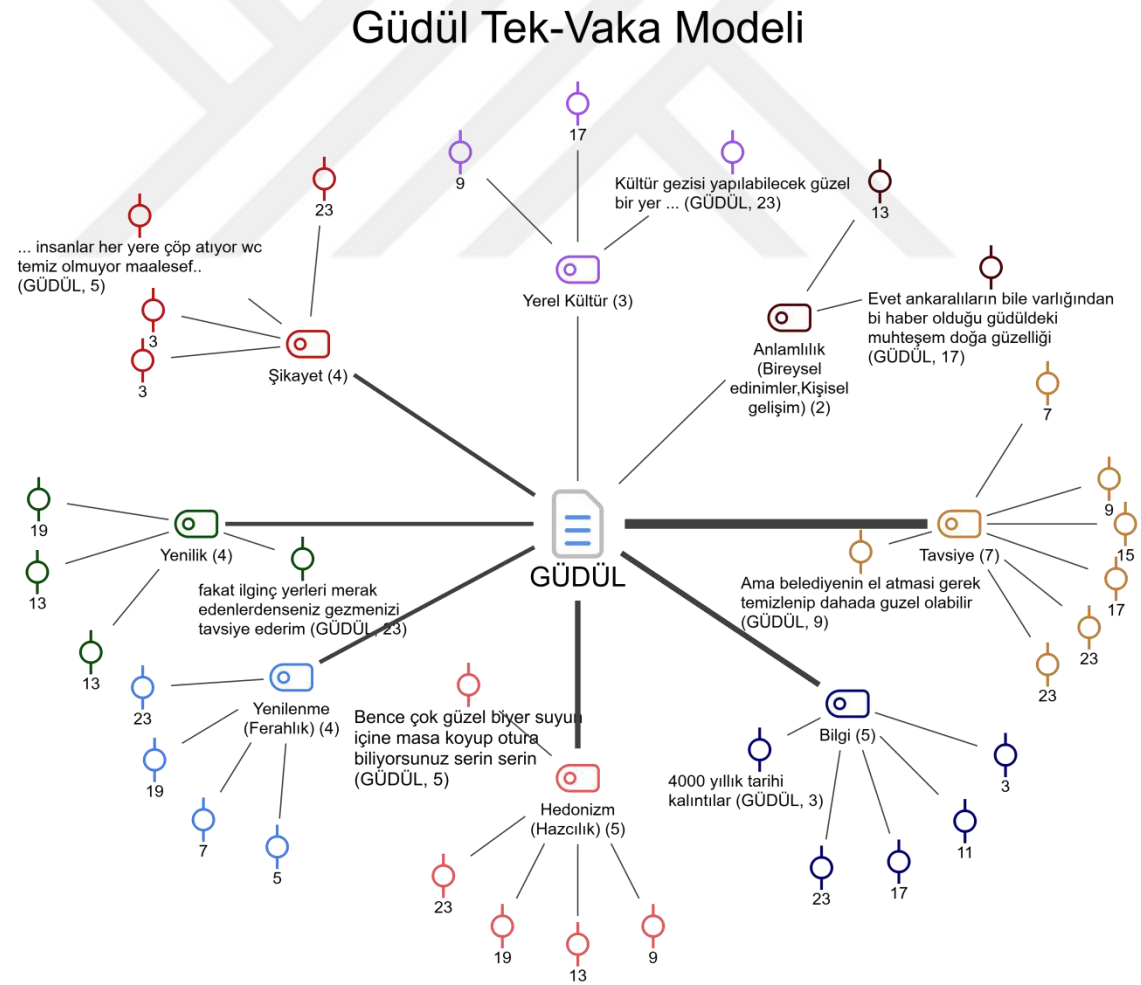
bileşenidir. Göynük'ü ziyaret eden turistlerin yapmış olduğu bazı yorumlar aşağıda verilmiştir;

“tarihin dokusunu ve kokusunu hissetmek tepeden tüm güzellikleri bol oksijenli bir ortamda sizi tarihle buluşturan muhteşem bir ambiyans yeşilin her tonu eşsiz bir manzara” (GÖYNÜK: Z.12).

“Kuleye çıkılan yol bayağı yorucu dik bir yokuş, ama çıktığınıza değiyor. Göynük’ e tamamen yukarıdan bakıyorsunuz ve çok hoş bir manzara” (GÖYNÜK: Z.20).

“... Ancak heryer çok pis, yeldeğirmenleri bakımsızlıktan yıkılmak üzere, keşke güzelliklerimize sahip çıksak, en azından korumayı bilsek” (GÖYNÜK: Z.148).

“Lezzetli yemekler ilgili garsonlar ve gülyüz Paşazade Göynük te yemek yemek için tereddütsüz tercih edilebilir aşçı tabağını da öneririm” (GÖYNÜK: Z.329).

Şekil 16’da Güdül sakin Őhrine ait Tek-Vaka Modeli görülmektedir. Güdül sakin Őhri için yapılmış yorumlarda en çok kodlanmış olan bileşenler, tavsiye (7), bilgi (5), hedonizm (5), yenilenme (4), yenilik (4) ve Şikayet (4) olarak görülürken, bu bileşenlere kıyasla etkisi daha az olarak görülen anlamlılık (2) ve yerel kültür (3) bileşenleridir. Katılım bileşenine ait bir yoruma rastlanılmamıştır. Güdül’  ziyaret eden turistlerin yapmış olduğu bazı yorumlar aşağıda verilmiştir;

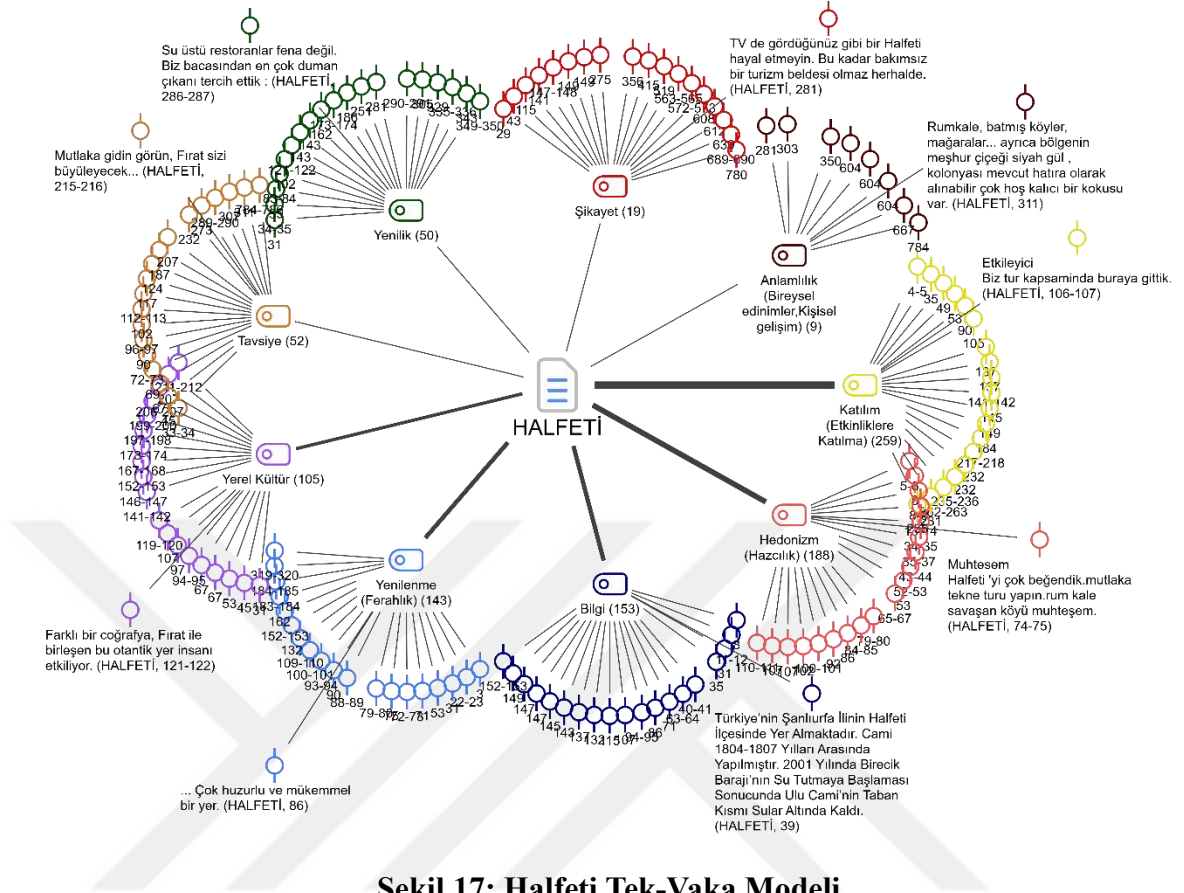
“Ankara g d lde, su kenari, yeŐillik icinde kafa dinlemek, temiz hava almak, doge ile birlikte olmak için ideal bir yerdir” (GÜDÜL: Z.7).

“Evet ankaral ların bile varlığından bi haber olduğu g d ldeki muhteşem doğa güzelliği” (GÜDÜL: Z.17).

“Sit alan  ama Mogan gölü mangal alanından fark  yok. Son gittiğimde araçtan müziğin sesini açmış birileri, mangal yakm Őlar, başka bir yerde çay ateşi... Yapanlar görgüsüz, izin verenler vizyonsuz” (GÜDÜL: Z.3).

“Dogasi harika magaranin golgesi altinda dere kenarinda piknik yapip cay icmek cok guzel.balik tutkunlarida vardi” (GÜDÜL: Z.9).

Halfeti Tek-Vaka Modeli

Şekil 17: Halfeti Tek-Vaka Modeli

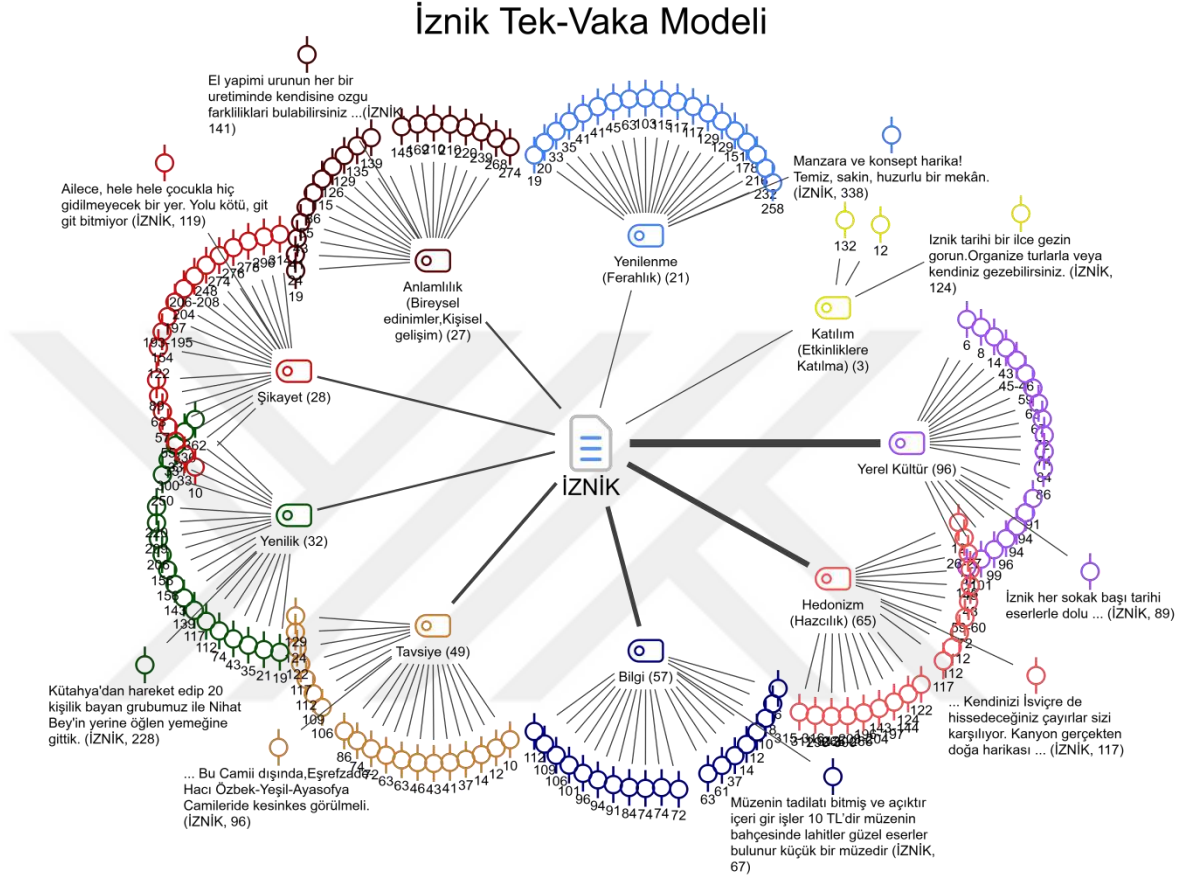
Şekil 17’de Halfeti sakin şehrine ait Tek-Vaka Modeli görülmektedir. Halfeti sakin şehri için yapılmış yorumlarda en çok kodlanmış olan bileşenler, katılım (259), hedonizm (188), bilgi (153), yenilenme (143) ve yerel kültür (105) olarak görülürken, bu bileşenlere kıyasla etkisi daha az olarak görülen anlamlılık (9), şikayet (19), yenilik (50) ve tavsiye (52) bileşenleridir. Halfeti’yi ziyaret eden turistlerin yapmış olduğu bazı yorumlar aşağıda verilmiştir;

“Doğal güzellik olarak tipik doğu kenti. Tekne turu kişi başı 75 TL. Ama tekneyi doldurmadan kalkmıyorlar” (HALFETİ: Z.3).

“Şehir Urfa’nın karakteristik özelliklerini taşımasıyla beraber Fırat nehrine kıyı olması ile Şanlıurfa’dan ayrışıyor Fırat Nehir’indeki tekne turları Halfeti yi gezme noktasında cazip hale getiriyor” (HALFETİ: Z.23).

“Şanlıurfa Gaziantep turumuz esnasında uğradığımız bir yer olan Halfeti, anayoldan yaklaşık yarım saat mesafe içerde bulunuyor. Vakit ayırıp tekne turu yapmayacaksanız gitmeye değmez” (HALFETİ: Z.141).

“Hakikaten göze hitap eden güzel bir manzarası var, Tekneyle tur imkanı da geziyi anlamlı kılıyor, Urfa'nın içindeki balık lokantalarında karadeniz hamsi tavaşını yemektense, yörenin gölünden çıkan balıkları yemeyede eyvallah. Keşke tarihi dokuyu bozan yeni yapılan binalar olmasaydı, burası daha anlamlı bir hale gelebilirdi” (HALFETİ: Z.281).

Şekil 18: İznik Tek-Vaka Modeli

Şekil 18’de İznik sakin şehrine ait Tek-Vaka Modeli görülmektedir. İznik sakin şehri için yapılmış yorumlarda en çok kodlanmış olan bileşenler, yerel kültür (96), hedonizm (65), bilgi (57) ve tavsiye (49) olarak görülürken, bu bileşenlere kıyasla etkisi daha az olarak görülen yenilenme (21), anlamlılık (27), şikayet (28) ve yenilik (32) bileşenleridir. Diğer bir taraftan etkisiz olarak görülebilecek bilişen ise katılım (3) bileşenidir. İznik Akyaka’yı ziyaret eden turistlerin yapmış olduğu bazı yorumlar aşağıda verilmiştir;

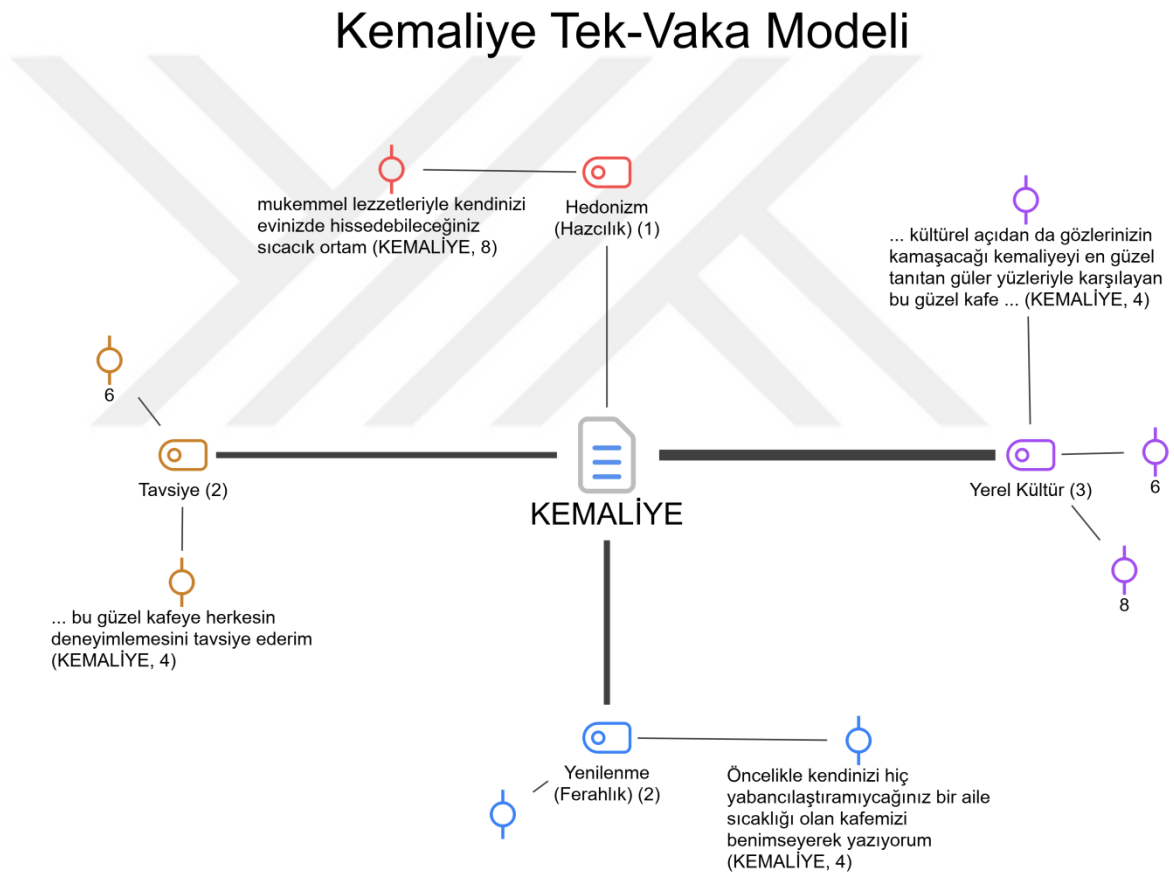
“Dünya tarihi açısından önemli bir yapı olan Ayasofya mabedi; ilk olarak MS. 7’nci yüzyılda Romalılar tarafından inşa edilen Gymnasium üzerine Bizans Dönemi’nde bazilika olarak inşa edilmiştir. 11’inci yüzyıldaki depremde sonra yenilenmiştir. Üç sahanlıdır. Orhan Gazi tarafından İznik’in fethiyle 1331 yılında camiye dönüştürülen

yapı, Kanuni Sultan Süleyman döneminde Mimar Sinan tarafından yenilenmiştir.” (İZNİK: Z.6).

“Yukarıda Çandarlı var sizmari doğa evleri, bungalov tarzında . İznik h m doğası hem de tarihiyle keyifle zaman geçireceğiniz bir mekan” (İZNİK: Z.41).

“Sessiz sakin ve güzel bir göldür etrafında yürüyüş yapabilir kafelerde Oturup çay, kahve içebilirsiniz. Yazın da gölde Yüzebilir dinlenip, serinliyebilirsiniz” (İZNİK: Z.45).

“Kerevit cızlamasını özellikle öneririm her damak tadına hitabeden bir lezzeti var emeği geçen herkesin eline sağlık” (İZNİK: Z.356).

Şekil 19: Kemaliye Tek-Vaka Modeli

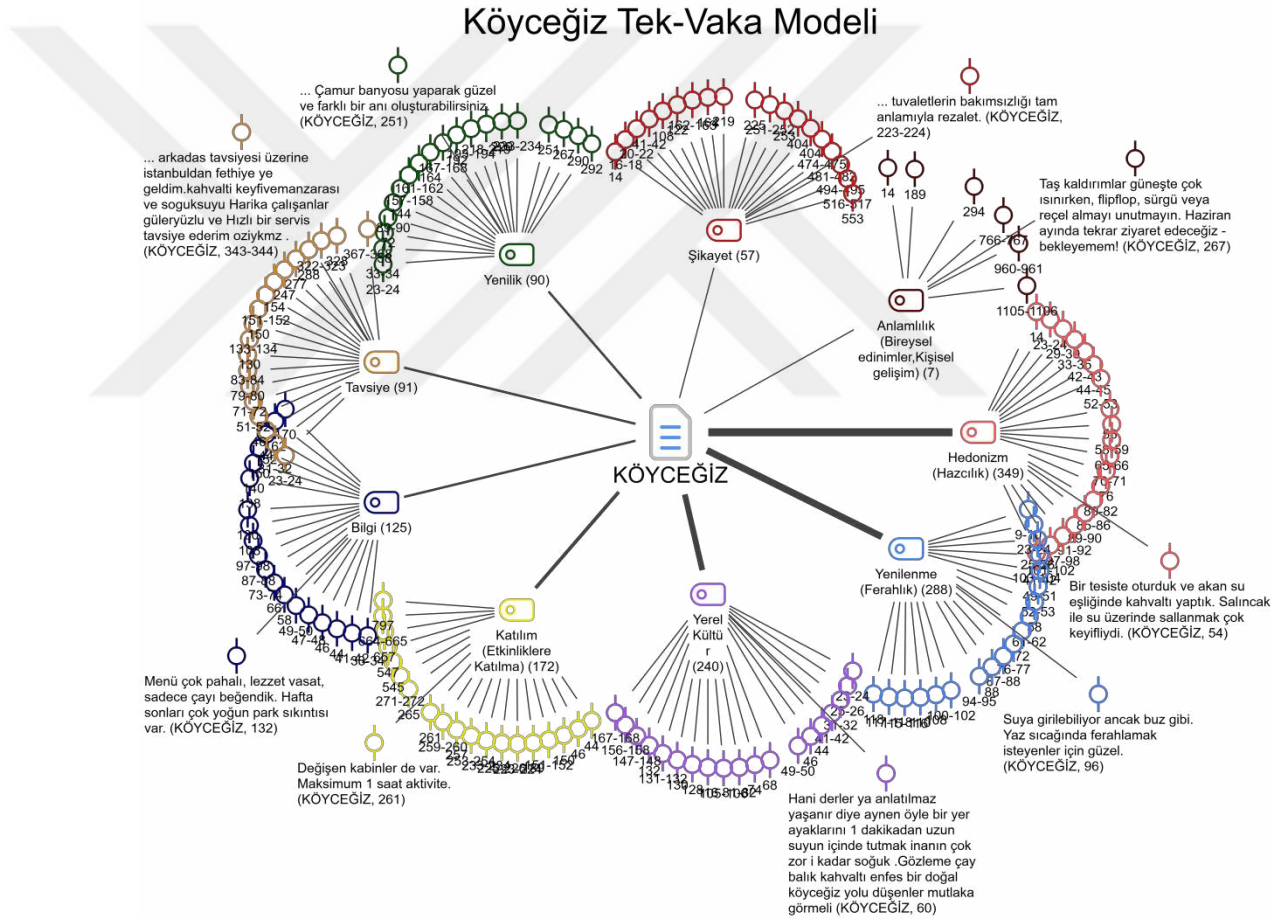
Şekil 19’da Kemaliye sakin şehrine ait Tek-Vaka Modeli görülmektedir. Kemaliye sakin şehri için yapılmış yorumlarda kodlanmış olan bileşenler, yerel kültür (2), tavsiye (2), yenilenme (2) ve hedonizm (1) olarak görülmektedir. Yenilik, katılım,

anlamlılık, bilgi ve şikayet bileşenlerine rastlanılmamıştır. Kemaliye’yi ziyaret eden turistlerin yapmış olduğu bazı yorumlar aşağıda verilmiştir;

“Öncelikle kendinizi hiç yabancılaştıramıycağınız bir aile sıcaklığı olan kafemizi benimseyerek yazıyorum” (KEMALİYE: Z.4).

“Serpme kahvaltısı gerçekten çok güzeldi. İlgileri de fazlasıyla hoştu. Teşekkür ediyoruz. Gitmeyi düşünenlere tavsiye ediyorum” (KEMALİYE: Z.6).

“Güler yüzlülükleri samimiyetleri ve mukemmel lezzetleriyle kendinizi evinizde hissedebileceğiniz sıcacık ortam” (KEMALİYE: Z.8).

Şekil 20: Köyceğiz Tek-Vaka Modeli

Şekil 20’de Köyceğiz sakin şehrine ait Tek-Vaka Modeli görülmektedir. Köyceğiz sakin şehri için yapılmış yorumlarda en çok kodlanmış olan bileşenler, hedonizm (349), yenilenme (288) ve yerel kültür (240) olarak görülürken, bu bileşenlere kıyasla etkisi daha az olarak görülen şikayet (57), yenilik (90), tavsiye (91), bilgi (125)

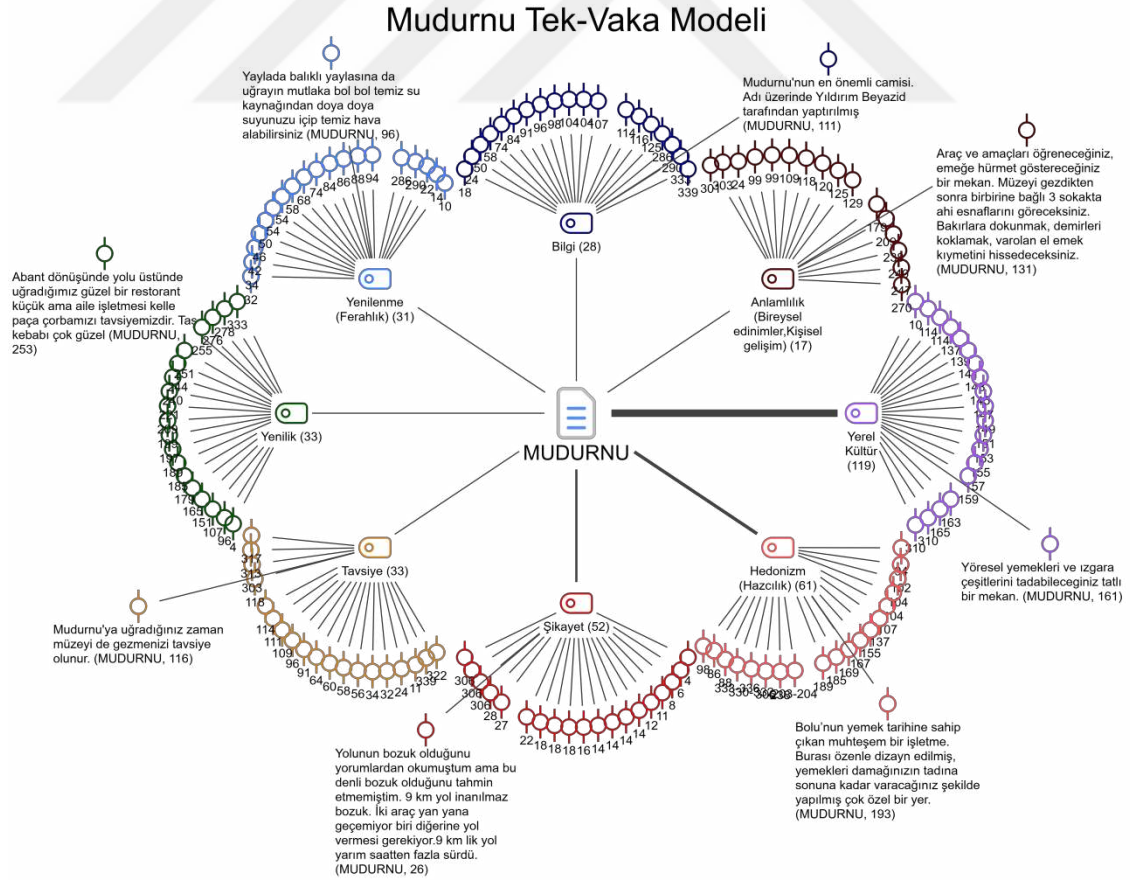
ve katılım (172) bileşenleridir. Diğer bir taraftan etkisiz olarak görülebilecek bilişen ise anlamlılık (7) bileşenidir. Köyceğiz'i ziyaret eden turistlerin yapmış olduğu bazı yorumlar aşağıda verilmiştir verilmiştir;

"Serpme kahvaltılı istedik ama ne kalitesi ne de menü bizi tatmin etmedi mekan güzel işletme sınıfta kaldı. Basit kalitesiz ürünlerle işi yürütmeye çalışıyorlar" (KÖYCEĞİZ: Z.14).

"Herkes merhabalar köyceğiz'e bağlı ağaçlar arasında buz gibi akarsuyun içinde kurulmuş tesisler harika bir yer özellikle şelale restaurant'a gittik hizmet kalite Güler yüzlü lezzet mutlaka görün tavsiye ederim yolunuz üstü ise mutlaka uğramanızı tekrar tavsiye ediyorum herkese iyi tatiller" (KÖYCEĞİZ: Z.24).

"Bayıldık, Dim çayına gittiyseniz benzer özelliklerde, doğası, havası, buz gibi suyu harika, görülmeli. Biz tepedeki Akarsu Restorantı tercih ettik, herşey çok güzeldi, fiyatlarda ucuzdu" (KÖYCEĞİZ: Z.72).

"Yuvarlakçay Köyceğiz'de gidiş yolu oldukça düzgün tam bir doğal güzellik alanı. Bu alanda bir çok işletme var, hemen hemen hepsi birbirine benzer özellikte sanıyorum" (KÖYCEĞİZ: Z.150).

Şekil 21: Mudurnu Tek-Vaka Modeli

Şekil 21’de Mudurnu sakin şehrine ait Tek-Vaka Modeli görülmektedir. Mudurnu sakin şehri için yapılmış yorumlarda en çok kodlanmış olan bileşenler, yerel kültür (119), hedonizm (61) ve şikayet (52) olarak görülürken, bu bileşenlere kıyasla etkisi daha az olarak görülen anlamlılık (17), bilgi (28), yenilenme (31), yenilik (33) ve tavsiye (33) bileşenleridir. Katılım bileşenine rastlanılmamıştır. Mudurnu’yu ziyaret eden turistlerin yapmış olduğu bazı yorumlar aşağıda verilmiştir;

“İstanbul’dan kalktık, park girişinin kapısına kadar gittik, kilit vurmuşlar. Kötü hava koşullarından dolayı kış boyu kapalıymış meğerse. Hiçbir resmi sayfada bu bilginin olmamasından dolayı buraya yazmak istedim özellikle. Gitmeden önce emin olun mutlaka” MUDURNU: Z.8).

“Çok dere ve yağmur var.Bu göle gitmek akıl karı değil.Öncelikle son 10 km,asfalttan ayrıldıktan sonraki kısım yol değil,ormancı yolu.Kesinlikle sedan ile gidilmemeli.Tutki gittiniz göl kısmen kampçılar için belki uygundur.Tesis yok,piknik masası yok,gezinti yolu yok,manzara yok.Yalova dipsiz gölün bile kötüsü.O mücadeleye degecek birşey yok” (MUDURNU: Z.18).

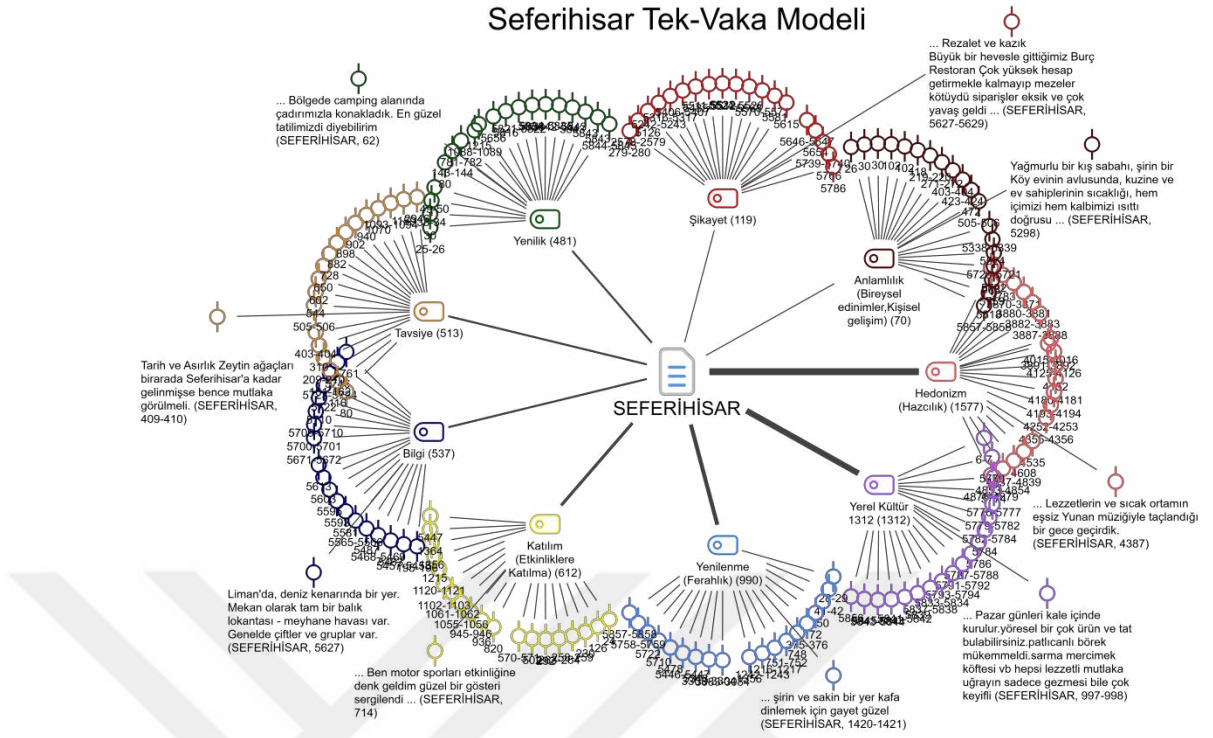
“Yıldırım Beyazıd Camii,onun şehzadeligi döneminde Bolu merkez ve Mudurnu'da 2 Camii ve külliye yaptırmıştır.Bolu'daki gibi medrese bugün yoktur.Şadırvan'da.Bolu'daki gibi 2 hamam durmaktadır.Bolu Y.Beyazıd Camii ve külliyesi 1382 yılında yaptırılmıştır,Mudurnu Camii kitabesi kaybolmuştur.Hamam ise Bolu gibi 1382 yılında yaptırılmış.Camii için 1374 değil 1382 tarihini vermek,Bolu ve Mudurnu külliyelerinin eş zamanlı yapıldığını söylemek doğru olur.Bolu gibi burasıda yıllar içinde 5-6 kez restore edilmiştir.Kubbe açıklığı 19.65 mt ile Anadolu liderlerindendir.Bu yüzden taşıyıcı kasnak duvarlar kalın yapılmış ve kubbe erken başlatılmıştır.Bu yüzden Bolu'dakine göre daha dayanıklı olmuştur” (MUDURNU: Z.107).

“Yemekleri ve misafirperverligiyle cook guzel vakit gecirdik tavsiye ederim kaymakli ekmek kadayifi harikaydi” (MUDURNU: Z.205).

Şekil 22’de Perşembe sakin şehrine ait Tek-Vaka Modeli görülmektedir. Perşembe sakin şehri için yapılmış yorumlarda en çok kodlanmış olan bileşenler, yerel kültür (26), şikayet (24), hedonizm (15), yenilenme (14) ve yenilik (12) olarak görülürken, bu bileşenlere kıyasla etkisi daha da az olarak görülen anlamlılık (2), bilgi (2) ve tavsiye (3) bileşenleridir. Katılım bileşenine rastlanılmamıştır. Perşembe’yi ziyaret eden turistlerin yapmış olduğu bazı yorumlar aşağıda verilmiştir;

“Aile işletmesi tadında olan bu mekanda Servis ağır ancak burası ye kalk tarzı bir yer değil, burada geçirdiğiniz her dakika Deniz, koylar Ve meyve bahçeleri ile bir dinginlik, dinlenmişlik hissi meydana getiriyor” (PERSEMBE: Z.86).

89

Şekil 23: Seferihisar Tek-Vaka Modeli

Şekil 23’de Seferihisar sakin şehrine ait Tek-Vaka Modeli görülmektedir. Seferihisar sakin şehri için yapılmış yorumlarda en çok kodlanmış olan bileşenler, hedonizm (1577), yerel kültür (1312) ve yenilenme (990) olarak görülürken, bu bileşenlere kıyasla etkisi az olarak görülen yenilik (481), tavsiye (513), bilgi (537) ve katılım (612) bileşenleridir. Diğer taraftan etkisi daha az olarak görülebilecek anlamlılık (70) ve şikayet (119) bileşenleridir. Seferihisar Sakin şehrinizi ziyaret eden turistlerin yapmış olduğu bazı yorumlar aşağıda verilmiştir.

“Sığacık'a gezmeye gittiğimiz de Teos Antik Kenti'ne de uğradık. Çok büyük bir alan sahile kadar iniyor. Kazı faaliyetleri devam ediyor” (SEFERİHİSAR: Z.8).

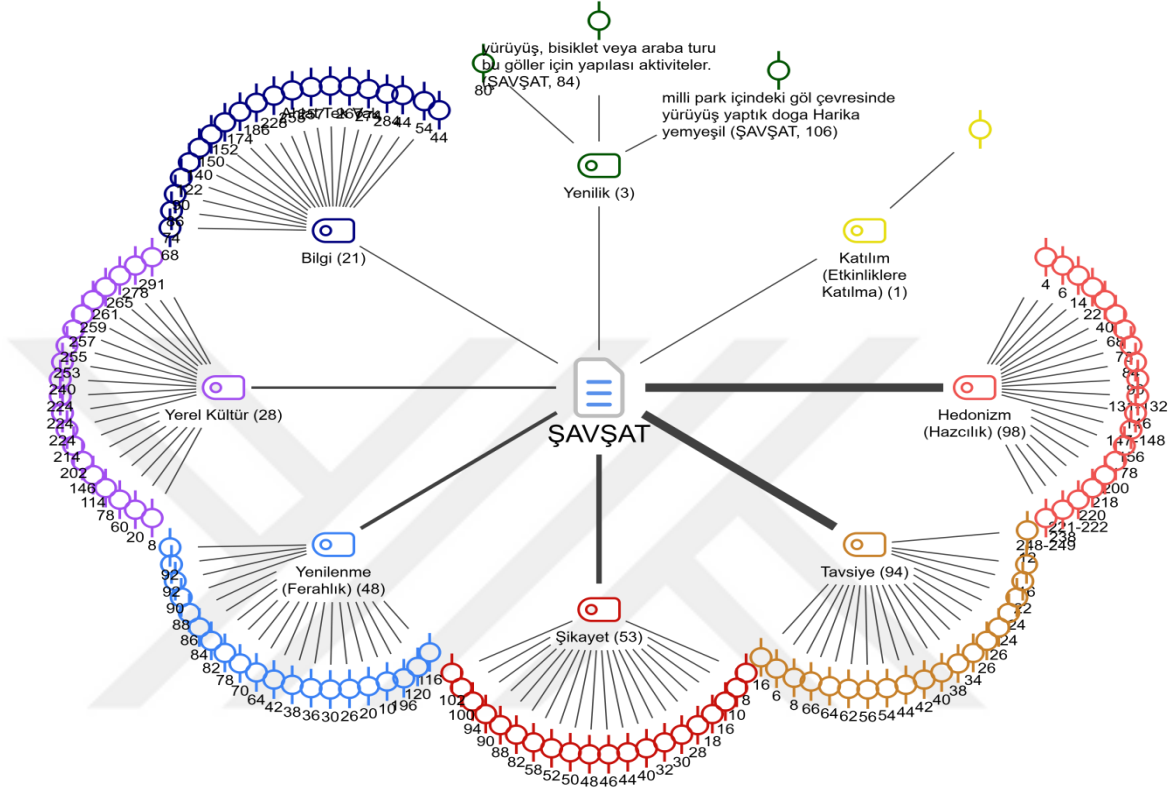
“Diğer antik kentlerden farklı olarak güneşin altında yanmadan zeytin ağaçlarıyla çevrili özel yapılmış yolda ilerleyerek şehri gezmeniz mümkün” (SEFERİHİSAR: Z.50).

“Tarih kokan bu yer sığacıktan araçla 10 dk uzaklıkta tepeden aşağıya indiğinizde dümdüz bir arazi üzerinde kalıyor antik kent” (SEFERİHİSAR: Z.132).

“Sessiz, sakin, huzurlu, gürültüden uzak tatil arayamların mutlaka gelmesi gereken bir belde” (SEFERİHİSAR: Z.442).

“Bu yüzden pazar günleri kale içinde kurulan ve her yöne taşan köy pazarı şirinliğinden dolayı tam puan alıyor.Tarihi bir ortamda,tatilde,alışveriş yapmak normal bir duygudan bir tık ileri” (SEFERİHİSAR: Z.580).

Şavşat Tek-Vaka Modeli

Şekil 24: Şavşat Tek-Vaka Modeli

Şekil 24’de Şavşat sakin şehrine ait Tek-Vaka Modeli görülmektedir. Şavşat sakin şehri için yapılmış yorumlarda en çok kodlanmış olan bileşenler, hedonizm (98), tavsiye (94) ve şikayet (53) olarak görülürken, bu bileşenlere kıyasla etkisi az olarak görülen bilgi (21), yerel kültür (28) ve yenilenme (48) bileşenleridir. Diğer taraftan etkisiz sayılabilecek katılım (1) ve yenilik (3) bileşenleridir. Anlamlılık bileşenine rastlanılmamıştır. Şavşat’ı ziyaret eden turistlerin yapmış olduğu bazı yorumlar aşağıda verilmiştir;

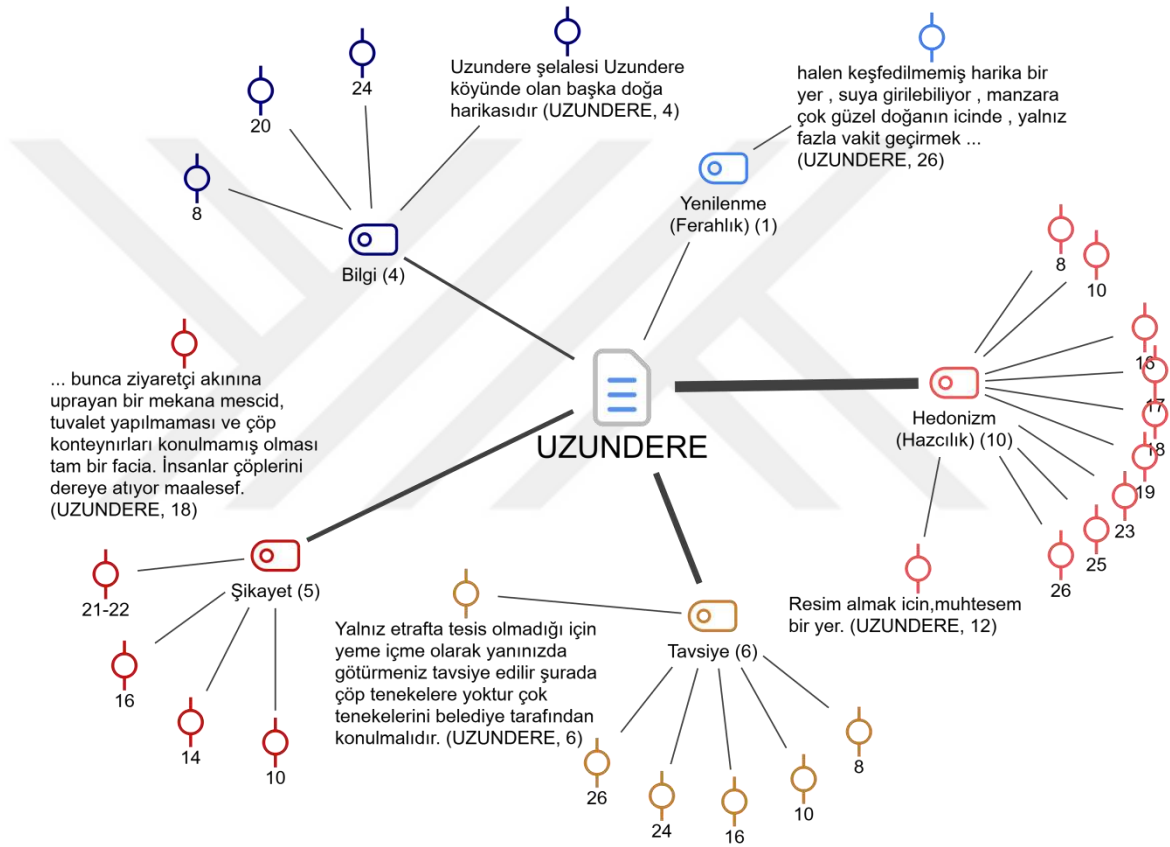
“Parkın işletme müdür bir tuhaftı. İşletme de kampa gelenler için hiçbir şekilde alış-veriş yapma imkanı yoktu ve gecelik çadır ücretleri biraz pahalı geldi” (ŞAVŞAT: Z.10).

“Karagöl milli parkına adını veren bu göl etrafında ki orman dokusu, mesire alanları ve çevresindeki yürüyüş yoluyla mükemmel bir kamp alanı” (ŞAVŞAT: Z.74).

“Piknik alanları mevcut. Giriş ücretli. Ulaşmak için çeşitli dağ ve koy yollarından geçeceksiniz. Yolu pek iyi değil” (ŞAVŞAT: Z.140).

“Hani o fotoğraflarda gördüğünüz Karagöl var ya evet onlardan daha güzel.Devasa ağaçlar gölde balıklar kayalardan sızan sular piknik imkanı herşeyiyle harika” (ŞAVŞAT: Z.172).

Uzundere Tek-Vaka Modeli

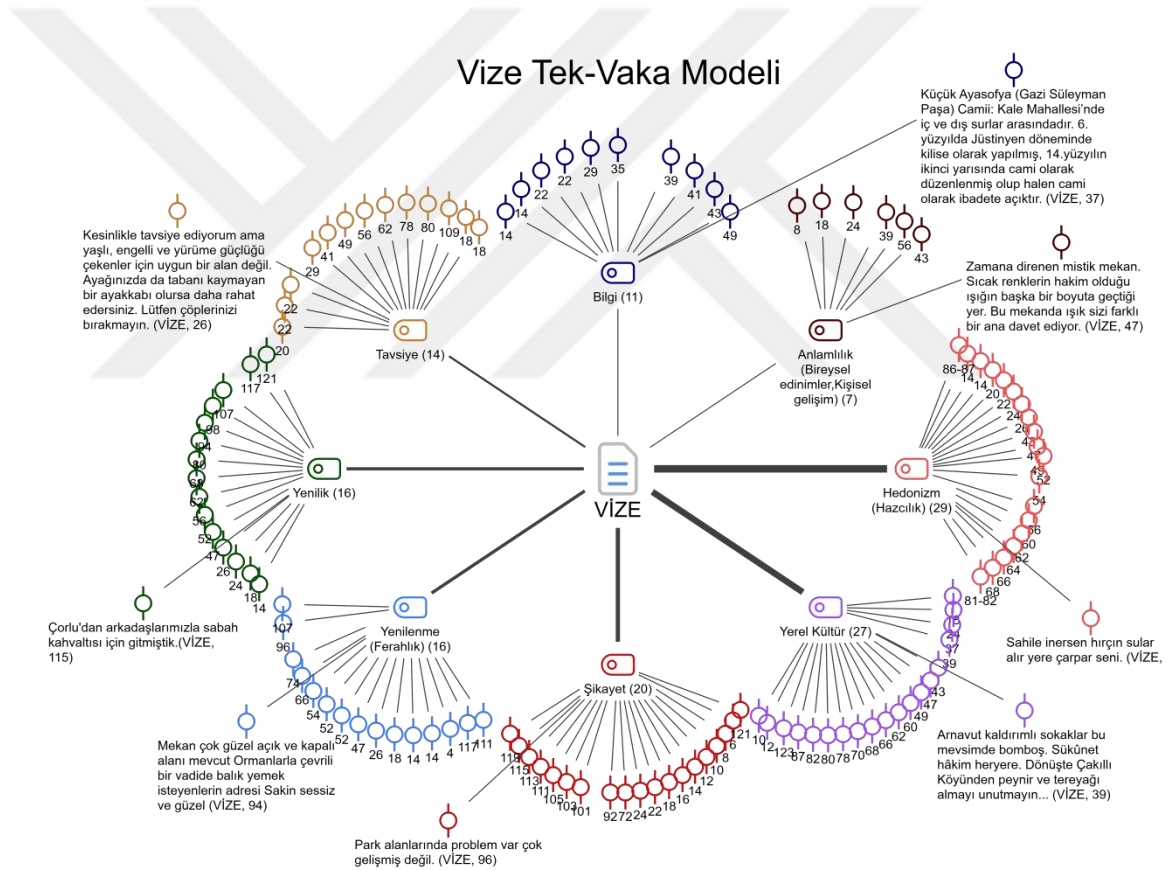
Şekil 25: Uzundere Tek-Vaka Modeli

Şekil 25’de Uzundere sakin şehrine ait Tek-Vaka Modeli görülmektedir. Uzundere sakin şehri için yapılmış yorumlarda en çok kodlanmış olan bileşenler, hedonizm (10), tavsiye (6) ve şikayet (5) olarak görülürken, bu bileşenlere kıyasla etkisi daha da az olarak görülen yenilenme (1) ve bilgi (4) bileşenleridir. Yenilik, katılım, yerel kültür ve anlamlılık bileşenlerine rastlanılmamıştır. Uzundere’yi ziyaret eden turistlerin yapmış olduğu bazı yorumlar aşağıda verilmiştir;

“Sakin yorumlara kanıpta buranın çok güzel bir yer olduğunu zannetmeyin. Yolu çok uzak ve kesinlikle çekilmiyor. Eğer buraya gelicekseniz bütün gününüzü feda etmelisiniz. Üstelik bütün bu yorgunluğun ardından gördüğünüz tek şey küçücük leş gibi kokan bir şelale. Hatta onu görmek için bile yürüyerek bir sürü yokuş inmeniz gerekiyor. Yani 50 yaş üstü buraya zor inip çıkar. Görülecek o kadar yer varken buraya gelmeniz çok saçma ve verimsiz olur” (UZUNDERE: Z.22).

“... yalnız fazla vakit geçirmek istiyorsanız yanınızda yiyecek içecek götürün alınacak bi yer yok yakınında” (UZUNDERE: Z.26).

“Yalnız etrafta tesis olmadığı için yeme içme olarak yanınızda götürmeniz tavsiye edilir şurada çöp tenekelere yoktur çok tenekelerini belediye tarafından konulmalıdır” (UZUNDERE: Z.6).

Şekil 26: Vize Tek-Vaka Modeli

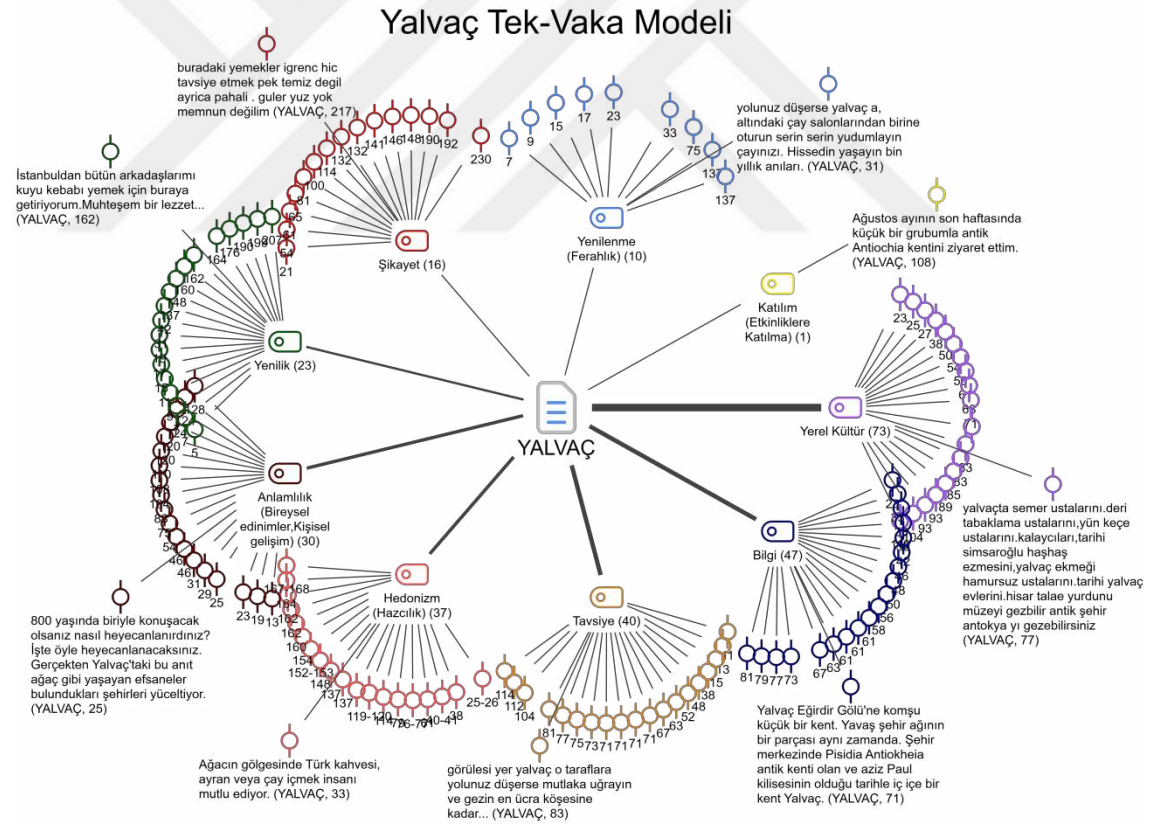
Şekil 26'da Vize sakin şehrine ait Tek-Vaka Modeli görülmektedir. Vize sakin şehri için yapılmış yorumlarda en çok kodlanmış olan bileşenler, hedonizm (29), yerel kültür (27) ve şikayet (20) olarak görülürken, bu bileşenlere kıyasla etkisi az olarak

görülen bilgi (11), tavsiye (14), yenilik (16) ve yenilenme (16) bileşenidir. Diğer taraftan etkisi daha da az sayılabilecek anlamlılık (7) bileşenidir. Katılım bileşenine rastlanılmamıştır. Vize'yi ziyaret eden turistlerin yapmış olduğu bazı yorumlar aşağıda verilmiştir;

“Adı gibi... küçük Ayasofya. Yolunuz Vize'ye düşerse mutlaka en az bir kere görün. Kilise izlerinden bir şey kalmamış olsa da değişim ve tarihini bilmek farklı hissettiriyor” (VİZE: Z.29).

“Bu, bir aile kendi restoran, her şey ev yapımı / yerli ve yerel ürünler ile mükemmel. Yıl boyunca açık. Hizmet çok dost canlısı, yemekler lezzetli” (VİZE: Z.123).

“Zamana direnen mistik mekan. Sıcak renklerin hakim olduğu ışığın başka bir boyuta geçtiği yer. Bu mekanda ışık sizi farklı bir ana davet ediyor” (VİZE: Z.47).

Şekil 27: Yalvaç Tek-Vaka Modeli

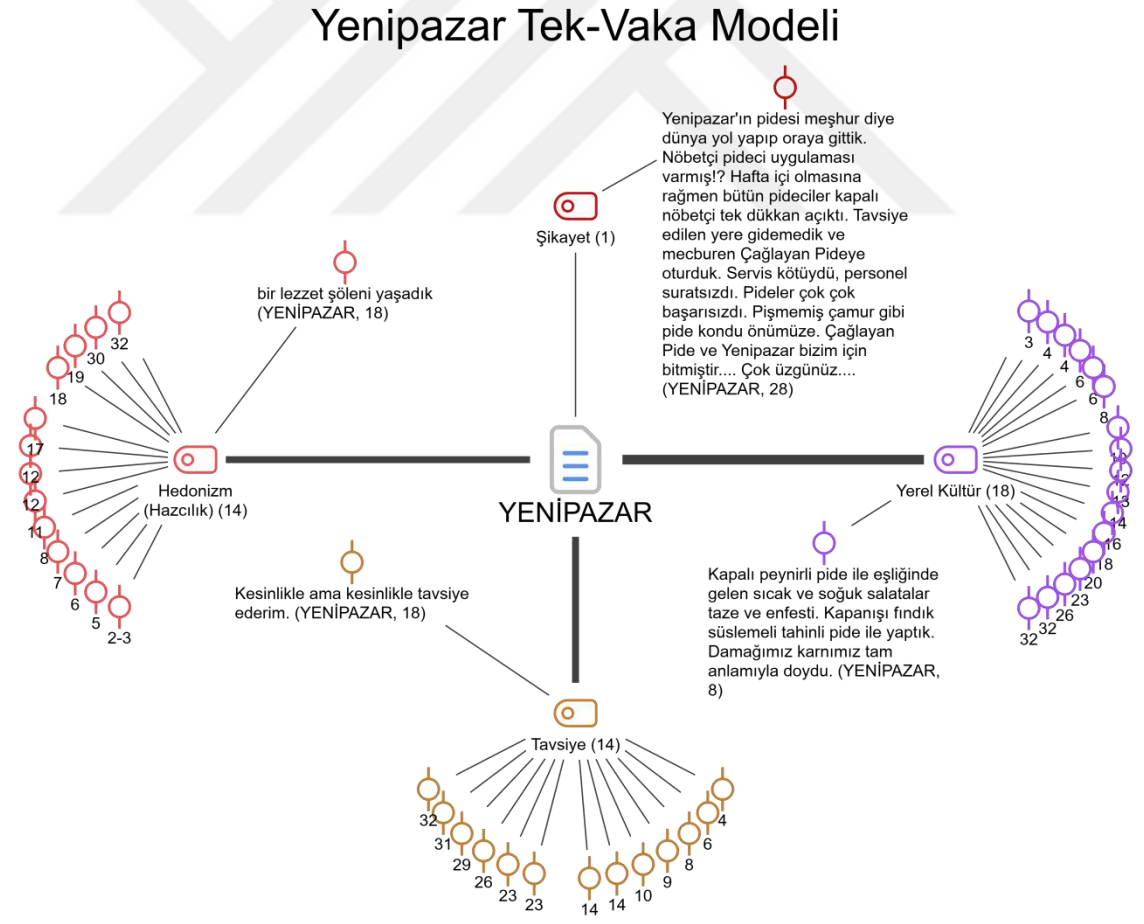
Şekil 27’de Yalvaç sakin şehrine ait Tek-Vaka Modeli görülmektedir. Yalvaç sakin şehri için yapılmış yorumlarda en çok kodlanmış olan bileşenler, yerel kültür (73), bilgi (47), tavsiye (40) ve hedonizm (37) olarak görülürken, bu bileşenlere kıyasla etkisi

daha az olarak görülen yenilenme (10), şikayet (16), yenilik (23) ve anlamlılık (30) bileşenleridir. Diğer bir taraftan etkisiz olarak görülebilecek bilişen ise katılım (1) bileşenidir. Yalvaç'ı ziyaret eden turistlerin yapmış olduğu bazı yorumlar aşağıda verilmiştir;

“2 kişi kuyu kebabı, mercimek çorbası ve şalgam eşliğinde leziz bir yemek yedik 79TL tuttu. Ben et kokunca yiyemiyorum; fakat enfesti” (YALVAÇ: Z.160).

“Altında kahve, çay, soğuk içecekler içebileceğiniz kahvehaneler mevcut. Genelde yerel halktan beylerin tercih ettiği yer olsada, bayanlar olarak da içeceklerinizi rahatlıkla içebilirsiniz” (YALVAÇ: Z.27).

“Dağlar arasına saklanmış şirin tarihi bir ilçe. Restore edilmiş taş yapısıyla tarihi Devlethan Camii dikkatleri çekiyor .Asırlık çınarın çevresinde kahvehaneler yer almış.Yalvaçın kalbi burada atıyor” (YALVAÇ: Z.89).

Şekil 28: Yenipazar Tek-Vaka Modeli

Şekil 28’de Yenipazar sakin şehrine ait Tek-Vaka Modeli görülmektedir. Yenipazar sakin şehri için yapılmış yorumlarda en çok kodlanmış olan bileşenler, yerel kültür (18), tavsiye (14) ve hedonizm (14) olarak görülürken, bu bileşenlere kıyasla etkisi çok daha az olarak görülen şikayet (1) bileşenidir. Bilgi, anlamlılık, yenilik, yenilenme ve katılım bileşenlerine rastlanılmamıştır. Yenipazar’ı ziyaret eden turistlerin yapmış olduğu bazı yorumlar aşağıda verilmiştir;

“Ailemle beraber yine kıymalı pide, nazilli pidesi, peynirli kapalı pide ve peynirli yumurtalı pide söyledik. Tatlı olarakta Tahinli pide söyledik. Masaya gelir gelmezde yumulduk bitirdik” (YENİPAZAR: Z.32).

“Kapalı peynirli pide ile eşliğinde gelen sıcak ve soğuk salatalar taze ve enfesti. Kapanışı fındık süslemeli tahinli pide ile yaptık. Damağımız karnımız tam anlamıyla doydu” (YENİPAZAR: Z.8).

“Yemek yemeye özen gösteriyorsanız ve yolunuz Aydın'a düşerse 8-10 km uzatıp Yenipazar'a gelin ve pide yiyin” (YENİPAZAR: Z.32).

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ VE TARTIŞMA

Geçmişten günümüze devam eden değişim, dünyanın kaçamadığı ve uyum sağladığı süreçlerden birisidir. Günümüzde turizme bakış açısında ciddi değişimler meydana gelmektedir. Bu değişimler doğrultusunda alternatif turizm destinasyonlarına ve sakin şehir ağına dahil olan kentlere yönelik talep artmaktadır (Eraslan, 2021:254).

Dünya genelinde şehir nüfuslarındaki artışlar devam etmektedir. Bu süreç içerisinde insanlar üzerinde ve şehirlerde gerçekleşen değişimler neticesinde sosyal ve kültürel değerler birbirine benzemeye başlamaktadır. Bunun da bir etkisi olarak kültürel farklılıklar yok olmaya başlamaktadır. Şehirlerde yaşayan insanların hayatlarında yaşadıkları olumsuzlukları aşabilmek ve yaşam kalitelerini yükseltme hedefiyle ortaya çıkan sakin şehir hareketi aynı zamanda bir sürdürülebilir kalkınma modeli olarak belirtilmektedir (Uslu ve Avcı, 2020: 126). Sakin Şehir destinasyonları değerlerini koruma altına alma süreciyle birlikte ulusal ve uluslararası alanlarda tanınırlıklarını arttırma imkanına da sahip olmaktadır. Türkiye’deki birçok destinasyon şehri de Sakin Şehir Hareketi’ne katılım sağlayabilecek potansiyeli bulundurmaktadır. Türkiye’de 2023 yılı itibariyle hali hazırda katılım sağlamış olan 22 tane sakin şehir bulunmaktadır.

Bu çalışmada, Türkiye’de bulunan 22 sakin şehri ziyaret etmiş olan ziyaretçilerin deneyimlerini paylaştıkları çevrimiçi platformlardan TripAdvisor sitesinde yer alan yorumlar Netnografik analiz yöntemiyle incelenmiştir. Sakin şehirler hakkında yapılan ziyaretçi yorumları turist deneyimi bileşenleri kapsamında değerlendirilmiş ve MAXQDA 2024 istatistiksel analiz programı kullanılarak analizleri gerçekleştirilmiştir. Yapılan kodlamalar sonrasında 7 tane turist deneyimi bileşenleriyle (hedonizm, yerel kültür, yenilenme, yenilik, bilgi, anlamlılık ve katılım) birlikte ziyaretçilerin tavsiye ve şikayet yorumları değerlendirilerek toplamda 9 adet üst kodlama gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada, sakin şehir deneyim bileşenleri hedonizm, yerel kültür, yenilenme, yenilik, bilgi, anlamlılık, katılım, olumsuz deneyim (şikayet) ve olumlu deneyim (tavsiye) olarak belirlenmiştir. Araştırma sonuçları, sakin şehir ziyaretçilerin en önemli deneyimlerinin hedonizm (hazcılık) olduğu göstermektedir. Hedonizm özellikle kıyı turizminin gelişmiş olduğu sakin şehirlerde yüksektir. Literatür hedonizmin turizm etkinliğine katılmada bir motivasyon unsuru olduğunu doğrulamaktadır (Golcheshmeh,

2021; Akkılıç ve Çetintaş, 2005). Ziyaretçilerin önemli ölçüde değindikleri ve değerlendirdikleri bir başka boyut yerel kültürdür. Ziyaretçiler deneyimleri sürecinde gezip gördükleri sakin şehirlerde yerel halk ve kültür ile temas kurma imkanı bulabilmektedirler. Alimanoğlu ve Yazıcı Ayyıldız (2021), ziyaretçilerin olumlu deneyim yaşamalarında yerel kültürün önemli bir bileşen olduğu sonucu bu çalışmanın bulguları ile paralellik göstermektedir. Yenilenme deneyiminin sakin şehir ziyaretçilerinin günlük hayatta hissettikleri stres ve olumsuzlukları hafifletme konusunda fayda sağlayabildiği tespit edilmiştir. Kılınç vd., (2019) ve İnanır vd., (2019)'ın yapmış oldukları çalışmalar bu sonucu desteklemektedir. Araştırmada sakin şehir ziyaretçilerinde yenilik deneyimi önemli yer tutmaktadır. Yenilik eğlence amaçlı seyahat edenleri yeni ve farklı deneyimler arayışına yönelten temel motivasyonlardan biridir (Arslan, 2021). Sakin şehirler günümüzün yenilik arayışındaki turistlere hitap edebilir.

Sakin Şehirler hakkında TripAdvisor platformunda paylaşılmış olan ziyaretçi yorumlarının turist deneyimi bileşenleri Tablo 3'de gösterilmektedir. Bu doğrultuda, Hedonizm Yenilik, Yerel Kültür ve Anlamlılık bileşenleri altında en çok yorum yapılan sakin şehirlerin ilk beşi sırayla Akkaya, Gökçeada, Seferihisar, Foça ve Köyceğiz olduğu görülmektedir. Yenilenme, katılım, bilgi, şikayet ve tavsiye bileşenlerinde Foça, Köyceğiz'den daha az yorum almıştır. Yenilik, yenilenme, katılım, yerel kültür, anlamlılık, katılım ve özellikle de hedonizm bileşenlerinin sahil kasabalarında, deniz, kum, güneş turizminin yoğun olduğu kentlerde büyük ölçüde fazla olduğu görülmektedir. Ayrıca deneyim bileşenlerinin, Türkiye'de ilk sakin şehir olan Seferihisar'da ve yazın turist akınına uğrayan Gökçeada ve Akyaka şehirlerinde diğer sakin şehirlere göre oldukça fazla olduğu görülmektedir. İznik, Göynük, Mudurnu, Yalvaç gibi sakin şehirlerde tarihi alanlar, yapılar ve yerel halk kaynaklı olarak yerel kültür bileşeninin diğer bileşenlere oranla daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 3: Deneyim Bileşenlerinin Sakin Şehirlere Göre Dağılımı

<i>Deneyim</i> <i>Şehirler</i>	<i>Hedonizm</i>	<i>Yenilik</i>	<i>Yenilenme</i>	<i>Katılım</i>	<i>Yerel Kültür</i>	<i>Anlamlılık</i>	<i>Bilgi (Eğitim ve Öğrenme)</i>	<i>Şikâyet</i>	<i>Tavsiye</i>
<i>Seferihisar/İzmir</i>	1577	481	990	612	1312	70	537	119	513
<i>Akyaka/Muğla</i>	3560	1077	2383	1873	2434	80	830	314	853
<i>Gökçeada/Çanakkale</i>	2636	761	1965	742	1625	73	679	160	593
<i>Foça/İzmir</i>	353	134	145	130	253	45	72	44	90
<i>Köyceğiz/Muğla</i>	349	90	288	172	240	7	125	57	91
<i>Eğirdir/Isparta</i>	308	87	319	119	304	17	122	66	104
<i>Halfeti/Şanlıurfa</i>	188	50	143	259	105	9	153	19	52
<i>Göynük/Bolu</i>	120	46	100	53	144	1	63	13	46
<i>Şavşat/Artvin</i>	98	3	48	1	28	0	21	53	94
<i>İznik/Bursa</i>	65	32	21	3	96	27	57	28	49
<i>Mudurnu/Bolu</i>	61	33	31	0	119	17	28	52	33
<i>Gerze/Sinop</i>	59	16	34	2	79	15	4	22	23
<i>Yalvaç/Isparta</i>	37	23	10	1	73	30	47	16	40
<i>Ahlat/Bitlis</i>	31	2	3	1	19	2	44	26	55
<i>Vize/Kırklareli</i>	29	16	16	0	27	7	11	20	14
<i>Perşembe/Ordu</i>	15	12	14	0	26	2	2	24	3
<i>Yenipazar/Aydın</i>	14	0	0	0	18	0	0	1	14
<i>Uzundere/Erzurum</i>	10	0	1	0	0	0	4	5	6
<i>Finike/Antalya</i>	7	1	4	0	38	8	1	2	4
<i>Güdül/Ankara</i>	5	4	4	0	3	2	5	4	7
<i>Kemaliye/Erzincan</i>	1	0	2	0	3	0	0	0	2
<i>Arapgir/Malatya</i>	0	0	0	0	1	0	0	1	1

Sakin şehir ziyaretçilerinin deneyimleri sırasında yaşadıkları mutluluğu, farklılıkları ve memnuniyetlerini deneyim sonrasında da devam ettirdikleri tespit edilmiştir. Bu doğrultuda ziyaretçiler bu deneyimlerinden elde ettiklerini diğer insanlarla paylaşma ve onların da benzer deneyimler edinebilmeleri için tavsiyelerde bulundukları görülmektedir. Araştırmanın kodlarından birisini oluşturan tavsiye boyutu ziyaretçilerin görmezden gelmediği bir başka konu olarak tespit edilmiştir. Acar (2018), çalışmasında ziyaretçilerin sakın şehir tercihlerinde tavsiyenin önemini kanıtlayan sonuçlar elde etmişlerdir. Elde ettiği sonuçların çalışmanın sonuçlarını destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Sakin Şehir ziyaretçilerinin olmazsa olmaz olarak görülebilecek kodlamalarından bir diğeri ise şikâyet olduğu tespit edilmiştir. Ziyaretçilerin memnuniyetlerini belirtmenin yanında deneyimleri sırasında yaşadıkları olumsuzlukları ya da memnuniyetsizlikleri de

paylaşmayı önemli buldukları görülmektedir. Ziyaretçilerin şikayetlerini, hem benzer bir deneyimi yeni deneyimleme potansiyeli olan diğer kişilere hem de yaşadıkları olumsuzlukların çözüme kavuşturulmasını bekledikleri yöneticilere ulaştırmak için şikayette bulundukları görülmektedir. Temiztürk ve Akbaba (2018), TripAdvisor yorumlarını inceledikleri çalışmalarında ziyaretçilerin karşılaştıkları olumsuzlukları çözüme kavuşturulabilmesi ya da diğer ziyaretçileri bilgilendirme amaçlı olarak şikayetlerini belirttikleri sonucu bu çalışmanın sonuçlarına ile paralellik göstermektedir.

Çalışmada, analiz sonuçları değerlendirildiğinde sakin şehirlerin turist deneyimi bileşenleri ile önemli ilişkiler kurduğu, ziyaretçilerin sakin şehir deneyimleri sürecinde ve sonrasında turist deneyimi bileşenlerini önemli bir konumda değerlendirdikleri görülmektedir. Ziyaretçilerin sorunlarla karşılaşmalar da deneyimleri sonrasında genel olarak sakin şehirlerden memnun ayrıldıkları tespit edilmiştir. Bu memnuniyetin süreklilik sağlayabilmesi ve geliştirilebilmesi için sakin şehirlerin alt yapı ve üst yapılarında iyileştirmeler yapılmalıdır. Ayrıca destinasyonlarda hizmet veren personelin eğitilmesi ve yerel halkın bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Sakin Şehirlerin eksik oldukları deneyim bileşenleri (katılım, anlamlılık) çerçevesinde kendilerini geliştirmeleri gerekmektedir. Ziyaretçilerin deneyimleri sırasında kolaylıkla aradıkları etkinliklere ya da bilgilere ulaşabilecekleri bilgilendirme araçlarının artırılması da memnuniyet seviyelerinde artışları kolaylaştırabilecektir. Gelişen teknolojiye yararlanılarak doğal yapıyı bozmadan destinasyonlara uyum sağlanması ve imkanların genişletilmesi ziyaretçi deneyimlerindeki memnuniyeti önemli ölçüde arttırabilecek bir başka konu olarak yöneticiler ve ilgililer tarafından değerlendirilebilir.

5.1. Aday Destinasyonlara Öneriler

- Sakin şehir adayı destinasyonlar öncelikle sakin şehir olabilme koşulları ve kriterlerini yerine getirmek için titizlikle çalışmalıdır,
- Sakin şehir olduktan sonra projeler yapıldığı görülmektedir. Dolayısıyla daha fazla çalışmak gerektiği unutulmamalı ve proje takımları oluşturulmalıdır,
- Sakin şehir adayı şehirler kültürel değerlerini (gastronomi, folklor, gelenek ve görenekler) ön plana çıkararak ziyaretçilerin yerel kültür ile etkileşimi sağlanmalıdır,
- Sakin şehir adayı şehirler ziyaretçilerin katılım sağlayabilecekleri etkinlikleri planlayarak ziyaretçilerin katılımı sağlanmalıdır,

- Sakin şehir adayı şehirler turistlerin olumsuz şikayetleri değerlendirmeli ve bu şikayetleri önleyici tedbirler almalıdır,
- Televizyon gezi/yemek programcıları ve sosyal medya etkileyicileri destinasyona davet edilerek destinasyon tanıtımları yapılmalı, televizyon programlarının ile de olarak sosyal medyadan uzak olan ziyaretçilerin de bilgilendirilmesi sağlanmalıdır,
- Sakin Şehrin kültürünü tanıtmaya ve korumaya yönelik çalışmalar yapılarak Turizmde etkili olan yönetimler tarafından belgesel veya kısa film çekilerek kentler tanıtılmalıdır,
- Yerel halk, Sakin Şehir hakkında Belediye ve Kültür Turizm Müdürlükleri tarafından düzenlenecek uzman konuşmacılar aracılığıyla konferans, seminer veya toplantılar ile eğitilmelidir,
- Sakin şehirlerin, ziyaretçileri cezbedecek doğa sporlarına uygun coğrafi alanları keşfedilip, kullanılabilmesi için Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından gerekli tesis ve potansiyeller artırılmalıdır,
- Sakin Şehirlerde turizmin gelişmesine yönelik el sanatlarının özellikle de yörelere özgü sanatların geliştirilmesine yönelik çalışmaların artırılması gerekmektedir.
- “Kültür ve sanat etkinlikleri” adı altında programlar, festivaller ve eğlenceler düzenlenmeli zaten var olan bu tür etkinlikler de Belediye ve yerel turizm paydaşları tarafından artırılmalıdır,
- Şehirlerde, Belediyeler tarafından yerel halkın yöresel olarak üretimini yaptığı ürünleri satacağı bir halk pazarı kurularak hem ürünlerin tanıtımı yapılarak hem de yerel halkın kalkınması sağlanmalıdır,
- Sakin Şehir planlamalarda yerel halkın da fikirleri alınarak yerel halkın desteği de alınmalıdır,
- Sakin Şehrin kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ile birlikte yerel halkında içinde olduğu turizm konseyleri kurulmalıdır.
- Sakin Şehrin, etkili ve verimli bir şekilde reklam ve tanıtımının yapılmasına yönelik çalışmalar geliştirmelidir,
- Sakin Şehrin alt ve üst yapısının geliştirilmesinde sakin şehir kriterlerine uygun bir şekilde yerel mimari baz alınarak çalışmalar gerçekleştirilmelidir,

- Sakin Şehirlerdeki en önemli sorunlardan biri de çevre ve gürültü kirliliği olarak görülmektedir. Bu konuda yöredeki işletmelerin ve halkın bilincini arttırmaya yönelik çalışmalar arttırılmalıdır,
- Sakin Şehre gelen ziyaretçilerin boş zamanlarını değerlendirerek katılım sağlayarak yerel halkla iç içe olacakları aktiviteler arttırılmalıdır,
- Sakin şehirlerdeki hizmet kalitesinin arttırılmasına yönelik çalışmalar yapılarak personeller eğitilmelidir,
- Sakin Şehirde faaliyet gösteren işletmelerin ürün fiyatlandırma konusunda bilinçlendirilerek fiyat konusunda istikrarlılık ve düzenlemeler sağlanmalıdır,
- Sakin Şehirlere yatırım yapacak olan girişimciler desteklenerek işinde iyi ve hevesli girişimciler kentlere çekilmelidir,
- Sakin Şehirlere gelen ziyaretçilerin turistik deneyim yaşamasında etkili olan alanlar belirlenerek sürdürülebilirliğinin sağlanması adına çalışmalar gerçekleştirilmelidir,
- Bölgesel çekici ve itici faktörler belirlenerek bu konularda gereken çalışmalar yetkili birimler tarafından yapılmalıdır,
- Tarihi ve doğal alanlara giden yollar yetkili birimler tarafından yapılarak alanlara gelen ziyaretçilerin ulaşımının kolaylığı sağlanmalıdır,
- Doğal alanların korunması ve sürdürülebilirliğin devamlılığı için alanlarda çevreye rahatsızlık ve zarar verebilecek ürünlerin tüketimi yasaklanmalı ve periyodik olarak kontrolü sağlanmalıdır,
- Kamp ve karavan konaklamalarına uygun olan doğal yerlerde ziyaretçilerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri alanlar yapılmalı ve temizlik ve düzeni kontrol edilmelidir,
- Seyahat acenteleri ile iş birliği yapılarak kentlere paket turlar düzenlenmelidir.
- Kentlerde, özellikle de doğal ve tarihi alanlarda bilgilendirici ve yönlendirici tabela ve levhalar arttırılarak ziyaretçilerin bilgilendirilmesi sağlanmalıdır,
- Mevsimsel olarak ziyaretçi akınına uğrayabilecek sakın şehirlerde trafik ve park sorunlarına istinaden çalışma ve düzenlemeler yapılması gerekmektedir.

5.2. Sınırlılıklar ve Gelecekteki Araştırmalar

Bu çalışma çevrimiçi paylaşım platformundaki ziyaretçi yorumları kapsamında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sadece online ortamdaki paylaşımlar üzerinden yürütülmesi çalışmanın kısıtlılıkları arasında yer almaktadır. Sakin şehirlerde yorum sayısının çok olduğu şehirlerin ön plana çıkması, yorum sayısının az olan şehirlerin ise arka planda kalması diğer bir kısıtlılıktır. Bu durum yeni sakin şehir olan destinasyonların diğer sakin şehirlere oranla daha az sayıda yoruma sahip olmasından kaynaklanabilmektedir. Sakin şehirler hakkında yapılacak sonraki araştırmalarda doğrudan kişilerle iletişim sağlanarak görüşmeler yoluyla da veriler toplanabilir ve daha geniş kapsamlı sonuçlara ulaşılabilir. Ayrıca doğrudan belirlenen konularla ilgili önceden hazırlanmış sorular ve ilgili kişilerden bu konuda alınan cevaplar araştırmayı daha detaylandırabilecektir. Araştırmada, TripAdvisor platformundaki “gezilecek yerler” ve “restoranlar” kategorileri araştırmaya dahil edilmiştir. Bu, araştırmanın bir diğer kısıtlılığıdır. Bundan sonraki araştırmalarda “oteller” kategorisinde eklenerek daha kapsamlı çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

Acar, Y. (2016). *Turistlerin sakin şehirleri tercih nedenleri, memnuniyet düzeyleri ve tekrar ziyaret etme niyetleri: Türkiye'deki sakin şehirlerin değerlendirilmesi*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Aksaray Üniversitesi.

Acar, Y. (2018). Turistlerin tercih edilen destinasyona yönelik bilgi düzeyleri: Türkiye'deki sakin şehirleri ziyaret eden yerli turistler üzerine bir araştırma. *Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1), s. 45-56.

Aho, S. K. (2001). Towards a general theory of touristic experiences: Modeling experience process in tourism. *Tourism Review*, 56(3/4), s. 33-37.

Ak, D. (2017). Yavaş kent (Cittaslow) hareketi ve türkiye örnekleri üzerine bir değerlendirme. *Journal of International Social Research*, 10(52).

Akay, B. ve Yılmaz, N. (2018). Kırklareli'de Ekoturizm Sertifikalarından Koruma Alanları Ağı (PAN Parks)'nın Uygulanabilirliği ve Vize İlçesi Cittaslow Kazanımları, *Turizm Akademik Dergisi*, 5(2), 215-224.

Akkılıç, M. E. ve Çetintaş, H. (2015). Termal turizm işletmelerinde hedonik ve faydacı tüketim eğiliminin davranışsal niyetler üzerine etkisi. *International Review Of Economic Anf Management*, 3(2), s. 123-142.

Akkuş, Ç. (2017). Somut kültürel mirası koruma çalışmaları: Erzincan kemaliye sit alanı. *Turkish Studies*, 12(35), s. 1-12.

Akpınar, O. ve Pektaş, K. E. (2019). Yavaş şehirler (Cittaslow) ve kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkileri: Seferihisar halkının algısı üzerine bir araştırma. *Kocatepe İİBF Dergisi*, 21(1), s. 31-46.

Aktaş, B. (2022). Sakin şehir hareketinin Türkiye'deki gelişimi: Bir değerlendirme. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(2), s. 1-18.

Akyaka Belediyesi. (2023). Geri dönüşüm projesi. Erişim adresi: <http://www.Akyaka.bel.tr> (Erişim tarihi: 27.07.2023)

Alagöz, M. (2018). Sürdürülebilir kent bağlamında cittaslow yaklaşımı, eğirdir ilçesinin cittaslow kriterleri açısından incelenmesi. *International Journal Of Social Sciences*, 6(AGP Özel sayı), s.138-149.

Alan, A. L. (1987). A framework of tourist attraction research. *Annals of Tourism Research*, 14(4), s. 553-575.

Alimanoğlu, Ç. ve Yazıcı Ayyıldız, A. (2021). Ege Bölgesi'ndeki sakin şehirler üzerine çevrimiçi bir araştırma: TripAdvisor örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(2), s. 1167-1183.

Alkan, A. (2020). Yerel paydaşların cittaslow şehir ağına yönelik algı ve tutumlarına ilişkin bir araştırma: Ahlat cittaslow şehir örneği. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 0(47), s. 261-280.

Alpat, E. (2013). Yavaş moda nedir? *Akdeniz Sanat Dergisi*, 5,(7), s. 44-47.

Anbarlı, Z. Ö. (2020). Dijital etnografi: Dijital uzamı anlamak için bir yöntem. *Global Media Journal TR Edition*, 10(20), s. 87-113.

Andarabi, F. F. (2012). *Cittaslow markasına sahip şehirlerde yerel halkın turizme yaklaşımı üzerine bir analiz: Seferihisar örneği*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.

Arnould, E. ve Price, L. (1993). River magic: Extraordinary experience and the extended service encounter. *Journal of Consumer Research*, 20(1), s. 24-45.

Arslan, A. (2021). *Unutulmaz turizm deneyimlerinin sosyal medya paylaşım davranışı ve genel memnuniyet aracılığıyla davranışsal niyetlere etkisi*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi.

Avcıkurt, C. (2015). Turizm sosyolojisi: Genel ve yapısal yaklaşım. Ankara: Detay Yayıncılık.

Bahtiyar K. C. (2014). Sürdürülebilir turizm bağlamında sakin şehir perşembe. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(29), s. 84-107.

Bakırcı, M. (2002). Türkiye'de baraj yapımı nedeniyle yer değiştiren bir şehir halfeti. *Coğrafya Dergisi*, (10), s. 55-57.

Balcı, E. (2019). *Yavaş şehir akımına yönelik yerel halkın algısının belirlenmesi: Perşembe örneği*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.

Baldemir, T., Kaşmer, Ş. ve Kaya, F. (2013). Yavaş şehir olma durumunun analitik hiyerarşi süreci ile değerlendirilmesi. *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), s. 29-50.

Barnes, S. J., Mattsson, J. ve Sorensen, F. (2014). Destination brand experience and visitor behavior: Testing a scale in the tourism context. *Annals of Tourism Research*, 48, s. 121-139.

Baybars, Miray vd. (2015), Coolaborative sustainability: Analyzing economic and social outcomes in the context of cittaslow. *Business and Economic Researc Journal*, 6(1), s. 125-144.

Baydar, A. İ. (2013), *Değişen kentleşme yaklaşımları ve yavaş kent (cittaslow) akımı*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Süleyman Demirel Üniversitesi.

Bayraktar E., Öztürk K. ve Kocaoğlu M. (2016). Küreselleşmeye Karşı Yereli Koruma Çabası: Sakin Şehirler. *PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 12(özel sayı), s. 66-84.

Beatley, T. (2005). Nativeto nowhere: Sustainable home and community in a global age. (Birinci baskı). Washington, DC: Island Press,

Berlyne, D. (1950). Novelty and curiosity as determinants of exploratory behavior. *British Journal of Psychology*, 41, s. 68–80.

Bildik, T. (2003). *Anadolu'da men kültürü*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi.

Bilgili, M. G., (2013). Türkiye'nin sakin şehirlerinde permakültürel koruma, planlama, yönetim ve eğitim pratikleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 29, s. 46-59.

Bozkurt, İ. (2022). Sakin şehir hareketinin sürdürülebilirlik ve yaşam kalitesi üzerindeki etkileri: Türkiye'deki örnekler. *Çevre ve Sürdürülebilirlik Dergisi*, 15(2), s. 1-19.

Brown A. ve Jeong, B. (2018). International comparisonandimplementation of slow city successdeterminants: The case of damyangslow city, south korea, and seferihisar slow city. *Development and Society*, 47(4), s. 613-632.

Bulut, Z. (2006). *Kemaliye (Erzincan) ilçesi ve yakın çevresinin alternatif turizm kapsamında rekreasyonel turizm potansiyelinin belirlenmesi*. [Yayınlanmamış doktora tezi]. Atatürk Üniversitesi.

Büyükkuru, M. ve Aslan, Z. (2016). Turist rehberlerinin iletişim becerilerinin turistlerin tur deneyimi üzerine etkisi: Nevşehir ilinde bir araştırma. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(34), s. 338-354.

Cengiz, Ş. (2019). *Cittaslow kavramı, Türkiye’de cittaslow unvanını almış ilçelerin tanıtımı ve Eskişehir Han ilçesi’nin cittaslow kapsamında incelenmesi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziantep Üniversitesi.

Chandralal, L. ve Valenzuela, F. R. (2015). Memorable tourism experiences: Scale development. *Contemporary Management Research*, 11(3), s. 291-310.

Chen, H. ve Rahman, I. (2018). Cultural tourism: An analysis of engagement, cultural contact, memorable tourism experience and destination loyalty. *Tourism Management Perspectives*, 26, s. 153-163.

Cittaslow Türkiye. (2023). <https://www.cittaslowturkiye.org/> (Erişim Tarihi: 06.10.2023).

Cittaslow International. (2017). Association. <http://www.cittaslow.org/content/association> (Erişim tarihi: 27.07.2023).

Cohen, E. (1979). A phenomenology of tourist experiences. *Sociology*, 13(2), s. 179-201.

Coşar, Y. (2013). *Yavaş Şehir (Cittaslow) olgusunun turist davranışları ve yerel halkın kentsel yaşam kalitesi algısına etkileri* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.

Coşar, Y. (2014). Yavaş Şehir Olgusunun Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Algılanan Etkisi, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 25(2), s. 226-240.

Coudounaris, D. N. ve Sthapit, E. (2017). Antecedents of memorable tourism experience related to behavioral intentions. *Psychology and Marketing*, 34(12), s. 1084-1093.

Csikszentmihalyi, M. (1975). *Beyond boredom and anxiety: The experience of play in work and games*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.

Çakılcıoğlu, M. (1996). *Sürdürülebilir turizme yönelik bir yöntem önerisi, Doğu Karadeniz/Trabzon ili özelinde bir irdeleme*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.

Çelik, A. (2002). *Perşembe'de şehrsel gelişme*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi.

Çelik, A. (2013). *Turizmde deneyimsel pazarlama: tur operatörlerine yönelik bir uygulama* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.

Çeltek, E. (2010). *Deneyimsel pazarlama unsurlarının otellerin bakış açısı ile değerlendirilmesi: Türkiye'deki 4 ve 5 yıldızlı otel işletmelerinde bir uygulama*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Anadolu Üniversitesi.

Çerçi, A. (2013). *Destinasyon markalama ve yavaş şehir Seferihisar'ın destinasyon marka imajı*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.

Çetin, G. ve Bilgihan, A. (2016). Components of cultural tourists' experiences in destinations. *Current Issues in Tourism*, 19(2), s. 137-154.

Çiçek, D. (2017). *Bir kalkınma modeli olarak sakin şehirlerde yerel halkın turizm desteği: Ege-Marmara bölgesi örneği*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

Çolak, E. C., (2018). *Sürdürülebilir kentleşme kapsamında sakin şehir uygulaması: Yalvaç örneği*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi], Süleyman Demirel Üniversitesi.

Davulcu, M. (2015). Ahlat yöresi taş ustalığı geleneğinin somut olmayan kültürel miras açısından önemi ve yapı ustası tahsin kalender. *AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 4(7), 49-80.

Demir, S. ve Ülker Demirel, E. (2019). Bir deneyimi unutulmaz kılan unsurlar nedir? Unutulmaz turizm deneyimi üzerine kavramsal bir değerlendirme. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), s. 661-682.

Dinçtürk, C. (2019). *Kentsel dış mekânda kadın: Bolu-Mudurnu örneği*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bartın Üniversitesi.

Donat, O. (2016). *Sakin kent (cittaslow) üyeliğinin kamusal mekânlara etkisi: Türkiye'deki sakin kentler üzerine bir inceleme*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] Pamukkale Üniversitesi.

Duerden, M. D., Lundberg, N. R., Ward, P., Taniguchi, S. T., Hill, B., Widmer, M. A. ve Zabriskie, R. (2018). From ordinary to extraordinary: A framework of experience types. *Journal of Leisure Research*, 49(3-5), s. 196-216.

Duman, T. ve Mattila, A. S. (2005). The role of affective factors on perceived cruise vacation value. *Tourism management*, 26(3), s. 311-323.

Dündar, Y. ve Sert, A. N. (2018). Yerel halkın yavaş (sakin) şehir hakkındaki algıları: Seferihisar'da nitel bir araştırma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(4), s.74-91.

Düzenli, T. (2018). Çevreyle bütünleşen-sürdürülebilir "cittaslow hareketi": Gerze örneği. *Social Mentality and Research Thinkers Journal*, 4(1), s. 308-310.

Edensor, T. (2001). Performing Tourism. *Staging Tourism, Tourist Studies*, 1, s. 59-81.

Eğirdir Belediyesi. (2023). Yatırımlar eğirdir belediye meclisinde masaya yatırıldı. Erişim adresi: <https://www.egirdir.bel.tr/EgirdirHaberleri.aspx?hid=5116> (Erişim tarihi: 02.08.2023).

Ekincek, S. (2014). *Sakin şehir (cittaslow) yöneticilerinin sakin şehir hareketine ve sürdürülebilirliğe yönelik değerlendirmeleri*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Anadolu Üniversitesi.

Ekinci, M. B. (2014). Sürdürülebilir turizm gelişimi bağlamında Cittaslow felsefesi. Türkiye örneği. *Tourism Management*, 41(1), s. 178-189. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2013.08.013>

Emerson, R. M., Fretz, R. I. ve Shaw, L. L. (2008). Alan çalışması. Etnografik alan notları yazımı (A. E. Koca, Çev.). Ankara: Birleşik Yayınları.

Eraslan, H. (2021). Turizm destinasyonlarına yönelik yapılan çevrimiçi ziyaretçi yorumlarının incelenmesi: Sakin şehir halfeti örneği. A. Ünal (Ed.), Destinasyon konulu güncel araştırmalar içinde (s. 233-262). Paradigma Akademi: Çanakkale.

Erçoşkun, M. H. ve Nalçacı, A. (2005). Öğretimde Psikolojik İhtiyaçların Yeri ve Önemi. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (11), s. 354-370.

Ergüven, H. M. (2011). Cittaslow-Yaşamaya değer şehirlerin uluslararası birliği: Vize örneği. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2), s. 201-210.

Erten, S. (2009). Cittaslow/yavaş şehir Seferihisar. *Arredamento Mimarlık Dergisi*, 9(9), s. 106-109.

Faison, E. (1977). The neglected variety drive: A useful concept for consumer behavior. *Journal of Consumer Research*, 4, s. 172-175.

Fodness, D. (1990). Consumer perceptions of tourist attractions. *Journal of Travel Research*, 28(4), s. 3-9.

Frankl, V. E. (1985). Man's Search for Meaning. New York: Simon & Schuster.

Funk, D. C. ve Bruun, T. J. (2007). The role of socio-psychological and culture-education motives in marketing international sport tourism: a crosscultural perspective. *Tourism Management*, 28(3), s. 806-819.

Gibbs, G. R. (2018). Analyzing qualitative data (vol. 6). CA: Sage Publications.

Glesne, C. (2013). Nitel araştırmaya giriş. (Çev. A. Ersoy ve P. Yalçınoglu) (3.baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Golcheshmeh, S. (2021). Yabancılaşma, hedonik tüketim ve hedonik iyi oluş kavramlarının turizm araştırmalarındaki yeri, *Kapadokya Akademik Bakış*, 5(1):66-90

Görkem, O. ve Öztürk, Y. (2014). Gastronomic reflections of cittaslow movement on local cuisine: The case study of Seferihisar (İzmir, Turkey). *Turizam*, 18(1), s. 11-21.

Görman, N. (2019). *Yerel halkın cittaslow algısı: Seferihisar ve Gökçeada karşılaştırılması*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi.

Göynük Belediyesi. (2017). Cittaslow-sakin şehir göynük türkiye gündeminde. Erişim adresi: <https://www.goynuk.bel.tr/ilcemizin-dillere-destan-guzelligi-uluslararası->

[alanda-da-](#)

[tescillendi/#:~:text=Osmanl%C4%B1'dan%20g%C3%BCn%C3%BCm%C3%BCze%20kadar%20korunarak,CittaSlow%20Birli%C4%9Fi'ne%20%C3%BCyeli%C4%9Fi%20resmile%C5%9Fti. \(Erişim tarihi: 20.08.2023\).](#)

Göynük Belediyesi. (2023). Göynük belediyesi haberleri. Erişim adresi: <https://www.goynuk.bel.tr/category/goynukbelediyesi/> (Erişim tarihi: 15.08.2023).

Guba, E. G. (1981). Criteria for assessing the trustworthiness of naturalistic inquiries. *ERIC/ECTJ Annual Review Paper*, 29(2), s. 75-91.

Günerhan, S. A., Erdem, Ü. ve Günerhan, H. (2010). Çevre ve enerji açısından yavaş şehir hareketinin gelişimi. *Tesisat Mühendisliği Dergisi*, (108), s. 32-37.

Gürün, F. (2001). Globalleşme ve çokuluslu şirketlerin insan kaynakları yönetimine etkileri. Ankara: Kamu-İş Sendikası Yayınları.

Güzel, F. Ö. (2012). Rekabet aracı olarak tasarım faktörünün duygu aracılığıyla hatırlanabilirlik yaratma etkisine yönelik bir araştırma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 9(2), 6-16.

Heitmann S., Robinson, P. ve Povey G. (2011). Slow food, slow cities and slow tourism. Research themes for tourism. P. Robinson, S. Heitmann ve Dr. P. Dieke (Ed.). UK: MPG Books Group.

Hine, C. (2008). Virtual ethnography, modes, varieties, affordances. N. Fielding, R. M. Lee ve G. Blank (Ed.), *The Sage Handbook of Online Research Methods* içinde (s. 257-271). Sage.

Hirschman, E. C. (1986). Humanistic inquiry in marketing research: Philosophy, method, and criteria. *Journal of marketing Research*, 23(3), s. 237-249.

Honore, C. (2008). Hız Çılgınlığına Başkaldıran Yavaşlık Hareketi; Yavaş. (Çev: E. Gür). İstanbul: Alfa Kitap.

Hoşcan, Nail, (2008), *Orman köylerinde doğal ve kültürel değerlerin ekoturizm etkinliklerinde kullanılması: Bolu İli, Mudurnu ilçesinde bir araştırma*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.

Hudson, L. A. ve Ozanne, J. L., (1988). Alternative ways of seeking knowledge in consumer research. *Journal of Consumer Research*, 14(4), s. 508-521.

İnanır, A., Uslu, A. ve Çaprak, D. (2019). Sakin şehir ve kırsal turizm: Eğirdir ilçesi'nde bir araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7(3), s. 1711-1726.

Jang, S. ve Feng, R. (2007). Temporal destination revisit intention: The effects of novelty seeking and satisfaction. *Tourism Management*, 28(2), s. 580-590.

Jennings, G. ve Weiler, B. (2006). Mediating meaning: Perspectives on brokering quality tourist experiences. *Quality Tourism Experiences* (s. 57-78) içinde. Oxford: Elsevier Butterworth-Heinemann.

Jurowski, C. (2009). An examination of the four realms of tourism experience theory. *International CHRIE Conference*.

Kahraman, O. C. (2019). *Turist deneyimi ve tekrar ziyaret etme niyeti arasındaki ilişkide kişilik özelliklerinin aracı rolü: Alternatif turizm türlerine katılan turistler üzerine bir araştırma*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. İstanbul Üniversitesi.

Karahan, F. ve Çakır, E. (2011). Uzundere Turizm Master Planı: Vizyon 2023. Erzurum: Uzundere Belediyesi Yayınları.

Karakaş, S. (2008). Ankara ili güdül ilçesi güzel köyü. [Yayımlanmamış lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Kazançioğlu, İ. ve Dirsehan, T. (2016). Sosyal inovasyonlar ile sakin şehirler arasındaki ilişkinin sosyal girişimciler açısından incelenmesi: Seferihisar örneği. *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 7(Özel Sayı), s. 135-161

Kemaliye Kaymakamlığı. (2023). Genel bilgiler kemaliye. Erişim adresi: <http://kemaliye.gov.tr/genel-bilgiler-kemaliye> (Erişim tarihi: 08.07.2023)

Keskin, E. B. (2010). *Sürüdürülebilir kent kavramına farklı bir bakış olarak yavaş şehirler (cittaslow): Seferihisar örneği*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dumlupınar Üniversitesi.

Kılıç Benzer, A. N. (2006). *Bolu-Göynük ve yakın çevresi doğal ve kültürel kaynaklarının ekoturizm açısından değerlendirilmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.

Kılınç, O., Ongun, U. ve Kılınç, U. (2019). Sakin şehir, inanç ve kırsal turizm üçgeni: Yalvaç ilçesi'nin turizm potansiyeline yönelik swot analizi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(2), s. 199-213.

Kırmacı, E. (2019), *Sakin şehir (cittaslow) Mudurnu halkının turizm gelişimine yönelik algısı*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi.

Kim, J. H. (2014). The antecedents of memorable tourism experiences: The development of a scale to measure the destination attributes associated with memorable experiences. *Tourism Management*, 44, s. 34-45.

Kim, J. H. ve Ritchie, J. R. B. (2014). Cross-cultural validation of a memorable tourism experience scale (MTES). *Journal of Travel Research*, 53(3), 323-335. Doi: 10.1177/0047287513496468

Kim, J. H., Ritchie, J. B. ve McCormick, B. (2012). Development of a scale to measure memorable tourism experiences. *Journal of Travel Research*, 51(1), s. 12-25.

Knox, L. P. (2005). Creating ordinary places: Slow cities in a fast world. *Journal of Urban Design*, 10(1), s. 1-11.

Knutson B. J., Beck, J. A., Kim, S. H. ve Cha, J. (2007). Identifying the dimensions of the experience construct. *Journal of Hospitality ve Leisure Marketing*, 15(3), s. 31-47.

Kocaman, E. G. (2022). *Ana Kitadan Uzak Kara Parçası İçin Akıllı- Sakin Şehir Analizi*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Koçan, N. (2012). Tarihi kent koruma ve Mudurnu (Bolu) örneği. *Ordu Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 2(2), s. 93-102.

Koçaş, B. (2019). *Küreselleşme-yerelleşme bağlamında kent, sürdürülebilirlik ve cittaslow (yavaş kent)*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi.

Kozinets, R. V. (2002). The field behind the screen: Using netnography for marketing research in online communities. *Journal of marketing research*, 39(1), s. 61-72.

Kozinets, R. V. (2010). Netnography doing ethnographic research online. SAGE: Los Angeles.

Kozinets, R. V. (2012). Marketing netnography: Prom/ot (ulgat) ing a new research method. *Methodological Innovations Online*, 7(1), s. 37-45.

Köstüklü, N. (1999). *Milli Mücadele’de Denizli, Isparta ve Burdur sancakları*. Ankara: Başbakanlık Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.

Köşker, H. (2018). Ahlat’ın Kültürel Turizm Potansiyeli Üzerine Bir Araştırma. *Mukaddime*, 9(1), 194-198. Doi: 10.19059/Mukaddime.356645

Kurnaz, H. A. ve İpek, M. S. (2020). Yavaş şehir Akyaka’da aşırı turizm olgusunun esnafın bakış açısıyla değerlendirilmesi. *Journal of Hospitality and Tourism Issues*, 2(1), s. 39-55.

Kuter, N. ve Erdoğan, E. (2006). Yalvaç, Pısıdla Antiocheia antik kenti ve çevresinin peyzaj özellikleri ve turizm açısından değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, A(1), s. 111-123.

Küçükali A., Şen U. (2017), Sakin kent hareketinin çalışanlara etkisi: Uzundere Örneği. *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 6(15), s. 259- 279.

Larsen, S. (2007). Aspects of a psychology of the tourist experience. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 7(1), s. 7-18.

Lee, T. ve Crompton, J. (1992). Measuring novelty seeking in tourism. *Annals of Tourism Research*, 19, s.732-751.

Levy, S. J. (1963). Symbolism and Life Style. Brands, Consumers, Symbols and Research. United States of America: Sage Publications.

MacCannell, D. (1973). Staged authenticity: Arrangements of social space in tourist settings. *American Journal of Sociology*, 79(3), s. 589-603.

Malhotra, N. K., Birks, D. F. ve Wills, P. (2010). Marketing research. London: Pearson.

Mannell, R. C., Larson, R. ve Zuzanek, J. (1998). Leisure states and flow experiences: testing perceived freedom and intrinsic motivation hypotheses. *Journal of Leisure Research*, 20, s. 289-304.

Mayer, H. ve Knox, P. L. (2006). Slow Cities: Sustainable Places In A Fast World. *Journal Of Urban Affairs*, 28(4), s. 321-324.

Meltem S. (2019). *Sakin kent algısı üzerine bir araştırma: Bolu-Göynük örneği*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kırıkkale Üniversitesi.

Mendes, J. D., Valle, P. O., Guerreiro, M. M. ve Silva, J. A. (2010). The tourist experience: Exploring the relationship between tourist satisfaction and destination loyalty. *Tourism: An International Interdisciplinary Journal*, 58(2), s. 111-126.

Messitte, Z. (2008). Thinking locally before acting globally: The rise of selective provincialism. *World Literature Today*, 82(2), s. 34-37.

Mudurnu Belediyesi. (2018). Mudurnu artık cittaslow. Erişim adresi: [https://mudurnu.bel.tr/haberler/mudurnu-artik-cittasl#:~:text=MUDURNU%20ARTIK%20CITTASLOW%20\(SAK%C4%B0N%20%C5%9EEH%C4%B0R\)&text=CittaslowUluslararası%20Koordinasyon%20Komitesi%20taraf%C4%B1ndan%2005,\)i%20%C3%BCnvan%C4%B1n%C4%B1%20elde%20etmi%C5%9Ftir](https://mudurnu.bel.tr/haberler/mudurnu-artik-cittasl#:~:text=MUDURNU%20ARTIK%20CITTASLOW%20(SAK%C4%B0N%20%C5%9EEH%C4%B0R)&text=CittaslowUluslararası%20Koordinasyon%20Komitesi%20taraf%C4%B1ndan%2005,)i%20%C3%BCnvan%C4%B1n%C4%B1%20elde%20etmi%C5%9Ftir).

Neuman, L. W. (2003). Social research methods: Qualitative and quantitative approaches (5. Baskı). Boston: Pearson.

Neuman, W. L. (2010). Toplumsal araştırma yöntemleri nicel ve nitel yaklaşımlar II (4. bs). (Çev. S. Özge). Ankara: Yayınodası.

Noy, C. (2004). This trip really changed me: Backpackers' narratives of self-change. *Annals of Tourism Research*, 31(1), s. 78-102.

Obus, F. (2021). Marka kişiliği kavramı bağlamında netnografik bir araştırma: Starbucks ve Kahve Dünyası örneği. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kırklareli Üniversitesi.

Ongun, U., Gövdere, B., Kiliç, U. ve Yeşiltaş, M. (2017). The effect of eğirdir district integrated with sustainable rural tourism on rural development in the context of slow city. *Journal of Current Researches on Social Sciences*, 7(2), s. 148-162. doi: 10.26579/jocress-7.2.12

Orhan, F. ve Doğanay, H. (2017). Türkiye'nin sakin şehirlerinden biri olan şavşat'ın turizm potansiyelinin belirlenmesi ve değerlendirilmesi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (12), s. 303-326.

Otto, J. ve Ritchie, J. (1996). The Service Experience in Tourism. *Tourism Management*, 17(3), s. 165-174.

Ören, F. S. (2020). *Sakin şehir olmanın kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkilerinin kent sakinlerinin algıları bağlamında incelenmesi: Akyaka örneği*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Özbölük T. ve Dursun, Y. (2015). Pazarlama araştırmalarında paradigmal dönüşüm ve etnografinin dijitalle evrimi: Netnografi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (46), s. 227-249.

Özdemir, E. ve Kaptan Ayhan, Ç. (2019). Gökçeada örneğinde kültürel peyzajın korunması açısından sakin şehir hareketinin önemi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (EK-1 Özel sayı), s. 291-310

Özmen, A. (2018). Defining Cittaslow requirements in the context of sustainability, BEYOND ALL LIMITS 2018: International Congress on Sustainability in Architecture, Planning, and Design, 17-19 October 2018, Ankara, Turkey.

Özmen Ş. Y., Birsen H. ve Birsen Ö. (2017). Sakin şehir Yalvaç örneğinde sürdürülebilirlik, sakin şehirler ve toplumsal katılım. *Akademia Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(3), s. 140-158.

Öztürk, Y. ve Görkem, O. (2011). Cittaslow hareketinin yerel mutfağa etkileri: Seferihisar örneği. 5. *Ulusal Gastronomi Sempozyumu*, 28-29 Nisan 2011 Antalya.

Palmer, A. (2010). Customer experience management: A critical review of an emerging idea. *Journal of Services Marketing*, 24(3), s. 196-208.

Parkins, W. ve Craig, G. (2006). *Slow Living*. Oxford: Berg Publisher.

Pearson, P. H. (1970). Relationship between global and specified measures of novelty seeking. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 34, s. 199-204.

Pekin, A. (2021). Sürdürülebilir bir kalkınma modeli olarak Türkiye’de “sakin şehir (cittaslow/slow city) hareketi” üzerine bir analiz. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gümüşhane Üniversitesi.

Petrack, J. F. (2002). An examination of golf vacationers’ novelty. *Annals of Tourism Research*, 29(2), s. 384-400.

Pink, S. (2009). Urban social movements and small places- slow cities as sites of activism. *City*, 13(4), s. 451-465.

Presenza, A., Abbate, T. ve Micera, R. (2015). The cittaslow movement: Opportunities and challenges for the governance of tourism destinations. *Tourism Planning & Development*, 12(4), s. 479-488.

Quan, S. ve Wang, N. (2004). Towards a structural model of the tourist experience: An illustration from food experiences in tourism. *Tourism Management*, 25(3), s. 297-305. Doi: [https://doi.org/10.1016/S0261-5177\(03\)00130-4](https://doi.org/10.1016/S0261-5177(03)00130-4)

Radstrom, S. (2011). A place sustaining framework for local urban identity: An introduction and history of cittaslow. *Italian Journal of Planning Practice*, 1(1), s. 90-113.

Redfern, A. ve Snedker, P. (2002). Creating Market Opportunities for Small Enterprises: Experiences of the Fair Trade Movement, SEED Working Paper, vol. 30, s. 1–61, Geneva, Switzerland: International Labour Office.

Rızaoğlu, B. (2012). Turizm davranışı (3. baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.

Richards, G. (2002). Tourism attraction systems: Exploring cultural behavior. *Annals of Tourism Research*, 29(4), s. 1048-1064.

Riemer, F. J. (2009). Ethnography research. S. D. Lapan ve M. T. Quartoroli (Ed.), research essentials: An introduction to design and practices (s. 203-221) içinde. Jossey Bass.

Ritchie, J. B., Tung, V. W. ve Ritchie, R. J. (2011). Tourism experience management research. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 23(4), s. 419-438.

Ritchie, J. ve Crouch, G. (2003). The competitive destination: A sustainable tourism perspective. Cambridge, MA.: CABI Yayınları.

Robinson, R. N. S. ve Getz, D. (2014). Profiling potential food tourists: An Australian study. *British Food Journal*, 116(4), s. 690-706.

Sakin Şehir İznik. (2023). Cittaslow iznik haberler. Erişim adresi: <https://sakinsehiriznik.com> (Erişim tarihi: 23.08.2023).

Sarıbaş, Ö. Kömürcü, S. ve Güler, M. E. (2016). Yavaş şehirlerde yaşayan z kuşağının çevre ve sürdürülebilir kalkınma algıları: Seferihisar örneği. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1(2), s. 107-119.

Sarıyıldız, M. (2019). Sakin kent algısı üzerine bir araştırma: Bolu-Göynük Örneği [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kırıkkale Üniversitesi.

Semmens, J. ve Freeman, C. (2012). The value of cittaslow as an approach to local sustainable development: A new Zealand perspective. *International Planning Studies*, 17(4), s. 353-375.

Servon, L. J. ve Pink, S. (2015). Cittaslow: Going glocal in Spain. *Journal of Urban Affairs*, 37(3), 327-340.

Sezgin, M. ve Ünüvar, Ş. (2011). Sürdürülebilirlik ve şehir pazarlaması ekseninde yavaş şehir. Konya: Çizgi Kitabevi.

Sharpley, R. ve Sundaram, P. (2005). Tourism: A sacred journey? The case of ashram tourism, india. *International Journal of Tourism Research*, 7(3), s. 161-171.

Sırım, V. (2012). Çevreyle bütünleşmiş bir yerel yönetim örneği olarak “sakin şehir” hareketi ve Türkiye’nin potansiyeli. *Tarih, Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 1(4), s. 119-131.

Slow Movement. (2023). Welcome to Slow Movement. Erişim adresi: www.slowmovement.com (Erişim tarihi: 05.08.2023).

Stamboulis, Y. ve Skayannis, P. (2003). Innovation strategies and technology for experience-based tourism. *Tourism Management*, 24, s. 35-43.

Şahin, İ. ve Güzel, F. Ö. (2018). Destinasyon deneyimi bileşenleri: Antalya ve İstanbul destinasyonları üzerinde karşılaştırmalı bir araştırma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 29(1), s. 1-13.

Şanlıurfa İl Kültür Turizm Müdürlüğü. (2023). Halfeti. Erişim adresi: <https://sanliurfa.ktb.gov.tr/TR164353/halfeti.html> (Erişim tarihi: 17.09.2023)

Şarman, Ç. (2011). Seferihisar: Yavaş şehir. *Atlas Dergisi*, (222), s. 71-86.

Şen, U. (2017), *Çevre politikaları kapsamında sakin kentlerin çalışanların yaşam tatmini üzerindeki etkileri: Uzundere örneği*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi.

Tadajewski, M. (2006). Remembering motivation research: toward an alternative genealogy of interpretive consumer research. *Marketing Theory*, 6(4), s. 429-466.

Temel, E. B. (2018). *Sürdürülebilir mimari bağlamında yavaş şehir (cittaslow) hareketi ve Taraklı örneği*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.

Temiztürk, S. ve Akbaba, A. (2018). Bir Yavaş Şehir Olan Seferihisar'daki Restoranlarla İlgili Müşterilerin Sosyal Medyadaki Yorumların Analizine Yönelik Bir Çalışma. *Uluslararası Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(1), s. 78-94.

Tırnakçı, A. (2017). Kırsal peyzaj kimliğinin sürdürülebilirliği ve yavaş şehir (cittaslow) hareketi: Artvin-Şavşat örneği. *Paradoks: The Journal of Economics, Sociology ve Politics*, 13(1), s. 33-46.

Tool, C. M. A. A. (2015). Chapter Nine Cittaslow Movement as a Tool For Sustainable Communities İn Turkey Selin Mutdogan, Scatey-Ann W. (Ed.), Identity, Culture and the Politics of Community Development (s. 141-163) içinde. Newcastle: Cambridge Sclar Publishing.

Triantafillidou, A. ve Siomkos, G. (2013). Summer camping: An extraordinary, nostalgic and interpersonal experience. *Journal of Vacation Marketing*, 19(3), s. 197-208. doi: <https://doi.org/10.1177/1356766712463719>

Tuncer, M. ve Olgun, A. (2017). Seferihisar'ın Ekonomik ve Mali Yapısı Üzerinden Sakin Şehir Uygulamalarına ilişkin Bir İnceleme. *Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi*, 3(1), s. 47-72

Tung, V. W. ve Ritchie, J. R. (2011). Exploring The Essence of Memorable Tourism Experiences. *Annals of Tourism Research*, 38(4), s. 1367-1386.

Tural, S. Ö. (2018). *Sakin şehir (cittaslow) kavramının mimarlığı açısından Isparta/Eğirdir örneğinde incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Akdeniz Üniversitesi.

Uriely, N. (2005). The tourist experience: Conceptual developments. *Annals of Tourism Research*, 32(1), s. 199-216. Doi:10.1016/j.annals.2004.07.008

Uslu, A. (2020). Seyahat motivasyonlarına ilişkin çevrimiçi turist yorumlarının içerik analiziyle incelenmesi: Cittaslow köyceğiz üzerine bir araştırma. *Journal Of Tourism and Gastronomy Studies*, (4), s. 93-111.

Uslu, A. ve Avcı, U. (2020). Yerel Halkın Cittaslow Hareketine Bakış Açısına Yönelik Bir Araştırma: Köyceğiz Örneği. *Turizm Akademik Dergisi*, 7(1), 117-131.

Ülker Demirel, E. (2020). Yabancı turistlerin unutulmaz turizm deneyimleri üzerine netnografik bir araştırma: Gelibolu yarımadası örneği. *Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi*, 9(1), s. 67-90.

Ünal, M. ve Zavalı, Y. S. (2016). Küreselleşme Karşısı Bir Hareket: Yavaş Hareketi. *İtobiad: Journal of the Human and Social Science Researches* 5(4), s. 889-912

Üstol G. Balkaya Ç. ve Kalyoncuoğlu, Ü. Y. (2013). Pisidia Antiokheia antik kentinde (Yalvaç, Isparta) yer radarı ve elektrik öz direnç tomografi araştırmalarının ilk sonuçları, Türkiye 20. Uluslararası Jeofizik Kongre ve Sergisi. Side, s. s14-17.

Varnalı, K. (2012). Dijital Tutulma. MediaCat Kitapları: İstanbul.

Varnalı, K. (2013). Dijital Kabilelerin İzinde. Media Cat Yayınları: İstanbul.

Vergin, N. (2003). Siyasetin sosyolojisi: Kavramlar, tanımlar, yaklaşımlar. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Vize Belediyesi. (2023). Tarihçe. Erişim adresi: <https://www.vize.bel.tr/tr/ilcemiz/tarihce-13> (Erişim tarihi: 06.08.2023).

Walker, T. B. ve Lee, T. J. (2019). Visitor and resident perceptions of the slow city movement: The case of Japan, *International Journal of Tourism Sciences*, 19(2), s. 112-127.

Wilson, E. ve Harris, C. (2006). Meaningful travel: Women, independent travel and the search for self and meaning. *Tourism*, 54(2), s. 161-172.

Yalvaç Belediyesi. (2023). Tarihçe. Erişim adresi: <http://www.yalvac.bel.tr/Tarihce> (Erişim tarihi: 05.09.2023).

Yılmaz, O. ve Güneş, G. (2013). Halfeti örneğinde sakin şehir hareketinin peyzaj korumaya katkısı. M. Artar (ed.), *Peyzaj Mimarlığı 5. Kongresi Bildiriler Kitabı* (s. 204-216) içinde. Adana: Odak Ofset Matbaacılık.

Yurtseven, H. R., Kaya O. ve Harman S. (2010). Yavaş Hareketi. Ankara: Detay Yayıncılık

Yüksel Özmen Ş. ve Yıldız E. (2021). Sakin Şehir Ahlat'ın Medyada Sunumu: Youtube İçerikleri Üzerine Bir İnceleme. *Tarihten Bugüne Kapılar Açan Şehir: Ahlat Uluslararası Sempozyumu*, 525, s. 444-463.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler :

Adı ve Soyadı : Fatih ÖZTÜRK

Eğitim Durumu :

Lisans Öğrenimi :

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu (2014-2018)

Anadolu Üniversitesi, AÖF/ Havacılık Yönetimi (2017-2022)

Anadolu Üniversitesi, AÖF/Tarih (2023- Devam ediyor)

Pedagojik Formasyon:

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi/Turizm İşletmeciliği (2019-2019)

Yüksek Lisans Öğrenimi :

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü/ Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı (2021- Devam ediyor)

Yabancı Dil ve Düzeyi :

İngilizce (B2)

Bilimsel Yayınlar ve Çalışmalar :

ÖZTÜRK, F. ve ABALI, R. (2023). Sakin şehir (Cittaslow) ile ilgili sosyal bilimler alanındaki araştırmaların bibliyometrik analizi. Z. Bingöl vd. (Ed.), 5. Uluslararası Turizm ve Kültürel Miras Kongresi Bildiri Kitabı (s. 449) içinde. Marmaris.